

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: تحصیلات تکمیلی

رشته: مهندسی نفت

گروه فنی و مهندسی

کمیته مهندسی نفت

نسخه بازنگری شده

مصوبه جلسه شصت و پنجمین مورخ ۹۵/۲/۵ کمیسیون برنامه‌ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه درسی دوره تحصیلات تکمیلی مهندسی نفت

کمیته تخصصی: انرژی

گرایش: -

کد رشته: -

گروه: فنی و مهندسی

رشته: مهندسی نفت

دوره: تحصیلات تکمیلی

کمیسیون برنامه‌ریزی آموزش عالی، در شصت و پنجمین جلسه مورخ ۹۵/۲/۵، برنامه درسی دوره تحصیلات تکمیلی مهندسی نفت را به شرح زیر تصویب کرد:

۱- این برنامه از تاریخ ۹۵/۲/۵، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند، لازم الاجراء است.

۲- برنامه درسی دوره تحصیلات تکمیلی مهندسی نفت در سه فصل: مشخصات کلی، جداول دروس و سرفصل دروس برای اجراء به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ می‌شود.

۳- این برنامه از تاریخ ۹۵/۲/۵ جایگزین برنامه‌های درسی دروه کارشناسی ارشد مهندسی نفت - تجهیزات نفت مصوب جلسه ۸۳۴ مورخ ۹۲/۳/۲۶، مهندسی نفت با چهار گرایش مصوب جلسه ۷۸۷ مورخ ۹۰/۷/۹، مهندسی نفت - حفاری مصوب جلسه ۷۸۲ مورخ ۹۰/۵/۸، مهندسی نفت - اکتشاف مصوب جلسه ۷۸۳ مورخ ۹۰/۵/۸ مهندسی نفت - مخازن هیدرولکربوری مصوب جلسه ۷۸۳ مورخ ۹۰/۵/۸، مهندسی نفت - نفت (بهره برداری) مصوب جلسه ۷۸۳ مورخ ۹۰/۵/۸، حفاری و استخراج نفت مصوب جلسه ۳۶۹ مورخ ۷۷/۱/۴، اکتشاف نفت مصوب جلسه ۳۶۹ مورخ ۷۷/۱/۴، مهندسی نفت - پالایش مصوب جلسه ۲۵۷ مورخ ۷۷/۲/۱۹، و دکتری مهندسی نفت و گاز مصوب جلسه ۷۷۹ مورخ ۹۰/۱/۲۷، مهندسی نفت (مخازن) مصوب جلسه ۴۱۰ مورخ ۸۰/۱/۲۶ می باشد.

این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجراء است و پس از آن نیازمند بازنگری است.

عبدالرحیم نوهدابراهیم

دیپلم شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

رسانی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم تحقیقات و فناوری

برنامه درسی دوره تحصیلات تکمیلی

(کارشناسی ارشد و دکترا)

مهندسی نفت

گروه فنی مهندسی

کمیته انرژی

فهرست:

۶	.....	مقدمه
۷	.....	دوره کارشناسی ارشد
۸	.....	۱- تعریف و هدف
۸	.....	۲- نقش و توانایی:
۸	.....	۳- طول دوره و شکل نظام:
۸	.....	۴- تعداد واحدهای درسی و پژوهشی:
۱۰	.....	۵- شرایط پذیرش:
۱۱	.....	برنامه دوره کارشناسی ارشد
۱۲	.....	۱- گرایش مخازن
۱۲	.....	۲- گرایش بهره‌برداری
۱۳	.....	۳- گرایش حفاری
۱۳	.....	۴- گرایش اکتشاف
۱۵	.....	دوره دکتری
۱۶	.....	۱- تعریف و اهداف:
۱۶	.....	۲- نقش و توانایی:
۱۷	.....	۳- شرایط پذیرش دانشجو:
۱۷	.....	۴- طول دوره و شکل نظام:
۱۷	.....	۵- مرحله آموزشی
۱۸	.....	۶- مرحله پژوهشی:
۱۸	.....	۷- آزمون جامع دکتری
۱۸	.....	۸- مرحله تدوین رساله
۱۹	.....	۵- دروس مرحله آموزشی دوره دکتری
۲۰	.....	لیست دروس انتخابی کارشناسی ارشد و دکتری
۲۰	.....	۱- گرایش اکتشاف نفت
۲۲	.....	۲- گرایش مخازن
۲۳	.....	۳- گرایش بهره‌برداری
۲۴	.....	۴- گرایش حفاری
۲۵	.....	سرفصل دروس

مشخصات کلی دوره‌های تحصیلات تکمیلی

مقدمه

کشور پهناور جمهوری اسلامی ایران از جمله کشورهای غنی جهان در ذخایر نفت و گاز است در روند استحکام توسعه روزافزون شالوده اقتصادی و اقتدار ملی برای بهره برداری بهینه و معقول یعنی لزوم حداکثر صیانت از این منابع تربیت نیروی انسانی متخصص متعدد و کارآمد نه تنها نیاز مبرم بلکه یک ضرورت می باشد. بدیهی است که به لحاظ وسعت و پیچیدگی تکنولوژی مهندسی مخازن، حفاری و بهره برداری و اکتشاف از منابع نفت و گاز، باید افراد مستعد با کسب آموزش‌های علمی و فنی در سطوح کمی و کیفی بالاتر در زمینه های تخصصی مهندسی نفت تربیت شوند. چنین متخصصان با توان علمی بالاتر و تعهدی استوار بعنوان بازوی قدرتمند فنی حیات بخش تولید نفت و گاز، یعنی بخش اعظم و اساسی صنعت کهنسال و استراتژیک کشور یعنی صنعت نفت، را قوام بخشیده و تکنولوژی آن را هر چه بیشتر غنی و همتراز با سطح جهانی می سازند.

هر چند از حد سال پیش، که اولین منبع نفتی کشور به بهره برداری رسید تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز به اشکال گوناگون و در سطوح مختلف با برنامه های آموزشی متغیر بر عهده واحدهای آموزشی صنعت نفت و بعضی از دانشگاهها بوده است ولی بهره برداری بهینه از منابع نفت و گاز، که ملاحظات اقتصادی و صیانت این موهاب الهی برای نسلهای بعد را به نحو بارزی دربرداشته باشد، آموزش و تربیت هر چه تخصصی تر و مطابق با استاندارد کنونی بین المللی را می طلبد تا زمینه جوابگوئی به نیازهای آتی صنعت نفت کشور را نیز فراهم آورد. مجموعه حاضر به همین منظور تدوین گردیده است و حاصل دیدگاهها و تجارب صاحبنظرانی است که علاوه بر تجربیات خود در آموزش عالی سالهای متتمادی از نزدیک با صنعت نفت و استفاده بهینه از منابع نفت و گاز کشور در تلاش دائم بوده و دانسته ها و اطلاعات بس ذیقیمتی را کسب کرده و اندوخته اند. قدر مسلم است که در تحقق این مهم، آن دسته از موسسات آموزش عالی کشور که رابطه تنگاتنگ و طولانی درخشنan با صنعت نفت داشته باشند در تربیت نیروهای متخصص موفق تر و اولی تر خواهد بود.

گروه فنی و مهندسی بمنظور ارتقاء کیفی دوره‌های تحصیلات تکمیلی، برنامه‌های این دوره‌ها را در رشته‌های مختلف را تنظیم و تدوین نموده است و شرط موفقیت را حمایتی شایسته از جانب دانشگاهها در ارائه این دوره‌ها، تقویت و گسترش مراکز تحقیقاتی، تأسیس مراکز تحقیق و توسعه در صنعت و ارتباط منسجم آنها با دانشگاهها می داند. امید است با اجراء دوره دکتری مهندسی نفت و تقویت و حمایت از آن بوسیله صنعت نفت، شاهد شکوفایی اقتصاد و صنعت کشور و سربلندی ملت ایران باشیم.

نظر به اینکه مجموعه برنامه تحصیلات تکمیلی مهندسی نفت (کارشناسی ارشد و دکترا) با در نظر گرفتن آئین‌نامه‌های مربوط به دوره‌های دکتری مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی تدوین و طراحی شده است، از ذکر مشروح مواد و تبصره‌های مندرج در آن آئین‌نامه‌ها خودداری شده است.

دوره کارشناسی ارشد

۱- تعریف و هدف

کشور پهناور جمهوری اسلامی ایران از جمله کشورهای غنی جهان در ذخایر نفت و گاز است در روند استحکام توسعه روزافزون شالوده اقتصادی و اقتدار ملی برای بهره برداری بهینه و معقول یعنی لزوم حداکثر صیانت از این منابع تربیت نیروی انسانی متخصص متعدد و کارآمد نه تنها نیاز مبرم بلکه یک ضرورت می باشد. بدیهی است که به لحاظ وسعت و پیچیدگی تکنولوژی مهندسی مخازن، حفاری و بهره برداری و اکتشاف از منابع نفت و گاز، باید افراد مستعد با کسب آموزش‌های علمی و فنی در سطوح کمی و کیفی بالاتر در زمینه های تخصصی مهندسی نفت تربیت شوند. چنین متخصصان با توان علمی بالاتر و تعهدی استوار بعنوان بازوی قدرتمند فنی حیات بخش تولید نفت و گاز، یعنی بخش اعظم و اساسی صنعت کهن‌سال و استراتژیک کشور یعنی صنعت نفت، را قوام بخشیده و تکنولوژی آن را هر چه بیشتر غنی و همتراز با سطح جهانی می سازند.

مجموعه کارشناسی ارشد مهندسی نفت یکی از مجموعه‌های آموزش عالی است که شامل دروس نظری و پژوهه تحقیقاتی در یکی از زمینه‌های مهندسی نفت است. با توجه به گستردگی مباحث بالا دستی نفت هدف از این دوره، تربیت دانشجویانی است که قادر به انجام پژوهش و مطالعات لازم در زمینه‌های مختلف بالا دستی نفت از جمله اکتشاف منابع هیدروکربنی، حفاری، بهره برداری و مطالعات مخزن باشند.

نظر به گستردگی زمینه‌های پژوهشی و عملیاتی مهندسی نفت، گرایش‌های مختلفی در مقطع کارشناسی ارشد قابل ارائه می باشد. گرایش‌های عمدۀ در این برنامه به قرار زیر است:

- ۱ مخازن
- ۲ اکتشاف
- ۳ بهره برداری
- ۴ حفاری

۲- نقش و توانایی:

دانش آموختگان این دوره می توانند علاوه بر کار آموزشی و پژوهشی دانشگاهی، در شرکتها و مراکز تحقیقاتی صنعت نفت و گاز کشور فعالیت نمایند. پذیرش مسئولیت و مشارکت در طراحی و اجرای پژوهه‌های مختلف نفتی از دیگر توانایی‌های دانش آموختگان محسوب می شود.

۳- طول دوره و شکل نظام:

مدت اسمی این مجموعه بدون احتساب زمان لازم برای دروس جبرانی ۲ سال می باشد. بدین ترتیب پذیرفته شدگان این دوره که نیازی به گذرانیدن دروس پیش‌نیاز و جبرانی را نداشته باشند در صورت انجام فعالیت‌های آموزش و پرورش مطلوب این مجموعه را در چهار نیمسال تحصیلی به پایان می رسانند.

۴- تعداد واحدهای درسی و پژوهشی:

تعداد کل واحدهای لازم برای گذرانیدن این مجموعه ۳۲ واحد آموزشی - پژوهشی می باشد.

واحدهای آموزشی شامل ۱۲ واحد الزامی و ۱۲ واحد انتخابی است که با توجه به سوابق آموزشی دانشجو و پژوهش تعریف شده و بوسیله گروه تخصصی تعیین می شود. تعداد واحدهای پژوهشی ۸ واحد است که ۲ واحد آن به شکل سمینار مشتمل بر مطالعات نظری، مرور بر نشریات و تهیه پیشنهاد پژوهشی در ارتباط با موضوع پژوهش می باشد و ۶ واحد آن اختصاص به پایان نامه دارد.

جدول ۱- تعداد واحدهای درسی و پژوهشی

۱۲ واحد	دروس الزامی و تخصصی
۱۲ واحد	دروس انتخابی
۲ واحد	سمینار
۶ واحد	پایان نامه
۳۲ واحد	جمع

۱-۴- دروس جبرانی

علاوه بر موارد فوق، در صورتیکه دانشجوی این دوره، دروس مشخص شده (یا معادل آنها) را قبلا در سطح کارشناسی نگذرانده باشد، باید دروس ذیل را متناسب با گرایش تحصیلی خود و با حداقل نمره ۱۲ بگذراند. این واحدها در احتساب واحدهای لازم برای گذرانیدن این دوره در نظر گرفته نمی شوند و تعداد دروس جبرانی با توجه به رشته پذیرفته شدگان در مقطع کارشناسی و بنا به تشخیص گروه تخصصی خوهد بود.

جدول ۲- دروس جبرانی برای پذیرفته شدگان رشته های مختلف

ردیف	درس	واحد	
۱	زمین شناسی نفت	۳	
۲	مبانی مهندسی مخازن	۳	
۳	مبانی حفاری و بهره برداری نفت	۳	
۴	ژئوفیزیک	۳	
۵	ژئوشیمی آلی	۲	
۶	پتروفیزیک	۳	

تبصره ۱: در صورت نیاز بنا به تشخیص دانشکده درس زبان انگلیسی بعنوان درس جبرانی به پذیرفته شدگان ارائه می گردد.

تبصره ۲: تعداد دروس جبرانی با توجه به رشته و واحدهای گذرانده شده پذیرفته شدگان در مقطع کارشناسی و بنا به تشخیص گروه تخصصی خواهد بود.

تبصره ۳: لازم به ذکر است انتخاب دروس جبرانی قبل از انتخاب دروس الزامی و انتخابی اجباری میباشد.

۵- شرایط پذیرش:

۱-۵ این دوره برای فارغ التحصیلان کارشناسی مهندسی نفت طراحی شده است، لیکن فارغ التحصیلان سایر رشته‌های فنی و مهندسی و علوم پایه نیز می‌توانند در آزمون ورودی این دوره شرکت نمایند، مشروط به آنکه دروس جبرانی تعیین شده را با موفقیت بگذرانند.

۲-۵ آزمون ورودی:

آزمون ورودی بطور کتبی از دروس پایه و الزامی مهندسی نفت بسته به گرایش انتخابی و با ضرائب متفاوت از طرف سازمان سنجش برگزار می‌گردد.

برنامه دوره کارشناسی ارشد

۱- گرایش مخازن

(الف) دروس جبرانی:

ردیف	درس	واحد
۱	زمین شناسی نفت	۳
۲	مبانی مهندسی مخازن	۳

(ب) دروس الزامی:

ردیف	درس	واحد	پیشنياز
۱	رفتار فازی سیالات مخزن	۳	مبانی مهندسی مخازن
۲	جريان سیالات در محیط های متخلخل	۳	مبانی مهندسی مخازن
۳	مهندسي مخازن ترکدار	۳	مبانی مهندسی مخازن
۴	مدلسازی و شبیه سازی مخازن	۳	ریاضیات پیشرفته مهندسی - مهندسی مخازن

(ج) دروس انتخابی: ۱۲ واحد درس از بین دروس جدول دروس انتخابی گرایش مخازن به تشخیص گروه تخصصی انتخاب می شود.

۲- گرایش بهره برداری

(الف) دروس جبرانی:

ردیف	درس	واحد
۱	زمین شناسی نفت	۳
۲	مبانی حفاری و بهره برداری	۳
	مبانی مهندسی مخازن	۳

(ب) دروس الزامی:

ردیف	درس	واحد	پیشنياز
۱	آنالیز چاه آزمایی پیشرفته	۳	مهندسي مخازن ۱
۲	تمکیل چاه و بهبود تولید	۳	مهندسي بهره برداری ۲
۳	مهندسي بهره برداری پیشرفته	۳	مهندسي بهره برداری ۲
۴	آسیب سازند	۳	مهندسي بهره برداری ۲

(ج) دروس انتخابی: ۱۲ واحد درس از بین دروس جدول دروس انتخابی گرایش بهره برداری به تشخیص گروه تخصصی انتخاب می شود.

۳- گرایش حفاری

(الف) دروس جبرانی:

	واحد	درس	ردیف
	۳	مبانی زمین شناسی نفت	۱
	۳	مبانی حفاری و بهره برداری نفت	۳

(ب) دروس الزامی:

پیشنياز	واحد	درس	ردیف
مبانی حفاری و بهره برداری	۳	مهندسی حفاری پیشرفته	۱
زمین شناسی نفت	۳	مکانیک سنگ پیشرفته	۲
مبانی حفاری و بهره برداری	۳	طراحی و برنامه ریزی چاهها	۳
مبانی حفاری و بهره برداری	۳	حفاری فراساحلی	۴

(ج) دروس انتخابی: ۱۲ واحد درس از بین دروس جدول دروس انتخابی گرایش حفاری به تشخیص گروه تخصصی انتخاب می‌شود.

۴- گرایش اکتشاف

(الف) دروس جبرانی:

	واحد	درس	ردیف
	۳	ژئوفیزیک	۱
	۳	زمین شناسی نفت	۲
	۲	ژئوشیمی آلی	۳
	۳	پتروفیزیک	۴

(ب) دروس الزامی:

پیشنياز	ساعت		تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	نظری			
	۴۸	۴۸	۳	لرزه شناسی	۱
	۴۸	۴۸	۳	ژئوشیمی آلی - نفت پیشرفته	۲
	۳۲	۳۲	۲	زمین شناسی تحت ارضی	۳
	۳۲	۳۲	۲	ارزیابی حوضه های رسوی	۴
	۳۲	۳۲	۲	پتروفیزیک پیشرفته	۵

(ج) دروس انتخابی: ۱۲ واحد درس از بین دروس جدول دروس انتخابی گرایش اکتشاف به تشخیص گروه تخصصی انتخاب می‌شود.

سمینار:

- آموزش / فراغیری مبانی و مراحل انجام تحقیق، اصول اخلاقی، روش‌های ارائه دستاوردها بطور شفاهی و کتبی
- بررسی زمینه‌های جاری تحقیقاتی، حتی الامکان با توجه به موضوعات و مسائل مورد نیاز صنعت نفت در زمینه تخصصی
- مطالعه زمینه‌های تحقیقاتی با هدف موضوع پایانمه
- تهیه گزارش مدون به صورت کتبی و ارائه شفاهی آن توسط دانشجو

پایان نامه:

فعالیت تحقیقاتی دانشجو در جهت انجام یک پروژه مشخص و تحت راهنمایی استاد راهنما انجام می‌گیرد. به منظور حفظ کیفیت و ارزش علمی پایانمه در عین توجه به نیازهای صنعت نفت و گاز کشور، لازم است کمیته تخصصی با ترکیب مناسب عهدهدار بررسی و تعیین موضوعات مناسب باشد. در این بررسی ممکن است اهداف، نتایج، تجهیزات مورد نیاز، اعتبار لازم و حجم کلی کار به عنوان پارامترهای مهم مورد ارزیابی قرار گیرد. ارزیابی فعالیت دانشجو در پایانمه کارشناسی ارشد از نظر کمی و کیفی توسط هیات داوران انجام می‌شود.

موقیت دانشجو در گذراندن پایانمه کارشناسی ارشد موکول به نظر این هیأت است. به منظور حفظ ضوابط و استانداردها در پژوهش دوره کارشناسی ارشد و جلوگیری از تنزل تدریجی سطح کار لازم است ترکیب هیأت داوران طبق ضوابط مناسب و با دقت کافی مشخص شود.

برنامه دوره دکتری

دوره دکتری

۱- تعریف و اهداف:

دوره دکتری مهندسی نفت بالاترین مقطع تحصیلی دانشگاهی است که به اعطای مدرک در این زمینه می‌انجامد و رسالت آن تربیت افرادی است که با نوآوری در زمینه‌های خاص در گسترش مرزهای دانش و تحلیل جامع و رفع نیازهای صنعت نفت کشور موثر باشند. این دوره مجموعه‌ای هماهنگ از فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی با گرایش‌های زیر می‌باشد.

- ۱- اکتشاف
- ۲- مخازن
- ۳- بهره‌برداری
- ۴- حفاری

محور الزامی فعالیت‌های علمی دوره دکتری، به تناسب موضوع، تحقیق تجربی و یا تلفیقی از این دو است و آموزش وسیله تکمیل دانسته‌های داوطلب و هموار ساختن راه حصول به اهداف تحقیق می‌باشد.
هدف از دوره دکتری مهندسی نفت، ضمن احاطه یافتن بر آثار علمی مهم در یک زمینه خاص از این رشته، رسیدن به یک یا چند مورد از موارد زیر است:

- آشنا شدن با روش‌های پیشرفت‌هه تحقیق و کوشش برای نوآوری در این زمینه
- دستیابی به جدیدترین مبانی علمی، تحقیقاتی و فناوری
- نوآوری در زمینه‌های علمی، تحقیقی و کمک به پیشرفت و گسترش مرزهای دانش
- تسلط یافتن بر یک یا چند امر، همچون ۱- تعلیم، تحقیق و برنامه ریزی، ۲- طراحی، اجراء هدایت، نظارت و ارزیابی، ۳- تجزیه و تحلیل و حل مسائل علمی در لبه دانش و ۴- حل جامع مشکلات علمی صنعت نفت در یکی از زمینه‌های مهندسی نفت

۲- نقش و توانایی:

از فارغ التحصیلان دوره دکتری انتظار می‌رود که ضمن اشراف به آخرین یافته‌های نظری و کاربردی تخصص مربوط به خود، در مواردی که در حین طرح و اجرای یک پروژه، راه حل مشخص و مدونی وجود ندارد قادر باشند با استفاده از آموزه‌های دوران تحصیل خود (بخش آموزشی و پژوهشی)، راه حل مناسب، قابل قبول در سطح جامعه حرفه‌ای ارائه نمایند. بخش دیگری از فعالیت فارغ التحصیلان این دوره تدریس در دانشگاهها و تربیت مهندسین توانمند در دوره‌های کارشناسی و تحصیلات تكمیلی می‌باشد که بالطبع انتظار می‌رود در تولید علم و تبدیل علم به ایده و ثروت نقش موثری داشته باشند.

۳- شرایط پذیرش دانشجو:

شرایط ورود به دوره دکتری مهندسی نفت مطابق با آئین نامه مصوب شورای برنامه ریزی آموزش عالی بوده و در این راستا موارد زیر نیز مد نظر می باشد.

الف- داشتن مدرک کارشناسی ارشد در یکی از گرایش‌های مهندسی نفت و یا سایر رشته‌های مهندسی و علوم پایه مرتبط با گرایش انتخاب شده

تبصره: پذیرفته شدگان با مدرک کارشناسی ارشد غیر از مهندسی نفت می‌بایست دروس جبرانی به پیشنهاد استاد راهنما و تایید کمیته تحصیلات تکمیلی دانشکده را با نمره حداقل ۱۴ بگذرانند. تعداد واحد و نمره این درس، در مرحله‌ی آموزشی و معدل دوره لحاظ نمی‌گردد.

ب- برگزاری امتحانات کتبی و شفاهی اختصاصی جهت ورود به دوره دکتری، تابع قوانین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

ج- پذیرش، تشخیص و تایید صلاحیت علمی داوطلب در دوره دکتری نهایتاً به عهده دانشکده پذیرنده و زیر نظر مدیریت دانشگاه و وفق مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انجام می‌شود.

۴- طول دوره و شکل نظام:

دوره دکتری مهندسی نفت دارای دو مرحله آموزشی و پژوهشی (تدوین رساله) می‌باشد. نحوه ورود و خاتمه هر مرحله، و حداقل و حداقل طول دوره مطابق آئین نامه دوره دکتری است.

۵- مرحله آموزشی

در مرحله آموزشی، گذراندن ۱۸ واحد درسی در سطح تحصیلات تکمیلی علاوه بر واحدهای قبلی گذرانده شده در مقطع کارشناسی ارشد و دروس جبرانی اجباری است و دانشجو می‌باید در پایان مرحله آموزشی علاوه بر واحدهایی که طبق مقررات به عنوان دروس اجباری و انتخابی در دوره کارشناسی ارشد گذرانده است، در سطح تحصیلات تکمیلی به میزان زیر دروس را گذرانده باشد.

تبصره ۱: داوطلبان پذیرفته شده با مدرک غیر از کارشناسی ارشد مهندسی نفت، باید دروس جبرانی تعیین شده توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری را با توجه به کمودهای تخصصی مربوطه حداقل تا ۹ واحد بنا به تشخیص دانشکده یا گروه مجری بگذرانند.

دروس جبرانی شامل دروس الزامی دوره کارشناسی ارشد مهندسی نفت- میباشد.

تبصره ۲: دانشجو موظف است در شروع نیمسال اول تحصیلی، استاد راهنمای خود را انتخاب نماید. در همین زمان کلیات زمینه پژوهشی دانشجو و ریز دروس توسط دانشجو و زیر نظر استاد راهنما تهیه و به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده یا گروه مجری برسد.

۶- مرحله پژوهشی:

مقدمات این مرحله از ابتدای نیمسال دوم فراهم می‌شود ولی رسماً از ابتدای نیمسال چهارم و پس از گذراندن موفقیت‌آمیز آزمون جامع در پایان ترم سوم، شروع می‌گردد.

۷- آزمون جامع دکتری

آزمون جامع دکتری مطابق "دستورالعمل اجرایی آزمون جامع دوره دکتری" مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی برگزار می‌گردد. مطابق ماده ۴ آئین‌نامه مذکور و عطف به بند (۳-الف) فوق‌الذکر، دانشجویان می‌توانند تا پایان نیمسال سوم از شروع تحصیل، آزمون جامع خود را بگذرانند. آزمون جامع پس از گذراندن موفقیت‌آمیز دروس دوره آموزشی از محتویات دروس تحصیلات تكمیلی (حداقل ۳ درس) بنا به تشخیص شورای تحصیلات تكمیلی دانشکده یا گروه مجری برگزار می‌شود و دانشجو حداکثر دوبار می‌تواند در آن شرکت نماید.

تبصره : تصویب نهایی پیشنهاد رساله پژوهشی دانشجو پس از قبولی در آزمون جامع، توسط شورای تحصیلات تكمیلی دانشکده یا گروه مجری انجام می‌شود.

۸- مرحله تدوین رساله

دانشجویانی که در امتحان جامع پذیرفته می‌شوند، در مرحله تدوین رساله ثبت نام می‌کنند. تعداد کل واحدهایی که دانشجو باید در مرحله تدوین رساله دکتری به نام واحد رساله تحقیقاتی اخذ کند، ۲۴ واحد می‌باشد که در هر نیمسال در ۶ واحد آن ثبت نام و اخذ واحدهای رساله دکتری لزوماً به معنی تصویب و قبولی رساله نیست و ارزیابی رساله مطابق آئین‌نامه دکتری انجام می‌شود. تدوین رساله دکتری پس از اتمام مرحله پژوهشی و تأیید و تشخیص استاد راهنمای و استادان مشاور، توسط دانشجو انجام می‌گیرد.

تبصره : دانشجو موظف است هر شش ماه یکبار گزارش پیشرفت کار پژوهه خود را به استاد راهنمای و استادان مشاور تسلیم نموده به صورت سمینار در دانشکده ارائه نماید. یک نسخه از این گزارش به شورای تحصیلات تكمیلی دانشکده ارائه می‌گردد. گزارش‌های پیشرفت کار به یک کمیته تخصصی که توسط استاد راهنمای پیشنهاد و شورای تحصیلات تكمیلی دانشکده آن را تأیید می‌کند و متشکل از استاد راهنمای، استادان مشاور و در صورت صلاح‌حديد استادان مدعو بعنوان نماینده (یا نماینده‌گان) شورا در زمینه تخصصی مربوطه می‌باشد، ارائه شده و مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. چنانچه کار پژوهشی دانشجو از نظر کمیته تخصصی در دو نوبت متوالی مورد قبول نباشد، مراتب در شورای تحصیلات تكمیلی دانشکده مطرح و در صورت تصویب شورای مذکور، دانشجو از ادامه کار محروم خواهد شد.

تبصره : توصیه می‌شود نماینده (یا نماینده‌گان) حاضر در کمیته تخصصی شورای تحصیلات تكمیلی هر رساله در هیات داوران آن رساله عضو باشند.

تبصره : دفاع از رساله و ترکیب هیات داوران و تصویب نهایی رساله طبق آئین‌نامه دکتری انجام می‌شود.

تبصره : انتشار و یا گرفتن پذیرش انتشار دو مقاله از تحقیقات انجام شده در مجلات معتبر داخل و خارج (تعیین اعتبار مجله به تشخیص هیات ممیزه دانشگاه و وزارت علوم و تحقیقات و فناوری می‌باشد)، قبل از فارغ-التحصیلی دانشجوی دکتری توصیه می‌شود و لزوم آن به تشخیص دانشگاه مجری است.

تبصره : تغییر استاد راهنما و یا موضوع رساله تنها یک بار و با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده امکان‌پذیر است و بدینهی است که سنت تحصیلی دانشجو نباید از حد اکثر مجاز تجاوز نماید.

۵- دروس مرحله آموزشی دوره دکتری

به دلیل تنوع و تعدد زمینه‌های تخصصی در دوره دکتری مهندسی نفت دانشکده مجری به تناسب امکانات خود و تخصص‌های موجود در دانشکده دروس را ارائه می‌دهد.

- پیوست ۱ حاوی فهرست دروس قابل ارائه در سطح دکتری مهندسی نفت می‌باشد. دانشکده‌های مجری می-

توانند دروس ارائه شده در دانشکده را جهت افزودن به این فهرست به کمیته مهندسی نفت شورای عالی برنامه‌ریزی پیشنهاد نمایند.

تبصره : ریز مواد کلیه دروس باید به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده یا گروه مجری رسیده باشد.

تبصره : درس "رساله دکتری" به منظور ثبت نام در رساله دکتری در مرحله پژوهشی ارائه می‌گردد.

تبصره: ریز مواد کلیه دروس برای سه واحد درسی تنظیم می‌شوند.

فهرست دروس انتخابی کارشناسی ارشد و دکتری

دانشجویان می بایست در مقطع کارشناسی ارشد ۱۲ واحد و در مقطع دکتری ۱۸ واحد بنا به تشخیص گروه و اساتید راهنمایی از لیست دروس انتخابی ذیل بسته به نوع گرایش انتخاب نمایند. انتخاب یک درس از گرایش دیگر بنا به تشخیص استاد راهنمایی بلامانع می باشد

۱- گرایش اکتشاف نفت

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشناه
			عملی	نظری	جمع	
۱	ریاضیات مهندسی پیشرفته	۳	۴۸		۴۸	
۲	پردازش پیشرفته داده های لرزه ای بازتابی	۳	-	-	۴۸	۴۸
۳	فیزیک سنج (راک فیزیک)	۳	-	-	۴۸	۴۸
۴	زمین شناسی نفت ایران پیشرفته	۳	-	-	۴۸	۴۸
۵	ژئوشیمی محیط زیست	۳	-	-	۴۸	۴۸
۶	ژئوشیمی مخزن پیشرفته	۳	-	-	۴۸	۴۸
۷	ژئوشیمی بیومارکرها	۳	-	-	۴۸	۴۸
۸	زمین آمار پیشرفته	۳	-	-	۴۸	۴۸
۹	فیلترهای دیجیتال	۳	-		۴۸	
۱۰	تئوری انتشار امواج کشسان	۲	-	-	۳۴	۳۴
۱۱	تفسیر داده های لرزه ای بازتابی	۳	-	-	۴۸	۴۸
۱۲	پردازش داده های لرزه ای	۳	-	-	۴۸	۴۸
۱۳	عملیات لرزه ای بازتابی	۲	-	-	۳۲	۳۲
۱۴	وارون سازی لرزه ای در بازیابی مقاومت لرزه ای	۳	-	-	۴۸	۴۸
۱۵	تفسیر ساختمانی مقاطع لرزه ای	۳	-	-	۴۸	۴۸
۱۶	روش های پرتو لرزه ای	۳	-	-	۴۸	۴۸
۱۷	انتشار موج در محیط های متخلخل	۳	-	-	۴۸	۴۸
۱۸	پروفیل لرزه ای قائم	۳	-	-	۴۸	۴۸

-	-	۴۸	۴۸	۳	شانگرهای لرزه‌ای	۱۹
-	-	۴۸	۴۸	۳	توموگرافی لرزه‌ای	۲۰
-	-	۴۸	۴۸	۳	تصویر سازی داده‌های لرزه‌ای	۲۱
-	-	۴۸	۴۸	۳	متدهای اکتشاف سطحی	۲۲
-	۲۴	۲۴	۴۸	۳	روشهای پیشرفته آنالیز دستگاهی	۲۳
-	-	۴۸	۴۸	۳	ارزیابی سازند پیشرفته	۲۴
-	-	۴۸	۴۸	۳	فیزیک سنگ (راک فیزیک)	۲۵
-	-	۴۸	۴۸	۳	زمین شناسی مخازن کربناته	۲۶
-	-	۴۸	۴۸	۳	نمودارگیری چاه پیشرفته	۲۷
-		۳۲	۳۲	۲	مدیریت و طراحی پروژه‌های نفتی	۲۸
-		۳۲	۳۲	۲	زمین شناسی مخزن	۲۹
-		۴۸	۴۸	۳	مدل سازی زمین شناسی	۳۰
-		۳۲	۳۲	۲	مطالعات فنی و اقتصادی نفت و گاز	۳۱

۲-گرایش مخازن

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنياز
			جمع	نظری	عملی	
۱	ریاضیات مهندسی پیشرفته	۳	۴۸		۴۸	
۲	آنالیز چاه آزمائی پیشرفته	۳	۴۸	-	۴۸	-
۳	ازدیاد برداشت پیشرفته	۳	۴۸	-	۴۸	-
۴	مهندسی بهره برداری پیشرفته	۳	۴۸	-	۴۸	-
۵	جریان چند فازی سیال و انتقال حرارت در چاه	۳	۴۸	-	۴۸	-
۶	تشکیل هیدروکربن های جامد	۳	۴۸	-	۴۸	-
۷	مهندسی مخازن پیشرفته	۳	۴۸	-	۴۸	-
۸	زمین آمار و مدل سازی فضایی مخزن	۳	۴۸	-	۴۸	-
۹	جریانهای چند فازی در چاه و لوله	۳	۴۸	-	۴۸	-
۱۰	مخازن هیدروکربنی نامتعارف	۳	۴۸	-	۴۸	-
۱۱	تشکیل هیدروکربن های جامد	۳	۴۸	-	۴۸	-
۱۲	مهندسی مخازن گاز پیشرفته	۳	۴۸	-	۴۸	-
۱۳	جریان سیال در محیط های متخلخل (پیشرفته)	۳	۴۸	-	۴۸	-
۱۴	مرزهای محدود	۳	۴۸	-	۴۸	-
۱۵	آنالیز دبی و فشار متغیر پیشرفته	۳	۴۸	-	۴۸	-
۱۶	ازدیاد برداشت حرارتی	۳	۴۸	-	۴۸	-
۱۷	کاربرد هوش مصنوعی در مهندسی نفت	۳	۴۸	-	۴۸	-
۱۸	مباحث ویژه در مهندسی نفت	۳	۴۸	-	۴۸	-
۱۹	ازدیاد برداشت پیشرفته	۳	۴۸	-	۴۸	-

۳-گرایش بهره‌برداری

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنياز
			عملی	نظری	جمع	
۱	ریاضیات مهندسی پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۲	چاه پیمایی پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۳	مکانیک سنگ پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۴	ازدیاد برداشت پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۵	مهندسی حفاری پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۷	جریان چندفازی در چاه و لوله	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۸	مباحث ویژه در مهندسی نفت	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۹	رفتار فازی سیالات مخزن	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۱۰	تشکیل هیدروکربنهای جامد	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۱۱	برنامه نویسی کامپیوتر پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۱۲	مهندسی مخازن ترکدار	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۱۳	مهندسي محیط زیست در بهره برداری	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۱۴	تخریب سازند	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۶	مهندسي مخازن گازی	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۳	انگیزش پیشرفته چاه	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۴	بهینه سازی کاربردی در مهندسی نفت	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۵	چاه آزمایی پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۶	شکافت هیدرولیکی پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۷	تضمين جريان در بهره برداری	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۸	جريان سیال در محیط های متخلخل (پیشرفته)	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۹	مرزهای محدود	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۱۰	مهندسي مخازن گاز پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۱۱	کاربرد مکانیک سنگ پیشرفته در مهندسی نفت	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-
۱۲	کاربرد هوش مصنوعی در مهندسی نفت	۳	۴۸	۴۸	۴۸	-

۴-گرایش حفاری

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنباز
			عملی	نظری	جمع	
۱	ریاضیات مهندسی پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۹۶	
۲	پدیده انتقال در محیط متخلخل	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۳	طراحی و برنامه ریزی پیشرفته چاه	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۴	حفاری فراساحلی	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۵	کنترل چاه	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۶	بهینه سازی کاربردی در حفاری نفت	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۷	کاربرد مکانیک سنگ پیشرفته در مهندسی نفت	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۸	جريان چند فاز سیال و انتقال حرارت در چاه	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۹	اجراء های محدود	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۱۰	مدیریت و طراحی پروژه های حفاری	۳	۴۸	۴۸	۹۶	
۱۱	مطالعات فنی و اقتصادی نفت و گاز	۲	۳۲	۳۲	۶۴	
۱۲	حفاری جهت دار	۳	۴۸	۴۸	۹۶	
۱۳	تکنولوژی زیر سطحی	۳	۴۸	۴۸	۹۶	
۱۴	ژئومکانیک مخزن	۳	۴۸	۴۸	۹۶	
۱۵	حفاری زیر فشار تعادل	۳	۴۸	۴۸	۹۶	
۱۶	کاربرد هوش مصنوعی در مهندسی نفت	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۱۷	جريان چندفازی در چاه و لوله	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-----
۱۸	مهندسی بهره برداری پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۱۹	آنالیز چاه آزمایی پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۲۰	تمکیل چاه و بهره افزائی	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۲۱	سیالات حفاری پیشرفته	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۲۲	مباحث ویژه در مهندسی حفاری	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۲۳	مهندسی محیط زیست در حفاری	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۲۴	کنترل فوران	۳	۴۸	۴۸	۹۶	-
۲۵	مدیریت و طراحی پروژه های حفاری	۳	۴۸	۴۸	۹۶	
۲۶	مطالعات فنی و اقتصادی نفت و گاز	۲	۳۲	۳۲	۶۴	
۲۷	حفاری جهت دار	۳	۴۸	۴۸	۹۶	

سرفصل دروس

لرزه شناسی (Seismology)

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
الزامی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
		■ ندارد	□ دارد		آموزش تكميلي:
		■ ندارد	□ دارد		سفر علمي:
		■ ندارد	□ دارد		سمينار:

رئوس مطالب:

فصل اول - مقدمه

تنش، کرنش، قانون هوک، ضرایب کشسانی، معادله موج، اصل هویگنس، قانون اسنل، انواع امواجی که در لرزه ثبت می شوند، سرعت گروه و سرعت فاز، چگالی انرژی، گسترش هندسی، جذب انرژی، افزایش انرژی در سطوح جدایی دولایه، مقاومت صوتی، ضربی بازتاب و عبور انرژی.

فصل دوم - نمودارهای زمان-مسافت

نمودارهای زمان-مسافت موج شکست مرزی برای مدل های دولایه و سه لایه تخت و شبیدار، منحنی زمان-مسافت موج بازتابی برای مدل های ساده تخت و شبیدار، نمودارهای زمان-مسافت امواج پراشیده و تکراری.

فصل سوم - چشميه های انرژی، گيرنده ها و دستگاه های ثبت لرزه اى
چشميه های ضربه اى و ارتعاشی و مشخصه حاصل از آنها، ژئوفونها و هيدروفونها و مشخصه آنها، دستگاه های ثبت داده های لرزه اى و مشخصات آنها.

فصل چهارم - عمليات لرزه اى

الف: روش بازتابی

برنامه ريزی عمليات لرزه اى بازتابی دوبعدی، روشهای عمليات لرزه اى دوبعدی در خشکی و دریا، اندازه گیری سطح نوافه ها، آرایه گيرنده ها، آرایه چشميه ها.

ب: روش شکست مرزی

روش های عمليات لرزه اى شکست مرزی برای ثبت امواج تراکمی و برشی برای مطالعه لایه های کم عمق و مطالعه پوسته زمین، بررسی فاصله ژئوفون ها در تعیین عمق هدف.

ج: روش درون چاهی

روش های عمليات لرزه اى پایین چاهی، بالا چاهی، بین چاهی و VSP با دورافت صفر.

فصل پنجم - پردازش داده های لرزه اى

الف: روش بازتابی

دیمالتیپلکس، بازیافت دامنه ها، تصحیحات ایستا، تضعیف نوشه ها، واهمامیخت، تحلیل سرعت، تصحیحات پویا، برانبارش و کوچ زمانی.

ب: روش شکست مرزی

تصحیح توپوگرافی، جداسازی امواج برشی از امواج تراکمی، تشخیص امواج سطحی.

ج: روش درون چاهی

جداسازی امواج پائین رونده از امواج بالا رونده، تبدیل زمان VSP به زمان دوطرفه، برانبارش.

فصل ششم- تفسیر داده های لرزه ای بازتابی

مقطع لرزه نگاری، لایه های افقی و شیبدار، گسلها، تاقدیس ها و ناویدیس ها، گنبدهای نمکی، ریفها. چندگانه ها، پراشها، تشخیص تکراریها بر روی مقاطع لرزه ای، تفسیر مقاطع لرزه ای، تهیه نقشه های زمانی، کوچ و تهیه نقشه های زمانی.

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

ارزشیابی مستمر ■ میان ترم ■ آزمون نوشتاری ■ آزمون نهایی ■ عملکردی □

فهرست منابع:

- ۱- Dobrin, M. B., and Savit, C.H., ۱۹۸۸, Introduction to Geophysical Prospecting, McGraw-Hill.
  - ۲- Fitch, A. A., ۱۹۸۵, Developments in Geophysical Exploration Methods-۶, Elsevier.
  - ۳- Sheriff, R. E., and Geldart, L. P., ۱۹۹۵, Exploration Seismology, Cambridge University Press.
  - ۴- Telford, W. M., Geldart, L. P., and Sheriff, R.E., ۱۹۹۸, Applied Geophysics, Cambridge University Press.
  - ۵- Uddias, A., ۱۹۹۹, Principles of seismology, Cambridge University Press.
- Waters, K. H., ۱۹۸۱, Reflection Seismology, John Wiley & Sons.

ژئوشیمی آلی - نفت پیشرفته
Advanced Organic-Petroleum Geochemistry

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
الزامی			نوع درس
--			درس یا دروس پیش نیاز
آموزش تكمیلی:	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐
سفر علمی:	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐
سمینار:			
رؤس مطالب:			
فصل اول: مروری بر منشاء نفت و گاز			
فصل دوم: ارزیابی توان نفت و گاز زایی سنگهای مادر			
فصل سوم: ژئوشیمی بیومارکرها			
فصل چهارم: ژئوشیمی ایزوتوپهای پایدار			
فصل پنجم: متدهای ژئوشیمی در اکتشاف نفت			
فصل ششم: ژئوشیمی سطحی			
فصل هفتم: سیستمهای نفتی			
فصل هشتم: مدلسازی تاریخچه تولید و حرارتی میادین نفتی			
فصل نهم: ژئوشیمی گازهای غیر هیدروکربنی مخازن نفت و گاز			
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر			
ارزشیابی مستمر ☒	میان ترم ☒	آزمون نهایی ☒	آزمون نوشتاری ☒
عملکردی ☐			
فهرست منابع:			
۱- The Biomarker Guide. ۲۰۰۵. Peters, Walters & Moldovan., Cambridge University Press. ۲- Applied Petroleum Geochemistry: ۱۹۹۳. Bordanev. EDITION TECHNIP. ۳- The Geochemistry of Reservoir. ۱۹۹۵. Cubitt, J.M. & England, W. A. Published by the Geological Society London. ۴- Petroleum geochemistry and geology: John Hunt ۵- An Introduction to Organic Geochemistry: ۲۰۰۵. Stephen D. Killops and Vanessa J. Killops			

زمین شناسی تحت الارضی

Subsurface Geology

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
الزامی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	دارد ☐	■ ندارد	دارد ☐	■ ندارد	دارد ☐
آموزش تكميلی:		سفر علمی:		سمينار:	

رؤس مطالب:

فصل اول : زمین شناسی و حفاری چاههای نفت

روشهای مختلف شناخت لایه های زیرزمینی، مختصراً از حفاری چاههای نفت، مدار گردش کلی، برنامه پیش بینی زمین شناسی ، مسئولیت های زمین شناس در حال حفاری، انواع دکل حفاری، متنه حفاری و لوله های جداری

فصل دوم : کار روزانه و روشهای ساده آزمایشگاهی

نمونه برداری، آماده نمودن نمونه برای مطالعه، مطالعه سنگ شناسی تراشه ها و مقطع نازک، طبقه بندی دانهام و آرجی، خرده های حفاری، نقش ریز سنگواره ها در شناسایی و مقایسه لایه ها، محاسبه زمان تاخیر (Log time)، ترسیم نمودار زمین شناسی لایه های حفر شده، نمودار سرعت حفاری، تهیه گزارش روزانه، توصیف لاغ گرافیکی چاه و داده های ثبت شده در آن.

فصل سوم : مغزه ها

انواع مغزه گیری، تصحیح عمق توسط مغزه ها (core), شیب لایه در مغزه، نحوه جهت یافته نمودن مغزه ها (core orientation)، توصیف ماکروسکوپی مغزه ها، تشخیص انواع شکستگی های طبیعی و القایی (induced) در مغزه، مطالعه میکروسکوپی مغزه ها، تهیه گزارش زمین شناسی مغزه ، اندازه گیری معمولی و ویژه (SCAL) مغزه در آزمایشگاه، روشهای پیشرفته نمونه گیری و مطالعه زمین شناسی مغزه ها.

فصل چهارم : چاه نگاری - نمودارهای شیب سنج و تصویری

چاه نگاری : اصول پایه نمودارها، تعبیر و تفسیر نمودارها، شناخت افق های زمین شناسی در چاهها بوسیله نمودارها، تشخیص انواع سنگ شناسی در نمودارها، تشخیص سنگ پوشش، سطح تماس نفت- آب ، گاز- نفت در نمودارها.

نمودارهای شیب سنج : انواع نمودارها، اصول اندازه گیری شیب، پارامترهای مورد اندازه گیری، نحوه ارائه نتایج، کاربردهای نمودار شیب سنجی و نحوه تشخیص آنها (شیب منطقه، انواع گسل ها، انواع چین ها، ناپیوستگی ها).

نمودارهای تصویری: انواع نمودارها (شامل FMS, FMI, OBMI, UBI, EMI)، اصول اندازه گیری نمودارها، نحوه نمایش پارامترهای زمین شناسی، کاربردها و روش تشخیص پارامترهای زمین شناسی در آنها

فصل پنجم : لایه آزمایی - حفاری دورانی جهت دار

انتخاب فوق های مناسب برای لایه آزمایی عملیات لایه آزمایی، تعبیر و تفسیر نتایج، برنامه ریزی جهت حفاری چاه جهت

فصل ششم: روش ها و تکنیک های تطابق نمودار چاه ها

نمودار تطابق تیپ چاه، اصول تطابق لایه ها در چاه های مختلف، تشخیص پارامترهای زمین شناسی در تطابق بین چاه ها، اندازه گیری میزان گسل خوردگی در چاه های عمودی و جهت دار، پارامترهای موثر در تغییرات جانبی لایه ها، آشنائی با نرم افزارهای مربوطه.

فصل هفتم: نقشه های زمین شناسی زیرزمینی

خطوط تراز ساختمانی، تفسیر نقشه های ساختمانی زیرزمینی، نقشه های هم ضخامت، نقشه های هم رحساره برشهای ساختمانی، نمودارهای چینه شناسی سه بعدی منطقه ای، ستون های چینه شناسی مقایسه ای.

فصل هشتم: تهیه گزارش پیش بینی حفاری و گزارش تکمیل چاه – روش استفاده از منابع و گزارش های زمین شناسی و ژئوفیزیکی برای تهیه گزارش پیش بینی حفاری – روش تهیه گزارش تکمیلی چاه و چگونگی ارائه اطلاعات بدست آمده و پیشنهادات.

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

■ ارزشیابی مستمر   ■ میان ترم   ■ آزمون نهایی   ■ آزمون نوشتاری   ■ عملکردی

فهرست منابع:

- Subsurface Geology : Petroleum, Mining, Construction : L.W.Leroy (Author). D.O.Leroy(Author), S.D. Schwochow (Author), J. W. Raese (Editor)
- ۲- Applied Subsurface Geological Mapping with structural methods: Daniel J. Tearpock and Richard E. Bischke.

ارزیابی حوضه های رسوی Sedimentary Basin Analysis

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
الزمی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
☒ ندارد	☐ دارد	آموزش تكميلي:			
☒ ندارد	☐ دارد	سفر علمي:			
☒ ندارد	☐ دارد	سمينار:			

رؤس مطالب:

فصل اول : زيربنای حوضه های رسوی

نقش زمین ساخت صفحه ای در تشکیل حوضه های رسوی :

بخش های مختلف کره زمین - پوسته اقیانوسی - پوسته قاره ای گوشه (Mantle) تغییر شکل سنگ کرده - حرکات صفحه ها - انواع حوضه های رسوی اصلی .

حوضه های ریفتی در نواحی کربناتی - حوضه های نواحی پایدار (Stable) قاره ها - حوضه های حاشیه های قاره ای غیر فعال - حوضه های کمربندیهای کوهخوابی - حوضه های بین کوهی - حوضه های میوژئوسنکلینی .

فصل دوم : مکانیسم تشکیل حوضه های رسوی

تشکیل حوضه ها در اثر کشش سنگ کوه - تشکیل حوضه ها در اثر خمش - تشکیل حوضه در اثر حرکات امتداد نفر.

فصل سوم : پرشدن حوضه و چگونگی رسویگذاری

توالی رسویگذاری - تاثیر عوامل زمین ساختی بر رسویگذاری - همزمانی توالی چینه ای جهانی - مدل سیستم های رسویگذاری و رخساره ها - رابطه نحوه رسویگذاری با نوع گسترش حوضه .

فصل چهارم : سیر تکاملی رسوبات

فرونشست حوضه - تغییرات تخلخل - تاریخ حرارتی حوضه - تاریخ زمین شناسی حوضه - تراکم و انساط رسوبات - فرونشست زمین ساختی با رسوبات - سرگذشت حرارتی حوضه - معادله آرینوس - درجه حرارت دیرین حوضه - تخمین حرارت سازند از اندازه گیری چاه ها - ضریب انعکاس و تیرنیات در مطالعه تاریخچه حرارتی حوضه ها.

فصل پنجم : ارزیابی نفتی حوضه

گسترش سنگ مادر در حوضه های مختلف - منشاء آلی نفت - پیش بینی رخساره های سنگ مادر در حوضه های مختلف - شناخت و اندازه گیری توان سنگ مادر - خواص فیزیکی و شیمیایی نفت - طرز تشکیل نفت مهاجرت محل پخت سنگها (kitchen source) - گذرگاههای مهاجرت نفت - سنگ مخزن - تخلخل - تراوایی - مخازن کربناتی - مخازن ماسه سنگی - نبودن سنگ مخزن - عوامل موثر بر عملکرد سنگ پوشش نفتگیرها.

فصل ششم: بررسی کمی توان های کشف نشده در حوضه

گردآوری نظریه های مختلف - گردآوری آمار - مدل ژئوشیمیایی - محاسبه حجم هیدروکربن تولید شده بر پایه مدل ژئوشیمی - تخمین نفتگیرهای کشف نشده و ظرفیت آنها - ریسک اکتشاف و شناس موفقیت.

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

ارزشیابی مستمر ■ آزمون نهایی ■ میان ترم ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی □

فهرست منابع:

- Allen, P.A. and Allen. J.R., Basin Analysis Principles & Applications, ۱۹۹۰.
- Perrodon, A., Dynamics of Oil & Gas Accumulation. ۱۹۸۳
- Hantschel,T and Kauerauf,A. fundamentals of Basin and Petroleum Systems Modeling. Springer, ۲۰۰۹
- Makhous,M., Galushkin,Y. Basin Analysis and Modeling of the Burial, Thermal and Maturation Histories in Sedimentary Basins, ۲۰۰۵

پتروفیزیک پیشرفته
Advance Petrophysics

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
نوع درس		الزمی	--
درس یا دروس پیش نیاز			
آموزش تكمیلی:	☒ دارد	☐ دارد	■ ندارد
سفر علمی:	☐ دارد	☒ دارد	■ ندارد
سمینار:	☐ دارد	☒ دارد	■ ندارد
رؤس مطالب:			
مقدمه: اهداف، انتظارات و نقشه راه			
فصل ۱: ارزیابی سازند: تخلخل و تراوائی.			
فصل ۲: روش‌های تعیین خصوصیات سنگ، پتروفیزیک مخزن و تعیین نوع سنگ، رابطه جهانی تخلخل و تراوائی و تطابق بین آنها، پیشرفت‌ها			
ی انجام شده در آنالیز مغزه، مقیاس‌های مخزن، متوسط گیری خصوصیات سنگ‌ها، فاکتور توربولنس عنوان یک ابزار تعیین خصوصیت سنگ،			
فاکتور اصکاک در محیط‌های متخلخل، اندیس هتروژنیتی مخزن.			
فصل ۳: مقاومت مخصوص سازن و اشباع شدگی آب: مقاومت مخصوص آب سازن، آنالیز شیمیائی، روش‌های تعیین خصوصیت شیل، تطابق‌ها،			
مقاومت مخصوص مخازن شیلی، پیشرفت‌های انجام شده در ارزیابی مخازن شیلی، فاکتور سیمانشدنی در مخازن کربناته.			
فصل ۴: تعیین خصوصیت واحد‌های جریانی: زون بندی مخزن، واحد‌های جریانی در ماسه سنگ تمیز، تعیین خصوصیت مخزن با استفاده از			
تابع جی (J)، ارزیابی به دست آمده از نگار چاه برای ماسه سنگ‌های شیلی، واحد‌های جریانی سازندۀ، اندیس زون شیل.			
فصل ۵: مخازن دارای شکاف‌های طبیعی: طبقه بندی شکاف‌های طبیعی از دیدگاه‌های زمین‌شناسی و مقابله مهندسی،			
نشانگرهای شکاف‌های طبیعی، اندیس شناسایی چشمی شکاف‌ها، تعیین تخلخل شکاف‌ها، ضریب جداسازی تخلخل، اندیس شدت			
شکاف‌ها، رابطه‌های بین تراوائی و تخلخل، تخلخل شکاف و روزنه از مغزه، سطح شکاف، ظرفیت ذخیره شکاف، هدایت شکاف، روش			
های آنالیز در مخازن شکاف دار، یافته‌های تخمین، خصوصیات شکاف حاصل از آنالیز فشار گذرا (Transient Pressure).			
فصل ۶: تأثیر استرس بر روی خصوصیات سنگ مخزن: تراکم پذیری روزنه سنگ، تأثیر فشار روزنه سنگ برای محسوب کردن استرس، تأثیر			
تراکم پذیری روزنه سنگ در محاسبات معکوس، تبدیل داده‌های آزمایشگاه به داده‌های مخزن، تأثیر استرس بر روی تخلخل، تراوائی و مقاومت			
خصوصیات الکتریکی، رابطه‌های بین تخلخل تراوائی و استرس، فشار حدی روزنه سنگ، فشار حدی چاه برای چاه‌های عمودی، فشار حدی چاه			
برای چاه‌های افقی، تخلخل بعنوان نشانگر توانمند برای ارزیابی تولید ماسه.			
فصل ۷: ارزیابی توانایی دانشجویان برای محاسبات لازم در خصوص مفاهیم ارائه شده در فصل‌های یک تا شش.			
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر			
فهرست منابع:			
ارزشیابی مستمر ■ آزمون نهایی ■ میان ترم ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی □			
D. Tiab & E. Donaldson, ۲۰۰۴, PETROPHYSICS , Elsevier, ۲۰۰۴.			

فیزیک سنگ
Rock Physic

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
					درس یا دروس پیش نیاز
☒	ندارد	☐	دارد		آموزش تكميلی:
☒	ندارد	☐	دارد		سفر علمی:
☒	ندارد	☐	دارد		سمینار:

رؤوس مطالب:

-

فصل اول زمین شناسی

- طبقه بندی زمین شناسی سنگها
- طبقه بندی فیزیکی سنگها
- طبقه بندی همگنی یا ناهمگنی سنگها

-

فصل دوم محیط متخلف

- خواص مربوطه به فضای حفره شامل تخلخل و انواع آن
- بررسی سطح داخلی ویژه حفره
- بررسی تراوایی
- ارتباط بین تخلخل تراوایی و سطح ویژه

-

فصل سوم چگالی

- چگالی سنگها
- چگالی کانی ها
- چگالی سیالات
- چگالی بالک سنگها

-

فصل چهارم مدل انتشار موج

- سرعت امواج لرزه ای در سنگها
- خاصیت کشسانی
- قانون هوک
- سرعت امواج لرزه ای در کانی ها
- سرعت امواج لرزه ای در سیالات
- سرعت امواج لرزه ای در سنگهای متخلف

- روش‌های اندازه گیری سرعت در سنگها
- بررسی نتایج ازمایشگاهی سرعت انتشار امواج در سنگها

- فصل پنجم مدل‌های سرعت انتشار امواج در سنگها

- مدل گاسمن
- مدل بایوت (بایو)
- روابط گریستما و اسمیت
- روابط کاترو و ... برای محیط موثر
- روابط خودسازگار برای محیط موثر
- روابط والش و هادسون برای مجیط درزدار
- مدل‌های تجربی

- فصل ششم تضییف امواج لرزه‌ای در سنگها

- خواص غیرکشسانی کانی‌ها
- خواص تضعیف سیال درون حفره‌ها
- روش‌های ازمایشگاهی اندازه گیری تضییف در سنگها

- فصل هفتم سازوکار تضییف در سنگها

- تضییف ذاتی ماتریکس سنگ
- افت اصطکاکی
- ساز و کار جریان کلی سیال
- سازوکار جریان محلی سیال

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

ارزشیابی مستمر آزمون نوشتاری میان ترم آزمون نهایی

- فهرست منابع:

- Bourbie, T, Coussy O, and Zinszner B, ۱۹۷۸, Acoustics of porous media, guld publishing co.,
- Marko G, Munkerji T, and Drorkin J, ۱۹۸۵, The rock physic hand book, Cambridge University Press
- Schon J, H, ۱۹۹۶ Physical Properties of rock Elsivier

مخازن کربناتی

Carbonate Reservoirs

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
					درس یا دروس
					پیش نیاز
☒ ندارد	☐ دارد	آموزش تكميلی:			
☒ ندارد	☐ دارد	سفر علمی:			
☒ ندارد	☐ دارد	سمینار:			

رئوس مطالب:

- فصل اول زمین شناسی میادین کربناتی

○ مقدمه

○ اجزای سنگ کربناتی

○ تفسیم بندی سنگهای کربناتی

- فصل دوم محیط رسوبگذاری سنگ کربناتی

○ Reef ها

○ سواحل

○ محیط تبخیری

○ رخساره های کربناتی

○ تغییرات خواص سنگ کربناتی در طی زمان رسوبگذاری

- فصل سوم دیاژنز محیط رسوبگذاری کربناتی

○ محیط دیاژنز

○ ترکیبات سیال همراه رسوبگذاری

○ حلالیت کربناتها و استراتیگرافی

○ انواع تخلخل کربناتی و پیچیدگی های آن

○ دولومیت ها و محیط رسوبگذاری

○ تدفین رسوبات کربناتی

○ فرکچرها

○ مکانسیم فشرده‌گی مکانیکی و شیمیایی

- فصل چهارم ژئوفیزیک مخزن کربناتی

○ تعریف امواج و نحوه انتشار مدل امواج لرزه ای در سنگهای کربناتی

○ خاصیت کشسانی و قانون هوک

- سرعت امواج لرزه‌ای در سنگهای متخلخل کربناتی
- روش‌های اندازه‌گیری سرعت در سنگهای کربناتی
- بررسی نتایج ازمایشگاهی سرعت انتشار امواج در سنگهای کربناتی

- فصل پنجم پتروفیزیک

- تعریف پتروفیزیک و کاربرد آنها
- نمودارهای متداول و ارزیابی آن در توصیف سنگهای کربناتی
- بررسی ایالیز مغزه نمونه‌های سنگ کربناته
- تطابق داده‌های ایالیز مغزه و لاغهای پتروفیزیکی در لایه‌های کربناتی

- فصل ششم چاه ازمایی لایه‌های سنگ مخزن کربناته

- اصول و مبانی چاه ازمایی
- کاربرد روش‌های چاه ازمایی در لایه‌های با جنس سنگ کربناته و تفاوت در مخازن متداول ماسه سنگی

- فصل هفتم مهندسی مخزن و مدلسازی لایه‌های کربناته

- ساخت مدل لایه بندی Rock- Fabric
- بررسی خواص و پارامترهای سنگهای مخزنی
- نحوه حرکت سیال یا مدل کردن جریان سیال در سنگ کربناتی
- ساز و کار جریان کلی سیال
- سازوکار جریان محلی سیال

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

ارزشیابی مستمر □ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی □

- فهرست منابع:

- Carbonate Reservoir Handbook,

زمین شناسی نفت ایران

Petroleum Geology of Iran

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
نوع درس		انتخابی	
درس یا دروس پیش نیاز		--	
آموزش تكمیلی:	☒ دارد	■ ندارد	
سفر علمی:	☒ دارد	■ ندارد	
سمینار:	☒ دارد	■ ندارد	
رئوس مطالب:			

فصل اول: کلیاتی در رابطه با تاریخچه اکتشاف نفت و گاز در ایران و پراکندگی میدادین

- مشخصات هر یک از حوضه‌های رسوبی- ساختاری ایران، بررسی اجمالی پتانسیل‌های نفتی هر یک از حوضه‌های ایران

- فصل دوم: تاریخچه تحول و تکوین حوضه زاگرس و خلیج فارس: مشخصات و جایگاه زون‌های رسوبی- ساختاری زاگرس چین خورده، ناحیه لرستان، فروافتادگی دزفول، زون ایذه، دشت آبادان، ناحیه فارس، منطقه خشکی بندرعباس و خلیج فارس.

- خصوصیات پی‌سنگ و گرادیان حرارتی حوضه زاگرس، توصیف رسوبات و سازندهای زاگرس از جنبه عوامل زمین‌شناسی نفت مانند طبقات سنگ منشاء، سنگ مخزن، پوش سنگ، فشارهای عادی و غیرعادی سازنده

- ژئوشیمی نفت و ارزیابی سنگ منشاهای پالئوزوئیک، مزوژوئیک و سنوژوئیک زاگرس.

- کلیاتی از افق‌های مخزنی پرمین، ژوراسیک (پیشین - میانی و پسین)، کرتاسه (پیشین - میانی و پسین)، پالئوسن- ائوسن و الیگوسن- میوسن

- توصیف خصوصیات پوش سنگی سازندهای نفتی ایران، اهمیت شناسائی آنها و چگونگی تعیین محل راندن لوله‌های جداری در طبقات پوش سنگی به هنگام حفاری

- تکتونیک تاریخچه‌ای و ارتباط تکتونیک با تله‌های نفتی زاگرس و خلیج فارس، شکستگی‌های مخازن کربناته و ارتباط آن با نیروهای تکتونیکی

- توصیف سیستم‌های هیدروکربوری پالئوزوئیک- ژوراسیک و سیستم هیدروکربوری کرتاسه- ترشیری.

- تأثیر تاریخچه تکتونیک در مدل‌سازی ژئوشیمی نفت زاگرس و ارائه پارامترهای اصلی مدل و تاریخچه تدفین رسوبات و مشخصات پنجره‌های نفتی / گازی

- مشخصات و نقش دیاپیریسم گنبدهای نمکی در زمین‌شناسی نفت ناحیه فارس و خلیج فارس.

- توصیف سنگ‌های مخزن دهرم، کازرون، خامی، بنگستان، آسماری از جنبه‌های مشخصات سنگ‌شناسی، تخلخل، دیاژنز، الگوی شکستگی‌ها، مشخصه سیالات و هیدرودینامیک مخازن زاگرس

- وضعیت حفاری سازندهای زاگرس، ارائه مسائل و مشکلات حفاری طبقات بویژه در سازندهای پرفشار و طبقات شیلی

- توصیف و شرح مشخصات برخی از میدانهای عظیم نفتی / گازی در حوضه زاگرس و خلیج فارس

- پتانسیل‌های اکتشافی آتی حوضه زاگرس و خلیج فارس

- **فصل سوم:** زمین‌شناسی نفت حوضه کپه داغ: تاریخچه تحول و تکوین حوضه، مشخصات ساختارهای

زمین‌شناسی، توصیف چینه‌شناسی کپه داغ از جنبه زمین‌شناسی نفت، شرح مشخصات میادین گازی خانگیران، گنبدلی، توس.

- **فصل چهارم: زمین‌شناسی نفت حوضه قم:** تاریخچه تحول و تکوین حوضه قم، مشخصات کلی و ساختار زمین‌شناسی، توصیف چینه‌شناسی حوضه قم از جنبه زمین‌شناسی نفت، شرح مختصات میادین البرز، سرآجه و پتانسیل‌های اکتشافی حوضه قم.

فصل پنجم: زمین‌شناسی نفت حوضه خزر: تاریخچه تحول و تکوین حوضه خزر، مشخصات کلی و ساختاری خزر جنوبی، توصیف چینه‌شناسی خزر جنوبی و ارائه مطالب درخصوص پتانسیل‌های اکتشافی حوضه خزر جنوبی.

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

■ **عملکردی**   ■ **آزمون نوشتاری**   ■ **میان ترم**   ■ **آزمون نهایی**

فهرست منابع:

کاربرد کامپیوتر در اکتشاف نفت

Computer Application in Petroleum Exploration

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	□ دارد	آموزش تكميلی:			
■ ندارد	□ دارد	سفر علمی:			
■ ندارد	□ دارد	سمینار:			
رؤس مطالب:					
<ul style="list-style-type: none"> - مقدمه آشنایی با کامپیوترهای شخصی - وارد کردن اطلاعات (نگارش - منحنی) - مدلسازی - انتخاب پارامترها - ارائه نتایج - آشنایی با نرم افزارهای اکتشافی 					
<p>علاوه بر موضوعهای فوق، برنامه های کامپیوتری دیگر مانند برنامه های اکتشافی ژئوفیزیک یا ژئوشیمیایی یا زمین شناسی نیز می تواند مورد استفاده قرار گیرد.</p>					
<p>روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر ☒ عملکردی ■ آزمون نوشتاری ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ ارزشیابی مستمر ■ فهرست منابع:</p>					

تفسیر داده های لرزه ای بازتابی

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
☒ ندارد ☐ دارد				آموزش تكميلي:	
☒ ندارد ☐ دارد				سفر علمي:	
☒ ندارد ☐ دارد				سمينار:	
رؤس مطالب:					
فصل اول - مفاهيم پايه					
<p> مقاومت صوتی، ضریب بازتاب، بازتابنده، بازتابش، دامنه، فاز، موجک، ساخت لرزه نگاشت مصنوعی، قدرت تفکیک افقی و عمودی.</p>					
<p>فصل دوم - عوامل موثر بر سرعت انتشار امواج لرزه ای در سنگها</p> <p>تخلخل، دما، چگالی، کانی های تشکیل دهنده سنگ، نوع سیال درون حفرات، درصد اشباع، فشار.</p>					
<p>فصل سوم - بی هنجاریهای سرعت و مقاطع لرزه ای</p> <p>تغییر جانبی سرعت (نازک شدگی ظاهری لایه، گند نمکی، Shale flowage ریف، ناهمواریهای شدید کف آب، ماسه گازدار و ...)، تغییر تدریجی قائم سرعت (حاشیه گسل و خمیدگی، چین خوردگی).</p>					
<p>فصل چهارم - تفسیر</p> <p>شاخص های بازتابش (پیوستگی، دامنه، فراوانی)، انواع مقاطع لرزه ای، تطبیق داده های چاه با بازتابنده هدف، انطباق خطوط لرزه نگاری با یکدیگر، مقاطع لرزه ای و پدیده های زمین شناسی (ساختمانی، گسلی، گند نمکی، چینه ای)، تفسیر سه بعدی، آشنایی با نرم افزارهای تفسیر دو بعدی و سه بعدی.</p>					
<p>فصل پنجم - مقدمه ای بر نشانگرهای لرزه ای</p> <p>bright spot .dim spot .flat spot .gas chimney، تغییر قطبش موجک، تبدیل هیلبرت دامنه لحظه ای، فاز لحظه ای، فرکانس لحظه ای.</p>					
<p>فصل ششم - مقدمه ای بر تغییر دامنه در مقابل دورافت</p>					
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر					
☐ عملکردی	☒ آزمون نوشتاري	☒ آزمون نهایي	☒ میان ترم	☒ ارزشیابی مستمر	فهرست منابع:
<p>1- Badley, M. E., ۱۹۸۵, Practical Seismic Interpretation, IHRDC.</p> <p>2- Brown, A. R. T., ۱۹۹۹, Interpretation of ۳-Dimensional Seismic Data, AAPG Memoir ۴۲.</p> <p>3- Mc Quillin, R., Bacon, M., and Barclay, W., ۱۹۸۴, An Introduction to Seismic Interpretation, Graham and Tratman.</p> <p>4- Mitchum, R. M., Vail, P. R., and Thompson, S., ۱۹۷۷, Seismic Stratigraphy – Applications to Hydrocarbon Exploration, AAPG Memoir ۲۶.</p> <p>5- Sheriff, R. E., and Geldart L. P., ۱۹۹۵, Exploration Seismology, Cambridge University Press.</p> <p>6- Sheriff, R. E., ۱۹۸۰, Seismic Stratigraphy, IHRDC.</p>					

پردازش داده های لرزه ای بازتابی

Seismic Reflection Data Processing

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
انتخابی			نوع درس
--			درس یا دروس پیش نیاز
آموزش تكميلي:	دارد ☐	دارد ☒	دارد ☐
سفر علمي:	دارد ☐	دارد ☒	دارد ☐
سمينار:	دارد ☐	دارد ☒	دارد ☐

رؤس مطالب:

فصل اول - سیگنال ها

پیوسته و رقیمی، تناوبی و غیر تناوبی، معین و نامعین، یک طرفه و دو طرفه، یک کاناله و چند کاناله، یک بعدی و چند بعدی، سیگنال های انرژی و توان، قضیه نمونه برداری، الیاسینگ، شیفت به جلو و عقب، مقیاس نمودن، نمایش سیگنال ها، روابط سیگنالها.

فصل دوم - سیستم ها

ایستا و پویا، خطی و غیر خطی، متغیر و نامتغیر با زمان، علی و غیر علی، بازگشتی و غیر بازگشتی، پایدار و ناپایدار، ترکیب سیستمهای کانولوشن و خواص آن، کرولیشن و خواص آن.

فصل سوم - تبدیل ها

تبدیل فوریه (شرایط دیریکله، فرکانسهای مثبت و منفی، سیگنالهای پیوسته و رقیمی، سیگنالهای تناوبی و غیر تناوبی، سیگنالهای حقیقی و مختلط، خواص)، تبدیل Z (ناحیه همگرایی، خواص، تغییر فاز موجک ها، روشاهای تبدیل معکوس).

فصل چهارم - فیلترها و طراحی

حوزه فوریه (فیلترهای ایده آل، پدیده گیبس، tapering و انواع آن، فیلترهای واقعی)، صفحه Z (فیلترهای بازگشتی و غیر بازگشتی، فیلترهای باریک گذر و نگذر).

فصل پنجم - فیلترهای دو بعدی و طراحی

کانولوشن، کرولیشن، تبدیل فوریه، دگرnamی مکانی.

فصل ششم - مروری بر پردازش اولیه

دیمالتیپلکس، هندسه موقعیت چشمehا و گیرنده ها، معرفی دسته لرزه نگاشتها (چشمeh مشترک، گیرنده مشترک، دورافت مشترک و نقطه میانی مشترک)، ویرایش لرزه نگاشت ها، تصحیح دامنه، تصحیحات ایستا، تضعیف نمونه های اتفاقی و خطی.

فصل هفتم - واهمامیخت

مفهوم واهمامیخت، واهمامیخت اسپایک، واهمامیخت پیشگو، تضعیف تکراریها.

فصل هشتم- تحلیل و سرعت تصحیحات پویا

روشهای تحلیل سرعت (NMO Stretching)، تصحیحات پویا، کشیدگی برونراند

فصل نهم- کوچ مقاطع لرزه ای

روشهای مختلف کوچ (کیرشف، تفاضل محدود، F-K، شیفت فاز).

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

ارزشیابی مستمر ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی □

فهرست منابع:

- ۱- Bracewell, R. N., ۲۰۰۰, The Fourier Transform and its Application, McGraw-Hill.
- ۲- Brigham, E. R., ۱۹۷۴, The Fast Fourier Transform, Prentice-Hall.
- ۳- Cunningham, E. P., ۱۹۹۲, Digital Filtering: An Introduction, Houghton Mifflin Company.
- ۴- Kulhánek, O., ۱۹۷۶, Introduction to Digital Filtering in Geophysics, Elsevier.
- ۵- Ludman, L. C., ۱۹۸۶, Fundamentals of Digital Signal Processing, John Wiley & Sons.
- ۶- Meskó, A., ۱۹۸۴, Digital Filtering: Applications in Geophysical Exploration for Oil, Halsted Press.
- ۷- Oppenheim, A. V., Schafer, R. W., and Navab, W. A., ۱۹۹۰, Signal and Systems, Prentice-Hall.
- ۸- Proakis, J. G., and Manolakis, D. G., ۱۹۸۹, Introduction to Digital Signal Processing, Collier Macmillan Publishers.
- ۹- Yilmaz, O., ۲۰۰۱, Seismic Data Analysis, SEG.

-۱۰

:

تئوری انتشار امواج کشسان

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
	■ ندارد		دارد ☐	دارد ☐	آموزش تكميلی:
	■ ندارد		دارد ☐	دارد ☐	سفر علمی:
	■ ندارد		دارد ☐	دارد ☐	سمینار:
رؤس مطالب:					
فصل اول تنש و کرنش					
تنش، کرنش، روابط تنش و کرنش، حالت کلی قانون هوک در محیط های همگن و همسانگرد (ضرایب کشسان)					
فصل دوم امواج کشسان					
معادله موج برای محیط کشسان، پتانسیل جابجایی و حل معادله موج، معادله موج (تخت، کروی و استوانه ای)					
فصل سوم امواج درونی در مرز دو محیط					
شکست و بازتاب و شرایط مرزی در حد فاصل های مختلف ، انرژی امواج و شدت آن، تقسیم انرژی در مرز دو محیط، معادلات زوپریتس، موج ناهمنگ.					
فصل چهارم امواج سطحی					
تولید امواج ریلی و لاو، شرایط مرزی و معادلات انتشار، پاشش امواج سطحی، سرعت فاز و سرعت گروه، مدهای نرمال، نوسانات آزاد زمین.					
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر					
ارزشیابی مستمر ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی ☐					
• فهرست منابع:					

- Aki, K., and Richards, P. G., ۲۰۰۲, Quantitative Seismology, Theory and Methods, University Science Books.
- Bullen, K. E., and Bolt, B. A., ۱۹۸۵, An Introduction to the Theory of Seismology, Cambridge University Press.
- Kennett, B. L. N., ۲۰۰۱ The Seismic Wavefield, Vol. ۱: Introduction and Theoretical Development, Cambridge University Press.
- Lay, T., and Wallace, T. C., ۱۹۹۵, Modern Global Seismology, Academic Press.
- Shearer, P. M., ۱۹۹۹, Introduction to Seismology, Cambridge University Press.
- Udias, A., ۱۹۹۹, Principles of Seismology, Cambridge University Press.

موارد ویژه در مهندسی اکتشاف نفت

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
	■ ندارد		دارد ☐	دارد ☐	آموزش تكميلی:
	■ ندارد		دارد ☐	دارد ☐	سفر علمی:
	■ ندارد		دارد ☐	دارد ☐	سمینار:
رؤوس مطالب:					
این درس براساس نیازهای عملیاتی و تحقیقاتی صنعت نفت در زمینه های مختلف اکتشاف مخازن هیدروکربوری در ۳ واحد ارائه خواهد شد. لازم است که قبل از ارائه ، مواد درسی به تصویب گروه تخصصی مربوطه برسد.					
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر					
عملکردی ☐	آزمون نوشتاری ■	میان ترم ■	آزمون نهایی ■	آزمون مستمر ■	
فهرست منابع:					

مطالعات فنی و اقتصادی نفت و گاز

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
☒ ندارد	☐ دارد	آموزش تكميلی:			
☒ ندارد	☐ دارد	سفر علمی:			
☒ ندارد	☐ دارد	سمینار:			
رؤوس مطالب:					
مقدمه : دلایل لزوم انجام محاسبات فنی اقتصادی برای اکتشاف هیدروکربنها – ریاضی احتمالات : تئوری حد مرکزی –					
توزیعات احتمالی – توزیع طبیعی – انواع احتمالات – مدل					
روشهای ارزیابی مخازن :					
تشابه زمین شناسی – برداشت منطقه ای – برداشت حجمی – روش ژئوشیمیایی آمار و اندازه حوضه ها- تجمع ناحیه ای – توزیع از راه مقایسه و تعمیم.					
روش مونت کارلو : انتخاب تصادفی – تکرار محاسبات – طبقه بندی مخازن.					
روش ارزیابی مخازن احتمالی در چاههای اکتشافی : فاکتورهای حجمی – نسبت ویژه به کل – پرشدگی – تخلخل – درجه اشباع- قابلیت بهره برداری (ضریب استحصال) ساختار هیدروکربنی – ریسک اکتشافی.					
فاکتورهای ریسک : بستگی – سنگ مخزن – تخلخل – سنگ مادر – سنگ پوشش – حفظ ضریب استحصال – تخمین ریسک کلی – عوامل مستقل ریسک – تصمیم گیری (Decision tree)					
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر					
☒ عملکردی	☒ آزمون نوشتاری	☒ آزمون ترم	☒ آزمون نهایی	☒ میان ترم	ارزشیابی مستمر
فهرست منابع:					
<ul style="list-style-type: none"> • Apostol and Tom, M., Calculus of Several Variables With Application to Probability and Vector Analysis Vol. II • Craft, B.C. and Hawkins, M.F., Petroleum Reservoir Engineering, ۱۹۷۳ • Machean, C.E.J., The Chance of Discovery of Hydrocarbons in Exploration Prospects, Semi Quantitative Estimation, ۱۹۷۸. • Newendorp and Paul, D., Decision Analysis for Petroleum Exploration, ۱۹۷۵. 					

زمین شناسی مخزن
Reservoir Geology

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
انتخابی			نوع درس
--			درس یا دروس پیش نیاز
آموزش تكمیلی:	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐
سفر علمی:	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐
سمینار:			

رؤس مطالب:

زمین شناسی مخازن کربناته

- خواص اصلی رسوبگذاری و رسوبات کربناته
- اثربخشی تولید کربنات و تاثیر آن بر گسترش پلتفرم و چرخه
- انواع پلتفرم‌های کربناته
- مدل‌های رخساره‌های کربناته
- مفاهیم اساسی چینه نگاری توالی‌ها مشتمل بر ائوستازی، سطح نسبی آب دریا، مدل بر هم نهشتی، و چینه نگاری توالی‌ها به عنوان ابزار پیشگویی کننده
- مدل‌های چینه نگاری توالی‌ها شامل رمپ، شلف حاشیه دار، حاشیه پرتگاهی، پلتفرم محدود شده و شلف کربناته- آواری
- خصوصیات سیستم‌های کربناته منفذدار و دسته‌بندی زمین شناسی و مهندسی آن‌ها شامل پتروفیزیک و فابریک سنگ
- سطح آب دریا، دیاژنز، گسترش و توزیع تخلخل در زمان تدفین
- وضعیت نهایی تخلخل اولیه شکل گرفته در طی تدفین در چارچوب هیدروتکتونیک
- مدل سازی مخزن کربناته
- مطالعات موردي از ایران و دیگر کشورها
- راهبردهای اکتشافی و بهره‌برداری در پهنه‌های کربناته

زمین شناسی مخازن آواری

- آنالیز چینه شناسی منشایی
  - معماری رسوبی
  - آنالیز سیستم‌های رسوبی آواری
- محیط‌های مخروط افکنه، رودخانه‌ای، بادی، دلتا، ساحل، شلف، آب‌های عمیق
- توالی‌های بریده و کنده شده
  - حاشیه‌های شلف و متصل به سیستم‌های شیب قاره
  - اختصاصات الگوهای لاغ
  - واحدهای جریانی

- پیش‌بینی اندازه، شکل، روند و کیفیت مخزن
- چگونگی انتخاب بهینه محلهای چاه
- تداوم جانبی و کیفیت پوش سنگها
- عوامل کنترل کننده رسوبی بر تخلخل، تراوایی و اشباع شدگی
- تاریخچه موردنی اکتشاف و تولید مخزن

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

■ آزمون نوشتاری	■ میان ترم	■ آزمون نهایی	■ ارزشیابی مستمر	□ عملکردی
-----------------	------------	---------------	------------------	-----------

فهرست منابع:

- Tucker, M.E., Wright, V.P., ۱۹۹۰. Carbonate Sedimentology. ۴۸۲ p., Oxford (Blackwell).
- H. D. Williams, P. M. Burgess, V. P. Wright, G. Della Porta, and D. Granjeon, Investigating Carbonate Platform Types: Multiple Controls and a Continuum of Geometries, *Journal of Sedimentary Research*, January ۱, ۲۰۱۱; ۸۱(۱): ۱۸ - ۳۷.
- INSALACO, E., SKELTON, P. W. & PALMER, T. J. (eds) ۲۰۰۰. Carbonate Platform Systems: components and interactions. Geological Society, London, Special Publications, ۱۷۸.
- Carozzi, A.V., ۱۹۸۹. Carbonate rock depositional model: a microfacies approach. ۶۰۴ p., Prentice Hall (Englewood Cliffs).
- Flügel, E., ۱۹۹۵. Microfacies Analysis of Limestone: Analysis, Interpretation and Application: Springer Verlag, Berlin, ۴۴۸ p.
- Wilson, J.L., ۱۹۷۵. Carbonate Facies in Geologic History. ۴۷۱ p., ۱۸۷ Figs., ۲۰ Pls., New York (Springer).
- Schlager, W., ۱۹۹۵, CARBONATE SEDIMENTOLOGY AND SEQUENCE STRATIGRAPHY. ۲۰۰ p, SEPM
- Bathurst, R.G.C., ۱۹۷۵. Carbonate sediments and their diagenesis. Developments in Sedimentology, vol. ۱۲. Elsevier, Amsterdam. ۶۵۸ p.
- Elliott, T.L., ۱۹۸۷. Carbonate facies, depositional cycles and the development of secondary porosity during burial diagenesis. In: J. E. Christopher and J. Kaldi (Eds.), Forth International Williston Basin Symposium. Saskatchewan Geol. Soc., Spec. Pub. v. ۶
- Chilingarian, G.V., Mazzullo, S.J., Rieke, H.H., Dominguez, G.C., Samaniego, F.V. (eds.), ۱۹۹۷. Carbonate reservoir characterization: a geologic-engineering analysis, part ۱. Dev. Petroleum Science, v. ۲۰, ۱۸۰۶۴ p.
- Lucia, F.J., ۱۹۹۹. Carbonate Reservoir Characterization. ۲۲۶ p., ۱۷۱ Figs., ۵ Tab., Berlin (Springer).
- Alsharhan, A.S., Nairn, A.E.M., ۱۹۹۷. Sedimentary basins and petroleum geology of the Middle East. Elsevier, ۸۴۲ p.
- Sharland, P.R., Archer, R., Casey, D.M., Davies, R.B., Hall, S.H., Heward, A.P., Horbury, A.D., Simmons, M.D., ۲۰۰۱. Arabian Plate Sequence Stratigraphy. GeoArabia, Spec. Publ., v. ۲, ۳۷۱ p.

مدل سازی زمین شناسی

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	آموزش تكميلی:
■ ندارد	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	سفر علمی:
■ ندارد	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	سمینار:
رؤس مطالب:					
دراین درس دانشجویان با انواع نرم افزارهای مدلسازی زمین شناسی (استاتیک) ۳ بعدی مخزن آشنا میگردند و نسبت به تهیه مدل سه بعدی زمین شناسی حداقل دو مخزن نفتی اقدام می نمایند					
مدلسازی ساختار مخزن					
مدلسازی تغییرات رخساره مخزن					
مدلسازی شبکه و تغییرات ابعاد شبکه					
مدلسازی خصوصیات پتروفیزیکی					
آنالیز مدل‌های مختلف					
طراحی چاههای جدید					
محاسبات حجمی مخزن					
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر					
عملکردن ☐	آزمون نوشتاری ■	آزمون ترم ■	آزمون نهایی ■	میان ترم ■	ارزشیابی مستمر ■
فهرست منابع:					

مدیریت و طراحی پروژه‌های نفتی

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	دارد ☐	آموزش تكميلی:			
■ ندارد	دارد ☐	سفر علمی:			
■ ندارد	دارد ☐	سمینار:			

رئوس مطالب:

هدف از ارائه این درس آشنایی دانشجویان با شیوه طراحی پروژه‌های اکتشافی در نفت و گاز و نحوه مدیریت آنها می‌باشد. مدیریت پروژه به کارگیری دانش، مهارت‌ها، ابزار و تکنیک‌های لازم در اداره جریان اجرای فعالیتها، به منظور رفع نیازها و انتظارات متولیان از اجرای پروژه است. مدیریت پروژه در اجرای این مهم از دو بازوی قدرتمند برنامه ریزی و کنترل پروژه بهره می‌گیرد. رشد یازوال سازمانهای پروژه محور بستگی به قابلیت آنها در اجرای موفق پروژه‌ها در چارچوب زمان، بودجه و کیفیت تعیین شده دارد. در محیط پر رقابت کنونی، شرکتهای پروژه محور نیازمند توسعه و ارتقاء سیستم‌های مدیریت پروژه در سازمان خود هستند.

تعاريف و مفاهيم

- تعريف برنامه ریزی
- معرفی انواع برنامه ریزی
- تعريف و معرفی پروژه
- اهمیت پروژه و مدیریت کارآمد و اثربخش
- تعريف کنترل
- تعريف کنترل پروژه

مراحل پروژه

- (Concept) بررسی
- (Definition) تعریف
- (Design) طراحی
- (Development) ساخت یا اجرا
- (Application) نصب یا پیاده سازی
- (Operation & Post Completion) بهره برداری و ارزیابی

برنامه ریزی و کنترل پروژه

- تعريف و تدوین نیازها
- تعريف و تدوین رویه‌ها و دستورالعمل‌های برنامه ریزی و کنترل
- تعريف سیستم مدیریت برنامه ریزی و کنترل پروژه

-مشخص نمودن منابع و امکانات

-سیستم مدیریت تغییرات

-تمامین و برنامه ریزی نیروی انسانی

-بازنگری برنامه جهت رفع مشکلات

-تهیه گزارشات کنترلی و تلفیقی

أنواع شبکه‌ها

- شبکه پیش‌نیازی (PN)

- مزایای شبکه PN بر CPM

- شبکه PERT

- GERT

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

عملکردی □ آزمون نوشتاری ■ آزمون ترم ■ آزمون نهایی ■ ارزشیابی مستمر ■

فهرست منابع:

سبزه پرور، ۱۳۹۳. مجید، برنامه ریزی و کنترل پروژه
علی حاج شیر محمدی، ۱۳۹۳. مدیریت و کنترل پروژه

Project Management for the Oil and Gas Industry Adedeji B, Osisanya Badiru

پردازش پیشرفته داده‌های لرزه‌ای بازتابی

Advanced Seismic Data Processing

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
	الزامی				نوع درس
					درس یا دروس پیش نیاز
			☒ ندارد	☐ دارد	آموزش تكميلي:
			☒ ندارد	☐ دارد	سفر علمي:
			☐ ندارد	☒ دارد	سمینار:

اهداف کلی درس:

آشنایی با مراحل کلی پردازش داده های لرزه ای بازتابی، بدست آوردن دانش لازم برای استفاده از نرم افزارهای پردازش داده های لرزه ای بازتابی، تسلط بر آخرین روش های ارائه شده در پردازش داده های لرزه ای، آشنایی با مشکلات موجود در مراحل پردازش داده های لرزه ای

رئوس مطالب:

فصل ۱ - روش های تضعیف چندگانه ها

واهمامیخت پیش گو، تبدیل رادون، تبدیل $f-k$ ، تبدیل $L-K$.

فصل ۲ - تصحیح برونزاند شیب

تصحیح برونزاند شیب، روش های تصحیح برونزاند شیب (داده های دورافت مشترک، داده های چشمی مشترک).

فصل ۳ - کوچ پس از برانبارش

روش های کوچ داده های دوبعدی و سه بعدی.

فصل ۴ - کوچ پیش از برانبارش

روش های کوچ داده های دوبعدی و سه بعدی.

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

عملکردی   ■ آزمون نوشتاری   ■ آزمون ترم   ■ آزمون نهایی   ■ ارزشیابی مستمر

فهرست منابع:

- Claerbout, J.F., ۱۹۸۵, Imaging the earth's interior, Blackwell Scientific Publications, Inc.
- Yilmaz, O., ۲۰۰۱, Seismic data processing, processing, inversion and interpretation of seismic data, vols ۱ & ۲, Society of Exploration Geophysicists.

زمین‌شناسی نفت ایران پیشرفته
Advance Iranian Petroleum Geology

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
الزامی			
			نوع درس
آموزش تكميلي:	☒ دارد	☐ دارد	درس یا دروس پيش
سفر علمي:	☒ دارد	☐ دارد	نياز
سمينار:	☒ دارد	☐ دارد	

اهداف کلی درس:

آشنایی با حوضه های مهم نفتی ایران، آشنایی با سازندهای مهم نفتی در هر میدان، آشنایی با مراحل و شرایط لازم برای تشکیل نفت در هر حوضه رسوبی، توصیف پتانسیل هر سازند برای تولید نفت بر اساس روش های ژئوشیمیابی
رؤوس مطالب:

فصل اول : کلیاتی در رابطه با تاریخچه اکتشاف نفت و گاز در ایران و پراکندگی میادین

- مشخصات هر یک از حوضه های رسوبی - ساختاری ایران، بررسی اجمالی پتانسیل های نفتی هر یک از حوضه های ایران.

فصل دوم : تاریخچه تحويل و تکوین حوضه زاگرس و خلیج فارس : مشخصات و جایگاه زون های رسوبی - ساختار های زاگرس چین خورده، ناحیه لرستان، فروافتادگی دزفول، زون ایده، دشت آبادان، ناحیه فارس، منطقه خشکی بندرعباس و خلیج فارس.

- خصوصیات پی‌سنگ و گرادیان حرارتی حوضه زاگرس، توصیف رسوبات و سازندهای زاگرس از جنبه عوامل زمین‌شناسی نفت
مانند طبقات سنگ منشاء، سنگ مخزن، پوش سنگ، فشارهای عادی و غیرعادی سازنده.
- ژئوشیمی نفت و ارزیابی سنگ منشاء های پالئوزوئیک، مزوузوئیک و سنوزوئیک زاگرس.
- کلیاتی از افق های مخزنی پرمین، ژوراسیک (پیشین - میانی و پسین)، کرتاسه (پیشین - میانی و پسین)، پالئوسن - ائوسن و الیکوسن - میوسن.

- توصیف خصوصیات پوش سنگی سازنده های نفتی ایران، اهمیت شناسائی آنها و چگونگی تعیین محل راندن لوله های جداری در طبقات پوش سنگی به هنگام حفاری.

- تکتونیک تاریخچه ای و ارتباط تکتونیک با تله های نفتی زاگرس و خلیج فارس، شکستگی های مخازن کربناته و ارتباط آن با نیروهای تکتونیکی.

- توصیف سیستم های هیدروکربوری پالئوزوئیک - ژوراسیک و سیستم هیدروکربوری کرتاسه - ترشیری.
- تأثیر تاریخچه تکتونیک در مدل سازی ژئوشیمی نفت زاگرس و ارائه پارامتر های اصلی مدل و تاریخچه تدفین رسوبات . مشخصات پنجراهای نفتی / گازی.

- مشخصات و نقش دیاپیرسم گنبد های نمکی در زمین‌شناسی نفت ناحیه فارس و خلیج فارس.
- توصیف سنگ های مخزن دهرم، کازرون، خامی، بنگستان، آسماری از جنبه های مشخصات سنگ‌شناسی، تخلخل، دیاژنز، الگوی شکستگی ها، مشخصه سیالات و هیدرودینامیک مخازن زاگرس.

- وضعیت حفاری سازنده های زاگرس، ارائه مسائل و مشکلات حفاری طبقات بویژه در سازنده های پرفشار و طبقات شیلی.
- توصیف و شرح مشخصات برخی از میدان های عظیم نفتی / گازی در حوضه زاگرس و خلیج فارس.
- پتانسیل های اکتشافی آتی حوضه زاگرس و خلیج فارس.

فصل سوم : زمین‌شناسی نفت حوضه کپه داغ : تاریخچه تحول و تکوین حوضه، مشخصات ساختار های زمین‌شناسی، توصیف چینه‌شناسی کپه داغ از جنبه زمین‌شناسی نفت، شرح مشخصات میادین گازی خانگیران، گنبدی، توس.

فصل چهارم : زمین‌شناسی نفت حوضه قم: تاریخچه تحول و تکوین حوضه قم، مشخصات کلی و ساختار زمین‌شناسی، توصیف چینه‌شناسی

حوضه قم از جنبه زمین‌شناسی نفت، شرح مختصات میدان‌البرز، سراجه و پتانسیل‌های اکتشافی حوضه قم.

فصل پنجم : زمین‌شناسی نفت حوضه خزر : تاریخچه تحول و تکوین حوضه خزر، مشخصات کلی و ساختاری خزر جنوبی، توصیف چینه‌شناسی خزر جنوبی و ارائه مطالب در خصوص پتانسیل‌های اکتشافی حوضه خزر جنوبی.

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

عملکردی □

آزمون نوشتاری ■

آزمون نهایی ■

میان‌ترم □

ارزشیابی مستمر ■

فهرست منابع:

احمد رضا ربانی، ۱۳۹۲، زمین‌شناسی و ژئوشیمی نفت خلیج فارس

همایون مطیعی: زمین‌شناسی زاگرس

ژئوشیمی محیط زیست

Environmental Geochemistry

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
الزامی					نوع درس
ژئوشیمی آلی					درس یا دروس پیش نیاز
☒	☐	☒	☐	☒	آموزش تكمیلی:
☒	☐	☒	☐	☒	سفر علمی:
☐	☒	☒	☐	☒	سمینار:

اهداف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم کلی مطرح در ژئوشیمی محیط زیست، استفاده از روش‌های مختلف ژئوشیمیابی در بررسی آلودگی‌های هیدروکربوری محیط زیست

رؤوس مطالب:

- بررسی اثرات آلودگی‌های هیدروکربوری در محیط زیست -۱
- الودگی‌های هیدروکربنی در محیط دریا و خشکی -۲
- سرنوشت آلودگی‌های هیدروکربنی وارد شده به محیط -۳
- روش‌های مطالعه آلودگی‌های هیدروکربوری -۴
- روش‌های انگشت‌نگاری گاز کروماتوگرافی -
- مطالعات بیومارکری -
- مطالعه ترکیبات آروماتیکی چند حلقه‌ای -
- مطالعه میکروبیولوژی -
- مطالعه ایزوتوپی -
- راهکارهای مقابله و رفع آلودگی‌های هیدروکربوری -۵
- مدیریت پروژه‌های محیط زیستی -۶

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

ارزشیابی مستمر ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی □

فهرست منابع:

- Environmental Forensics. ۲۰۰۶. R.D. Morrison, Elsevier. ۵۷۹pp.
- Oil spill Environmental forensics. ۲۰۰۷ zhendiwang & stout. Elsevier ۶۱۷pp.
- Introduction to Environmental forensics. ۲۰۰۷. Murphy & Morrison. Elsevier ۷۷۴pp.
- Basics of oil spill cleanup. / ۲۰۰۱.Merv Fingas; edited by Jennifer Charles; ۲nd ed. CRC Press LLC

ژئوشیمی مخزن پیشرفته

Advance Reservoir Geochemistry

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
	الزامی				نوع درس
	ژئوشیمی آلی				درس یا دروس پیش نیاز
		■ ندارد	□ دارد	□ دارد	آموزش تكمیلی:
		■ ندارد	□ دارد	□ دارد	سفر علمی:
		□ ندارد	■ دارد	■ دارد	سمینار:

اهداف کلی درس:

رئوس مطالب:

آشنایی با مفاهیم کلی مطرح در ژئوشیمی مخزن مانند سنگ مادر، بلوغ و سنگ مخزن، آشنایی با متدهای استفاده در ژئوشیمی مخزن
سرفصل درس:

- تعیین بلوغ و منشا نفت با تست نمونه های نفت مخزن
- ارزیابی تحولات ثانویه در نفت و گاز مخزن
- ارزیابی میزان تأثیر سنگ پوش
- تعیین پیوستگی مخزن
- ارزیابی ستون نفت
- تعیین موقعیت تارمت ها، سدها
- مونیتورینگ تولید
- متدهای مورد استفاده در ژئوشیمی مخزن
- واکنش های مخزن و هیدروکربور
- بررسی راهکارهای ژئوشیمیابی رفع رسوب اسفالتین
- بررسی راهکارهای مقابله با عوامل ترش شدگی مخزن

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

ارزشیابی مستمر □ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی □

فهرست منابع:

- Cubit, J.M. & England, W.A. ۱۹۹۵, The geochemistry of Reservoir. Published by the Geological Society London.
- Palacas, J.G. ۱۹۸۵, Petroleum geochemistry and source rock potential of carbonate rocks. American Association of Petroleum Geologists, Tulsa, OK
- Jolley, S.J., Fisher, Q.J. et al., ۲۰۱۰. Reservoir Compartmentalization, The Geological Society London. •

ژئوشیمی بیومارکرها

Geochemistry of Biomarkers

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
نوع درس		انتخابی	
درس یا دروس پیش نیاز		ژئوشیمی آلی	
آموزش تكمیلی:	دارد ☐	■ ندارد	
سفر علمی:	دارد ☐	■ ندارد	
سمینار:	دارد ☐	■ ندارد	

اهداف کلی درس:

آشنایی با بیومارکرها و اهمیت آنها در مطالعات ژئوشیمیایی مخزن و سنگ مادر، روش‌های جداسازی و مطالعه بیومارکرها

رئوس مطالب:

سرفصل درس:

- بیومارکرها و اهمیت آنها در مطالعات نفتی

- انواع بیومارکرها

- روش جداسازی و مطالعه بیومارکرها

- روش دستگاهی مطالعه بیومارکرها

- کاربرد بیومارکرها در مطالعات نفتی

کورلیشن

تعیین سن سنگ مادر

تعیین بلوغ

فراییندهای ثانویه

مطالعات مخزن

کاربرد بیومارکر در اکتشاف منابع هیدروکربوری

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

ارزشیابی مستمر میان ترم آزمون نهایی آزمون نوشتاری عملکردی

فهرست منابع:

- Peters, Walters & Moldovan., . ۲۰۰۵. The Biomarker Guide Cambridge University Press.
- Bordanve,M., ۱۹۹۳, Applied Petroleum Geochemistry: EDITION TECHNIP.
- Waples, D.W.; Machiharia, T., ۱۹۹۱, Biomarkers for geologists; (Japan National Oil Corp., Chiba (JP))

زمین آمار و مدل‌سازی فضایی مخزن

Geostatistical Spatial Modeling of Reservoir

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
					درس یا دروس پیش نیاز
					آموزش تكمیلی: ☒ ندارد ☐ دارد
					سفر علمی: ☒ ندارد ☐ دارد
					سمینار: ☒ ندارد ☐ دارد

اهداف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم پایه‌ای احتمال و آمار، مدل‌سازی مخزن با روش‌های مختلف به دو صورت تصادفی و احتمالی
رؤوس مطالب:

- مقدمه

(a) مراحل مختلف مدل‌سازی مخازن

(b) نقش زمین آمار در مراحل مدل‌سازی مخازن

(c) نیاز به مدل‌سازی تصادفی و احتمالی

- مفاهیم پایه‌ای احتمال و آمار

(a) تعریف احتمال

(b) هیستوگرام

(c)تابع توزیع احتمالی

(d)تابع توزیع تجمعی

(e) آمار

(f) تخمین پارامترهای آماری

(g) توابع توزیع احتمالی

(h) توابع توزیع مشترک دو متغیره

(i) احتمال مشروط

(j) تئوری بیز

(k) برآش (رگرسیون)

- آمار فضایی

(a) خاصیت سکون

(b) کوواریانس

(c) واریوگرام

(d) مدل‌های واریوگرام

(e) تخمین واریوگرام/کوواریانس

- تخمین و شبیه‌سازی خواص مخزنی

(a) شیوه‌های تخمین خواص مخزنی

(b) شیوه‌های شبیه‌سازی خواص مخزنی

(c) مدل‌های شیء‌گرا و مدل‌های پایه‌گرد

- سایر روش‌های مدل‌سازی

(a) فرکتال‌ها

(b) آمار چند نقطه‌ای

- (c) نقشه تصادفی مارکف
- (d) روشگووسی قطع شده
- (e) مدل گووسی پولاری
- (f) روش مدل سازی بر اساس فرایند

۵- چک کردن مدل ساخته شده

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

عملکردی ■ آزمون نوشتاری ■ آزمون ترم میان نهایی ■ آزمون نهایی ارزشیابی مستمر

فهرست منابع:

- Jensen, J. L., Lake, L. W., Corbett, P.W.M. and Goggin, D. J., (۲۰۰۰) Statistics for Petroleum Engineers and Geoscientists, Elsevier, The Netherlands.
- Deutsch, c.V. (۲۰۰۲) Geostatistical Reservoir Modeling, Oxford University Press.
- Hohn, M. E. (۱۹۹۹). Geostatistics and Petroleum Geology, Kluwer Academic Publishers.
- Isaaks and Srivastava (۱۹۸۹), Introduction to Applied Geostatistics, Oxford University Press.
- Till, Roger (۱۹۷۴) Statistical Methods for the Earth Scientists; Wiley, NY.
- Davis, J.C. (۲۰۰۲) Statistics and Data Analysis in Geology (۳rd ed.); Wiley & Sons, NY
- Goovaerts, P. (۱۹۹۷) Geostatistics for Natural Resources Evaluation, Oxford University Press.
- Houlding, S.W. (۱۹۹۹) Practical Geostatistics, Springer (geology).

زمین آمار پیشرفته
Advanced Geostatistics

کد درس	۲۳	تعداد واحد	۳	تعداد ساعت	
نوع درس			انتخابی		
درس یا دروس پیش نیاز					
آموزش تكمیلی:	☒ ندارد	☐ دارد	■ ندارد		
سفر علمی:	☐ ندارد	☒ دارد	■ ندارد		
سمینار:	☐ ندارد	☒ دارد	■ ندارد		

اهداف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم پایه ای زمین آماری، آمار و احتمال، تخمین خواص مختلف برای شبیه سازی مخزن، بررسی تخمین پارامترهای شبیه سازی مخزن

رئوس مطالب:

- مقدمه

- مراحل مختلف مدل سازی مخازن
  - نقش زمین آمار در مراحل مدل سازی مخازن
  - نیاز به مدل سازی تصادفی و احتمالی
- ۲- مفاهیم پایه ای احتمال و آمار

- تعریف احتمال
- هیستوگرام
- تابع توزیع احتمالی
- تابع توزیع تجمعی
- آمار
- تخمین پارامترهای آماری
- توابع توزیع احتمالی
- توابع توزیع مشترک دومتغیره
- احتمال مشروط
- تئوری بیز
- برآش (رگرسیون)

۳- آمار فضایی

- خاصیت سکون
  - کوواریاننس
  - واریوگرام
  - مدل های واریوگرام
  - تخمین واریوگرام / گوواریاننس
- ۴- تخمین و شبیه سازی خواص مخزنی

- شبیه های تخمین خواص مخزنی

- شیوه‌های شبیه‌سازی خواص مخزنی
  - مدل‌های شیگرا و مدل‌های پایه گرید
- ۵- سایر روش‌های مدل‌سازی**

- فرکتال‌ها
- آمار چند نقطه‌ای
- نقشه تصادفی مارکف
- روش گووسی قطع شده
- مدل گووسی پولاری
- روش مدل‌سازی بر اساس فرایند

۶- چک کردن مدل ساخته شده

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

■ عملکردی □ آزمون نوشتاری ■ آزمون نهایی ■ میان ترم □ ارزشیابی مستمر

فهرست منابع:

- Jensen, J. L., Lake, L. W., Corbett, P. W. M. and Goggin, D.J., (۲۰۰۰) Statistics for Petroleum engineers and Geoscientists, Elsevier, The Netherlands.
- Deutsch, C. V. (۲۰۰۲) Geostatistical Reservoir Modeling, Oxford University Press.
- Hohn, M. E. (۱۹۹۹), Geostatistics and Petroleum Geology, Kluwer Academic Publishers.
- Isaaks and Srivastava (۱۹۸۹), Introduction to Applied Geostatistics, Oxford University Press.
- Till, Roger (۱۹۷۴) Statistical Methods for the Earth Scientists; Wiley, NY.
- Davis, J.C. (۲۰۰۲) Statistics and Data Analysis in Geology (۴rd ed.); Wiley & Sons, NY.
- Goovaerts, P. (۱۹۹۷) Geostatistics for Natural Resources Evaluation, Oxford University Press.
- Houlding, S.w. (۱۹۹۹) Practical Geostatistics, Springer (geology).
- Clark, I. (۱۹۷۹) Practical Geostatistics, Applied Science Publishers (Mining).
- Yarus, J.M. and chambers, R.L. (۱۸۹۹۴) Stochastic Modeling and Geostatistics, AAPG.

وارون سازی لرزه ای در بازیابی مقاومت لرزه‌ای

Seismic Inversion in Recovering the Acoustic Impedance

	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد	۲۳	کد درس
	الزمی				نوع درس
					درس یا دروس پیش نیاز
	■ ندارد		□ دارد		آموزش تكمیلی:
	■ ندارد		□ دارد		سفر علمی:
	■ ندارد		□ دارد		سمینار:

اهداف کلی درس:

آشنایی با روش های مختلف وارون سازی برای تعیین مقاومت لرزه ای، آشنایی با روش های استخراج موجک برای استفاده در وارون سازی لرزه ای

رئوس مطالب:

فصل ۱- وارون سازی به روش کمترین مربعات

فصل ۲- وارون سازی به روش اسپایک های پراکنده

به روش قاعده L_1 ، به روش برنامه ریزی خطی (linear programming, LP)، به روش خود همبستگی (AR)، به روش حداقل آنتروپویی (maximum likelihood) و به روش حداقل احتمال

فصل ۳ وارون سازی به روش بر پایه مدل

وارون سازی با مرز نرم، وارون سازی با مرز سخت

فصل ۴- وارون سازی به روش شکل موج

فصل ۵- کاربردها

استخراج موجک، استخراج سری بازتاب، استخراج مقاومت لرزه‌ای و استخراج مقاومت کشسان از داده‌های AVO

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

ارزشیابی مستمر □ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی □

فهرست منابع:

- Chi , C.Y., Mendelf, J.M., and Hampsong, D., ۱۹۸۴, A computational fast approach to maximum likelihood deconvolution, Gephysics, ۴۹, ۵۵۰-۵۶۵.
- Cooke, D. A., and Schneider, W. A., ۱۹۸۳, Generalized linear inversion of reflection seismic data: Geophysics, ۴۸, ۶۶۵-۶۷۶.
- Lines, L. R., and Treitel, S., ۱۹۸۴, A review of least-squares inversion and its application to geophysical

problems: Geophy. Prosp., 32, 159-186.

- Mallick, S., 1995, Model-based inversion of amplitudevariations-with-off set data using a genetic algorithm: Geophysics, 60-64.
- Oldenburg, D. W., Scheuer, T., and Levy, S., 1983, Recovery of the acoustic impedance from reflection seismograms: Geophysics, 48, 1218-1237.
- Oldenburg, D.W., Levy, S., and Whittall, K.P., 1981, Wavelet estimation and deconvolution: Geophysics, 46, 1528-1542.
- Russell, B., 1988, Introduction to seismic inversion methods: The SEG course notes series, 2, Tulsa, OK.
- Sen, M.K., 1995, Seismic inversion, Society of Petroleum Engineer, TX.
- Simmons, J.L. and Backus, M.M., 1996, Waveform-based AVO inversion and AVO prediction-error: Geophysics, 61-68.
- Ursenbach, C.P., and Stewart, R.R., 1998, Two-term AVO inversion: Equivalences and new methods: Geophysics, C31-C38.

تفسیر ساختمانی مقاطع لرزه‌ای

Advanced Structural Seismic Interpretation

	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد	۲۳	کد درس
الزامي					نوع درس
نشانگرهای لرزه‌ای					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	آموزش تكميلي:
■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	سفر علمي:
					سمينار:

اهداف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم و مراحل آماده سازی داده ها برای تفسیر لرزه ای، آشنایی با مفاهیم زمین شناسی ساختمانی مورد استفاده در لرزه شناسی اکتشافی نفت، آشنایی با سیستم های مختلف ساختمانی و نحوه تفسیر آنها در مقاطع لرزه ای
رؤوس مطالب:

فصل ۱- تفسیر لرزه‌ای در محیط‌های تراکمی

طبقه‌بندی جنبشی چین خوردگی‌ها، چین جدایشی گسلی، چین انتشار گسلی، چین خم گسلی، چینه‌های توسعه‌ای در داده‌های لرزه‌ای، بازگردان

فصل ۲- تفسیر لرزه‌ای در محیط‌های کششی

گسل نرمال قاشقی، نیم فروزنده و تکتونیک معکوس

فصل ۳- تفسیر لرزه‌ای در محیط‌های امتداد لغز

ساختمان‌های گل‌گونه مثبت و منفی

فصل ۴- زمین‌شناسی ساختمانی کمربند راندگی گسلی زاگرس با تاکید بر تفسیر لرزه‌ای

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

عملکردی آزمون نوشتاری آزمون ترم میان ترم آزمون نهایی ارزشیابی مستمر

فهرست منابع:

- Bacon, M., Simm, R., and Redshaw, T., ۲۰۰۷, ۳-D seismic interpretation, Cambridge University Press, Cambridge.
- Shaw, J.H., Connors, C., and Suppe, J., (Eds.) ۲۰۰۵, Seismic interpretation of contractional fault-related folds, AAPG Stud. Geol., vol. 53, Am. Assoc. of Pet. Geol., Tulsa, OK.

روش‌های پرتو لرزه‌ای

Seismic Ray Methods

کد درس	۲۳	تعداد واحد	۳	تعداد ساعت	
نوع درس		الزامی			درست
درست یا دروس پیش نیاز					
آموزش تكمیلی:	دارد ☐				
سفر علمی:		دارد ☐			
سمینار:		دارد ☐			

اهداف کلی درس:

آشنایی با روش‌های حل معادله ایکونال، به دست آورده زمان مسیر در لرزه شناسی بازتابی، آشنایی با روش‌های ردیابی زمان مسیر و ردیابی دامنه پرتو در مدل‌های مختلف زمین شناسی

رئوس مطالب:

فصل ۱ - مقدمه

پرتو لرزه‌ای، ویژگی‌ها و معادله پرتو، معادلات جبهه موج و ایکونال، حل معادله ایکونال.

فصل ۲ - زمان سیر پرتو

حل ردیابی پرتو به روش پرتابی، روش‌های خم، ردیابی پرتو دومحوری و روش‌های مبتنی بر آن، ردیابی پرتو امواج سطحی، پرتوها و زمان رسید در مدل یکبعدی با ویژگی‌های متفاوت.

فصل ۳ - دامنه پرتو

ردیابی پرتو در مختصات پرتو مرکزی، حل عددی پیشرو معادله دیفرانسیل پرتو مرکزی، سیستم ردیابی پرتو در مختصات کارتزین، ردیابی پرتو در محیط لایه‌ای، ردیابی پرتو در یک مسیر هموار.

فصل ۴ - مثال‌های موردنی

ردیابی زمان سیر پرتو در مدل‌های ساده و مرکب، ردیابی دامنه پرتو در مدل‌های ساده و مرکب.

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

ارزشیابی مستمر میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی

فهرست منابع:

- Cerveny, V., ۱۹۸۵, The application of ray tracing to the numerical modelling of seismic wave fields in complex structures, Geophysical Press.
- Cerveny, V., ۲۰۰۵, Seismic ray theory, Cambridge University Press.
- Shearer, P., ۱۹۹۹, Introduction to seismology, Cambridge University Press.
- Slawinski, M. A., ۲۰۰۳, Seismic wave and rays in elastic media (Handbook of Geophysical Exploration: Seismic Exploration), Pergamon Press.

انتشار موج در محیط‌های متخلخل

Wave Propagation in Porous Media

	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد	۲۳	کد درس
الزامي					نوع درس
					درس یا دروس پیش نیاز
	■ ندارد	دارد ☐			آموزش تكميلي:
	■ ندارد	دارد ☐			سفر علمي:
	■ ندارد	دارد ☐			سمينار:

اهداف کلی درس: آشنایی با مفاهیم اولیه محیط‌های انتشار موج لرزه‌ای، بررسی عوامل مختلف بر سرعت و تضعیف انتشار امواج لرزه‌ای در شرایط مختلف، بیان مدل‌های مختلف سرعت انتشار موج

رؤوس مطالب:

فصل ۱ - مقدمه

طبقه‌بندی زمین‌شناسی سنگ‌ها، طبقه‌بندی فیزیکی سنگ‌ها، همگنی و ناهمگنی، همسانگردی و ناهمسانگردی.

فصل ۲ - خواص مربوط به فضای حفره

تخلخل و انواع آن، سطح داخلی ویژه، تراوایی، ارتباط بین تخلخل، تراوایی و سطح داخلی ویژه.

فصل ۳ - چگالی سنگ‌ها

چگالی کانی‌ها، چگالی سیالات درون حفره‌ها، چگالی بالک سنگ‌ها.

فصل ۴ - سرعت امواج لرزه‌ای در سنگ‌ها

خاصیت کشسانی و قانون هوک، سرعت موج لرزه‌ای در کانی‌ها، سرعت موج لرزه‌ای در سیالات، سرعت امواج لرزه‌ای در سنگ‌ها متخلخل، روش‌های اندازه‌گیری سرعت در سنگ‌ها، بررسی نتایج آزمایشگاهی سرعت انتشار امواج در سنگ‌ها متخلخل.

فصل ۵ - مدل‌های سرعت انتشار امواج در سنگ‌ها

مدل گاسمن، مدل بیوت، روابط گیرتسما و اسمیت، روابط کاستر و توکسوز برای محیط‌های مؤثر، روابط خودسازگار برای محیط‌های مؤثر، روابط والش و هادسون برای محیط‌های درزه و ترکدار، مدل تجربی وایلی، رابطه تجربی ریمر.

فصل ۶ - تضعیف امواج لرزه‌ای در سنگ‌ها

خواص غیرکشسانی کانی‌ها، خواص تضعیف سیال درون حفره‌ها، روش‌های آزمایشگاهی اندازه‌گیری تضعیف در سنگ‌ها، نتایج آزمایشگاهی تضعیف امواج در سنگ‌ها.

فصل ۷ - سازوکارهای تضعیف در سنگ‌ها

تضییعی ذاتی ماتریکس سنگ، افت اصطکاکی، سازوکار جریان کلی سیال، سازوکار جریان محلی سیال

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

ارزشیابی مستمر میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی

فهرست منابع:

- Bourbie, T., Coussy, O., and Zinszner, B., ۱۹۸۷, Acoustic of porous media, Gulf Publishing Company.
- Mavko, G., Mukerji, T., and Dvorkin, J., ۱۹۹۸, The rock physics handbook, Cambridge University Press.
- Schon, J. H., ۱۹۹۶, Physical properties of rocks-fundamentals and principle of petro physics: Handbook of Geophysical Exploration, Seismic Exploration, Vol ۱۲, Elsevier

پروفیل لرזהای قائم

Vertical Seismic Profiling, VSP

کد درس	نوع درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	الزامي
درس یا دروس پیش نیاز	-	۲۳	۳	دارد
آموزش تكميلی:	دارد ☐	دارد	■ ندارد	دارد
سفر علمی:	دارد ☐	دارد	■ ندارد	دارد
سمینار:	دارد ☐	دارد	■ ندارد	دارد

اهداف کلی درس:

آشنایی با روش پروفیل لرזה ای قائم در اکتشاف منابع هیدروکربوری و نحوه داده برداری و پردازش داده های آن نحوه تفسیر داده های پروفیل لرזה ای قائم

رئوس مطالب:

فصل ۱- مقدمه

پروفیل لرזהای قائم (VSP)، تاریخچه

فصل ۲- تجهیزات و محیط مورد نیاز برای برداشت VSP

چاه، چشمدهای انرژی، گیرندهای درون چاهی، کابل رکوردگیری، سیستم ثبت داده ها.

فصل ۳- مشکلات نو فه در VSP

جفت شدگی گیرنده، امواج کابل، لوله های جداری، امواج لوله ای، نو فه های محیطی.

فصل ۴- عملیات صحرایی VSP

آزمایش گیرنده، برانبارش قائم، فاصله نمونه برداری زمانی، فاصله نمونه برداری عمقی، کنترل عمق، تضعیف امواج لوله ای، ثبت داده های VSP با دورافت غیر صفر، ثبت داده های VSP در چاه های مایل، آزمایش جفت شدگی گیرنده به سازند.

فصل ۵- پردازش داده های VSP

با دورافت صفر، با دورافت غیر صفر، در چاه های مایل.

فصل ۶- کابرد های VSP

ضرایب بازتاب، شناسایی بازتابنده های لرזה ای، مقایسه داده های VSP با لرزنگاشت های مصنوعی، مطالعه دامنه امواج لرזה ای، تعیین خواص فیزیکی سنگ ها، تضعیف امواج لرזה ای، دامنه در مقابل دورافت و VSP

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

عملکردی   ■ آزمون نوشتاری   ■ میان ترم   ■ آزمون نهایی   □ ارزشیابی مستمر

فهرست منابع:

- Balch, A. H., and Myung, W. L. Ed., ۱۹۸۴, Vertical seismic profiling technique, applications and case histories: International Human Resources Development Corporation.
- Galperin, E. I., ۱۹۸۵, Vertical seismic profiling and its exploration potential: D. Reidl Publishing Co.
- Hardage, B. A., ۲۰۰۰, Vertical seismic profiling: principles: Third updated and revised edition, Handbook of Geophysical Exploration, v. ۱۴ Pergamon.
- Juhlin, C., ۲۰۰۲, Vertical seismic profiling and integration with reflection seismic studies at Laxemar, ۲۰۰۰: Swedish Nuclear Fuel and Waste Management Co

نشانگرهای لرزه‌ای (Seismic Attributes)

	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد	۲۳	کد درس
	الزامي				نوع درس
	-				درس یا دروس
					پیش نیاز
■ ندارد	دارد ☐	دارد ☒	دارد ☐	دارد ☐	آموزش تكميلی:
■ ندارد	دارد ☐	دارد ☒	دارد ☐	دارد ☐	سفر علمی:
■ ندارد	دارد ☐	دارد ☒	دارد ☐	دارد ☐	سمینار:

اهداف کلی درس:

آشنایی با نشانگرهای مختلف لرزه‌ای شامل یک بعدی، دو بعدی، سه بعدی و نشانگرهای تغییر دامنه با دورافت، نحوه محاسبه نشانگرهای مختلف، بیان کاربرد و تفسیر نشانگرهای مختلف.

رئوس مطالب:

فصل ۱- نشانگرهای یکبعدی

دامنه لحظه‌ای، فاز لحظه‌ای، فرکانس لحظه‌ای، پهنه‌ای باند لحظه‌ای.

فصل ۲- نشانگرهای دو بعدی

دامنه لحظه‌ای دو بعدی، فاز لحظه‌ای دو بعدی، فرکانس لحظه‌ای دو بعدی، پهنه‌ای باند لحظه‌ای دو بعدی، سرعت فاز لحظه‌ای، سرعت گروه لحظه‌ای.

فصل ۳- نشانگرهای سه بعدی

دامنه لحظه‌ای سه بعدی، فاز لحظه‌ای سه بعدی، فرکانس لحظه‌ای سه بعدی، شیب فاز لحظه‌ای، آزمیوت لحظه‌ای، همدوسی

فصل ۴- نشانگرهای تغییر دامنه

در مقابل دورافت، در مقابل زاویه، در مقابل آزمیوت، مقاومت کشسانی، وارون سازی پس از برآبارش.

فصل ۵- مثال‌های موردی

لایه‌های نازک، گسل‌ها، تله‌های چینه‌ای، ناپیوستگی‌ها.

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

عملکردی ارزشیابی مستمر آزمون نوشتاری میان ترم آزمون نهایی

فهرست منابع:

- Castagna, J. P. and Backus, M. M., ۱۹۹۷, Offset dependent reflectivity-theory and practice AVO analysis, Society of Exploration Geophysicists.
- Yilmaz, O., ۲۰۰۱, Seismic data Processing, processing, inversion and interpretation of seismic data, Vols ۱&۲, Society of Exploration Geophysicists.

توموگرافی لرزه‌ای (Seismic Tomography)

	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد	۲۳	کد درس
الزامي					نوع درس
-					درس یا دروس پیش نیاز
		■ ندارد	□ دارد		آموزش تكميلي:
		■ ندارد	□ دارد		سفر علمي:
		■ ندارد	□ دارد		سمينار:

اهداف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم ردبایی پرتو در تعیین زمان مسیر لرزه ای، آشنایی با روش‌های مدلسازی انتشار موج، بیان تئوری روش‌های زمان مسیر و به دست آوردن مدل سرعتی با روش‌های مختلف شامل ردبایی پرتو و حل معادله موج.

رؤوس مطالب:

فصل ۱ - مقدمه و آشنایی با مهاجرت داده های لرزه ای (Seismic data imaging)، قانون هویگنس، مقاطع با دور افت صفر (zero offset)، سرعت برانبارش و ...

فصل ۲ تفاوت و اهمیت مهاجرت ۲ بعدی و ۳ بعدی- مهاجرت زمانی و عمقی- مهاجرت پیش برانبارش و پس برانبارش

فصل ۳ مهاجرت زمانی پس از برانبارش

Kirchhoff migration -

F-K migration -

Downward continuation -

فصل ۴ مهاجرت پیش از برانبارش

مهاجرت بر اساس روش‌های بر پایه اشعه (ray based method) -

Kirchhoff Migration ○

Beam migration ○

مهاجرت بر اساس روش‌های معادله موج -

○ معادله موج یک طرفه

○ معادله موج دو طرفه

فصل ۵- آشنایی با مفاهیم تحلیل سرعت، Angle-Domain Common Offset-Domain Common Image Gathers و ... Image Gathers

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

عملکردی □ آزمون نوشتاری ■ آزمون نهایی ■ میان ترم □ ارزشیابی مستمر

- فهرست منابع:
- Bancroft, J.C., ۲۰۰۷, A practical understanding of pre/poststack vol. ۱ (poststack), SEG, code ۲۶۳A-۰۷.
- Bancroft, J.C., ۲۰۰۷, A practical understanding of pre/poststack vol. ۲ (prestack), SEG, code ۲۶۴A-۰۷.
- Berkhout, A.J., ۱۹۸۰, Seismic migration-imagine of acoustic energy by wavefield extrapolation: Elsevier Science Pub. Inc.

- Biondi, B.L., ۲۰۰۷, Concepts and applications in ۳D seismic imaging, SEG code ۲۲۰A.
- Biondi, B.L., ۲۰۰۶, ۳D Seismic Imaging, SEG, code ۱۱۷A.
- Claerbout, J.F., ۲۰۰۸, Basic earth imaging, Stanford University.
- Jones, I.F., Bloor, R.I., Biondi, B.L., and Etgen, J.T., ۲۰۰۸, Prestack depth migration and velocity model building, SEG Geophysics Reprint Series No. ۲۵, code ۲۰۱A.
- Robein, E., ۲۰۱۰, Seismic imaging: A review of the techniques, their principles, merits and limitations, EAGE Publications, ISBN ۹۷۸-۹۰-۷۳۷۸۱-۷۸-۸.
- Yilmaz, O., ۲۰۰۱, Seismic data analysis, vols ۱&۲, SEG

تصویر سازی داده های لرزه ای (Seismic Data Imaging)

	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد	۲۳	کد درس
	الزامی	-	-	-	نوع درس
	-	-	-	-	درس یا دروس پیش نیاز
	■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	□ دارد	آموزش تكميلي:
	■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	■ دارد	سفر علمي:
	□ ندارد	-	-	-	سمینار:
					اهداف کلی درس:

رئوس مطالب:

فصل ۱ - مقدمه و آشنایی با مهاجرت داده های لرزه ای (Seismic data imaging)، قانون هویگنس، مقاطع با دور افت صفر (zero offset)، سرعت برانبارش و ...

فصل ۲ تفاوت و اهمیت مهاجرت ۲ بعدی و ۳ بعدی- مهاجرت زمانی و عمقی - مهاجرت پیش برانبارش و پس برانبارش

فصل ۳ مهاجرت زمانی پس از برانبارش

Kirchhoff migration -

F-K migration -

Downward continuation -

فصل ۴ مهاجرت پیش از برانبارش

مهاجرت بر اساس روش‌های بر پایه اشعه (ray based method) -

Kirchhoff Migration ○

Beam migration ○

مهاجرت بر اساس روش‌های معادله موج -

معادله موج یک طرفه ○

معادله موج دو طرفه ○

فصل ۵- آشنایی با مفاهیم تحلیل سرعت، Angle-Domain Common Offset-Domain Common Image Gathers و ... Image Gathers

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

عملکردی □ آزمون نوشتاری ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ ارزشیابی مستمر □

فهرست منابع:

- Bancroft, J.C., ٢٠٠٧, A practical understanding of pre/poststack vol.١ (poststack), SEG, code ٢٦٣A-٠٧.
- Bancroft, J.C., ٢٠٠٧, A practical understanding of pre/poststack vol.٢ (prestack), SEG, code ٢٦٤A-٠٧.
- Berkhout, A.J., ١٩٨٠, Seismic migration-imagine of acoustic energy by wavefield extrapolation: Elsevier Science Pub. Inc.
- Biondi, B.L., ٢٠٠٧, Concepts and applications in ٣D seismic imaging, SEG code ٢٣٠A.
- Biondi, B.L., ٢٠٠٦, ٣D Seismic Imaging, SEG, code ١١٧A.
- Claerbout, J.F., ٢٠٠٨, Basic earth imaging, Stanford University.
- Jones, I.F., Bloor, R.I., Biondi, B.L., and Etgen, J.T., ٢٠٠٨, Prestack depth migration and velocity model building, SEG Geophysics Reprint Series No. ٢٤, code ٢٠١A.
- Robein, E., ٢٠١٠, Seismic imaging: A review of the techniques, their principles, merits and limitations, EAGE Publications, ISBN ٩٧٨-٩٠-٧٣٧٨١-٧٨-٨.
- Yilmaz, O., ٢٠٠١, Seismic data analysis, vols ١&٢, SEG.

متدهای اکتشافات سطحی (Surface Petroleum Exploration)

	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد	۲۲	کد درس
الزامی					نوع درس
-					درس یا دروس پیش نیاز
	☒ ندارد	☐ دارد	☒ ندارد	☐ دارد	آموزش تكميلي:
	☒ ندارد	☐ دارد	☒ ندارد	☐ دارد	سفر علمي:
	☐ ندارد	☒ دارد	☒ ندارد	☐ دارد	سمينار:

اهداف کلی درس:

آشنایی با انواع روش‌های اکتشاف سطحی نفت و گاز.

رئوس مطالب:

فصل ۱- روش‌های ژئوشیمیایی سطحی در اکتشاف منابع هیدروکربنی

فصل ۲- الگوهای تراوش

فصل ۳- روش خاک گاز

فصل ۴- روش تشعشع سنجی

فصل ۵- روش‌های میکروبیولوژی

فصل ۶- کاربرد عناصر اصلی و نشانه‌ای، هلیوم و هالوژنهای در اکتشاف نفت و گاز

فصل ۷- کاربرد دورسنجی در اکتشاف منابع هیدروکربنی

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

عملکردی   ■ آزمون نوشتاری   □ میان ترم   ■ آزمون نهایی   □ ارزشیابی مستمر

• فهرست منابع

- Duchscherer W. Jr., ۱۹۸۴, "Geochemical hydrocarbon prospecting", Tulsa: Pennwell Books
- Tedesco, S. A., ۱۹۹۵, "Surface geochemistry in petroleum exploration", New York: Thompson Publishing Inc.,
- Boyle, R. W., ۱۹۸۲, "Geochemical prospecting for thorium and uranium deposits", New York: Elsevier Scientific Publishing,

احمد رضا ربانی ۱۳۹۵، ژئوشیمی سطحی و کاربرد آن در اکتشاف نفت و گاز

ارزیابی سازند پیشرفته (Advanced Formation Evaluation)

	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد	۲۲	کد درس
الزامي	-				نوع درس
					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	□ دارد				آموزش تكميلي:
■ ندارد	□ دارد				سفر علمي:
■ ندارد	□ دارد				سمينار:

اهداف کلی درس:

آشنایی با شیوه های نوین ارزیابی سازند

رئوس مطالب:

- تعریف - اصول - کاربرد
- سیالات حفاری ، مقاومت گل حفاری، تاثیر نوع گل بر مقاومت، تاثیر حرارت بر مقاومت، نفوذ آب گل، مقطع مقاومت، قطر زون آلدود
- مغزه گیری و آزمایش مغزه، مغزه گیری متداول (Conventional)، مغزه گیری با کابل، مغزه گیری از جدار چاه ، مغزه گیرها، مطالعه مغزه، انتخاب نمونه، اندازه گیری مقدار هیدروکربن درون مغزه
- تخلخل، اندازه گیری تخلخل، با روش وزن مخصوص ذرات، با روش و اشبیرن، باتینگ، با استفاده از قانون بویل، روش آزمایشگاه های مغزه، روش اشباع با سیال، تعیین تخلخل با استفاده از نمودارها.
- تراوایی مطلق، اندازه گیری تراوایی مطلق مغزه، اندازه گیری اشباع نسبی با روش استخراج سیال، روش تقطیر، با روش گریز از مرکز
- آب همزاد، فشار موئین، تراوایی نسبی، طبیعت جریان چند فازه – منشاء اطلاعات مربوط به تراوایی نسبی
- گل نگاری (Mud Logging) تجزیه گل خروجی برای تشخیص هیدروکربن – نمودار گل نگاری – ثبت اطلاعات حفاری، نمودار تجزیه گل، تشخیص نفت در گل – تشخیص گاز در گل – واحد نمونه گیری- تجزیه کننده سیم داغ – تجزیه کننده ماوراء قرمز
- آزمایش تراشه – روش نمونه گیری – آزمایش تراشه برای تشخیص نفت و گاز، جنس و سن سنگ – ترسیم نمودار زمین شناسی چاه
- اصول اندازه گیری مقاومت سازند – اندازه گیری مقاومت – دستگاه های اندازه گیری – نمودارهای مقاومت، نمودار SP – نمودارهای صوتی – نمودارهای رادیو اکتیو و سایر نمودارهای مقاومت
- لایه آزمایی – آزمایش بهره دهی – آزمایش ساق مته – آزمایش سازند با کابل
- کنترل کیفیت نمودارها
- استفاده از اطلاعات زمین شناسی و ژئوفیزیکی برای ارزیابی سازند
- تعیین اشباع شدگی هیدروکربن ها، تعیین زون های آبدار و هیدروکربن دار
- تعیین درجه حرارت مخزن
- تشخیص سنگ منشاء با استفاده از نمودارها
- تعیین نوع سنگ با استفاده از مغزه ، خرد های حفاری و نمودارهای چاه پیمائی

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

فهرست منابع

۱. Djebbar Tiab, ۲۰۱۱, *Petrophysics, Third Edition: Theory and Practice of Measuring Reservoir Rock and Fluid Transport Properties*
۲. Darwin V. Ellis, ۲۰۱۴, *Well Logging for Earth Scientists*
۳. François-Marie Pellerin, ۲۰۰۷, *A geoscientist's guide to petrophysics (IFP Publications)*
۴. EHRLICH, R., CRABTREE, S.J., HORKOWITZ, K.O. & HORKOWITZ, J.P. ۱۹۹۱. *Petrography and reservoir physics ۱: objective classification of reservoir porosity.*

روشهای پیشرفته آنالیز دستگاهی

تعداد ساعت	۳	تعداد واحد	۲۳	کد درس
انتخابی	-	نوع درس		
		درس یا دروس پیش نیاز		
	☒ ندارد ☐ دارد	آموزش تكميلی:		
	☒ ندارد ☐ دارد	سفر علمی:		
	☒ ندارد ☐ دارد	سمینار:		
اهداف کلی درس:				
آشنایی با انواع روش‌های ازماشگاهی مورد استفاده در مطالعات اکتشاف نفت و گاز می‌باشد				
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر ☐ عملکردی ☒ آزمون نوشتاری ☒ آزمون ترم ☒ میان ترم ☒ آزمون نهایی				
فهرست منابع				

رفتار فازی سیالات مخزن

Reservoir fluid phase behavior

	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد	۲۳	کد درس
الزامی					نوع درس
-					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	دارد ☐		■ ندارد	دارد ☐	آموزش تكميلي:
■ ندارد	دارد ☐		■ ندارد	دارد ☐	سفر علمي:
■ ندارد	دارد ☐				سمينار:

رئوس مطالب:

مروری بر انواع و خواص سیالات مخزن - مروری بر نحوه نمونه گیری و آزمایشات PVT سیالات مخزن - آماده نمودن اطلاعات حاصله در آزمایشگاه جهت استفاده در محاسبات مخزن (smoothing, correction ...) - روش های تفکیک و دسته بندی برش های سیالات مخزن (splitting - discrete and continuous methods) - توصیف ترکیبات سنگین مانند C_{7+} and Lumping (plus fractions characterization) - محاسبه خواص فیزیکی آب سازند ($B_w, \mu_w, C_w, R_{sw}, \rho_w, \sigma_{gw}, \sigma_{go}, \sigma_{ow}$,.....) - معادلات حالت (نقاط قوت و ضعف و (Tuning) - فشار همگرائی (convergence pressure) - جداسازی بهینه نفت و گاز در جدا کننده های سطح الارضی (surface separation) - شبیه سازی اطلاعات PVT توسط معادلات حالت - طراحی واحدهای گاز و گاز مایع (NGL Plants) - رفتار فازی آب و هیدروکربورها - هیدراتهای گازی (نحوه تشکیل، پیش بینی و نحوه جلوگیری از تشکیل آن) - رفتار فازی واکس و آسفالتین - تزریق گاز (First and Multi – Contact miscibility) - نحوه استفاده از نرم افزارهای متداول در مهندسی نفت (با تأکید بر قسمت مربوط به رفتار فازی) - شبیه سازی داده های آزمایشگاهی PVT توسط معادلات حالت (مدلسازی یک نمونه واقعی یک سیال مخزن ایران با استفاده از نرم افزارهای موجود

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر
 عملکردی   ■ آزمون نوشتاری   ■ آزمون ترم   ■ میان ترم   ■ آزمون نهایی

- فهرست منابع:

- 1- Danesh, A., PVT and Phase Behavior of Petroleum Reservoir Fluids, Elsevier, (۱۹۹۸)
- 2- William D. McCain, Jr., The Properties of Petroleum Fluids, Pennwell Books (۱۹۹۰.)
- 3- Campbell, John M., Gas Conditioning and Processing, Campbell Petroleum Series, (۱۹۹۲).
- 4- Tarek Ahmed, Hydrocarbon Phase Behavior, Gulf Publishing Company, Houston, Texas, (۱۹۸۹).
- 5- Natural Gas Processes Suppliers Association (NGPSA) Engineering Data Book, Tulsa, Oklahoma, (۱۹۹۴).

جريان سیالات در محیط های متخلخل

Fluid flow in porous media

	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد	۲۳	کد درس
الزمائی					نوع درس
-					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	آموزش تكميلی:
■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	سفر علمی:
■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	سمینار:

رؤوس مطالب:

مفاهیم و تعاریف اساسی محیط های متخلخل – حرکت یک فازی (معادله پیوستگی – معادله دارسی – معادله انتشار) – حرکت دوفازی (ترشوندگی – تراوایی نسبی – فشار مؤینگی) – مدلهای مربوط به محیط متخلخل مانند (Bundle of tubes – pore) – مکانیزمهای تخلیه و آشام و نقش آنها در مبحث حرکت سیال – اشباع باقیمانده و مکانیزمهای به تله افتادن سیالات – نیروهای حاکم بر حرکت سیال و گروههای بدون بعد، مشابه سازی فیزیکی و ریاضی حرکت سیال – پراکندگی و نفوذ در محیط متخلخل – حرکت امتزاجی و غیر امتزاجی – حرکت سیالات غیر نیوتونی در محیط متخلخل

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

عملکردی ■ آزمون نوشتاری ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ ارزشیابی مستمر

فهرست منابع:

- ۱- F. A.L. Dullien - Porous Media – Fluid Transport and Pore Structure
- ۲- R.E. Collins / Flow of Fluids through Porous materials (REC Publishers ۱۹۹۱)
- ۳- G.de Marsily Quantitative by dvalogy / Academic Press / ۱۹۸۶

مهندسی مخازن ترکدار

Fractured Reservoir Engineering

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
الزامی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
		■ ندارد	□ دارد		آموزش تكميلی:
		■ ندارد	□ دارد		سفر علمی:
		■ ندارد	□ دارد		سمینار:
					اهداف کلی درس:
					نحوه جريان سیال در مخازن ترکدار، آشنایی با انواع تخلخل و تراوایی مخازن ترکدار، آشنایی با مفاهیم کلی و روش‌های افزایش برداشت در مخازن ترکدار
					رؤوس مطالب:
					طبقه‌بندی و خصوصیت ترکها – تخلخل و تراوایی سیستم‌های ماتریس ترک – جريان سیالات در سنگ مخزن شکافدار – جريان لایه‌ای نازک – تراوایی نسبی – جريان‌های آرام و آشفته.
					نواحی مختلف مخزن – مکانیزم‌های تولید – انتشار – جابجایی نفت در ترکها بطريق Convection – گاز محلول در نفت – پدیده فوق اشباع – انگشتهای گازی – ریزش ثقلی – سقوط آزاد – ریزش ثقلی اجباری – محاسبه میزان ریزش – آشام – تأثیرات ماتریس‌ها بر یکدیگر – انواع ارتباطات بین ماتریس‌ها – ریزش ثقلی در مجموعه ماتریس‌های مرتبط – تزریق گاز نامتعادل در مخازن ترکدار – مقایسه عملکرد مخازن ترکدار در تخلیه طبیعی و بهره‌برداری ثانویه.
					روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر
عملکردی □	آزمون نوشتاري ■	آزمون نهایي ■	میان ترم ■	ارزشیابی مستمر ■	

فهرست منابع:

T.D. Van Golf Racht, "Fundamentals of Fractured Reservoir", Elsevier, ۱۹۸۲.

R.A. Nelson, Geologic Analyses of Naturally Fractured Reservoirs , Elsevier, ۲۰۰۱

A.M. Saidi, "Reservoir engineering of Fractured Reservoir"

Chilingaration, G.V., Mazzallo S.J., Ruieke H.H., "Carbonate Reservoir Characterization", Amsterdam, Elsevier, ۱۹۹۶.

Reiss, L., "The Reservoir Engineering Aspects of Fractured Formations", Institute Francais Du Petrol-Paris, Technip, ۱۹۸۰.

مدلسازی و شبیه سازی مخازن

Petroleum Reservoir Simulation

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
الزامی			نوع درس
--			درس یا دروس پیش نیاز
آموزش تكميلي:	☒	دارد	دارد
سفر علمي:	☐	دارد	دارد
سمينار:	☐	دارد	دارد

رئوس مطالب:

- ۱- مقدمه، معرفی، انواع فرمولاسیون (پیوسته، گسسته شده و پیاده سازی)
- ۲- فرمولاسیون پیوسته معادلات جریان (سیالابنی، نفت مرده، ترکیبی و عملیات حرارتی)
- ۳- روش تفاضل محدود – FDM (چند فازی، چند بعدی، هتروژن)
- ۴- روش عناصر محدود – FEM و روش حجم محدود
- ۵- شبیه سازی ترکیبی و مخازن شکافدار (ترکیبی و نفت سیاه) با تأکید بر محاسبات PVT
- ۶- سایر روش ها (خطوط جریان - انتگرال معکوس- اجزاء مرزی، روش کربن، نیمه تحلیلی)
- ۷- شبیه سازی روش های ازدیاد برداشت و کاربردهای ثانوی (تطبیق تاریخچه، همگوشی داده ها و ...)
- ۸- شبیه سازی چند مقیاسی (Multi scale) و افزایش مقیاس (up scaling)
- ۹- مقایسه و تحلیل داده های مورد نیاز شبیه سازی
- ۱۰- کارگاه نرم افزار

- ۱- مقدمه، معرفی، انواع فرمولاسیون (پیوسته، گسسته شده و پیاده سازی)
- ۲- فرمولاسیون پیوسته معادلات جریان (سیالابنی، نفت مرده، ترکیبی و عملیات حرارتی)
- ۳- روش تفاضل محدود – FDM (چند فازی، چند بعدی، هتروژن)
- ۴- روش عناصر محدود – FEM و روش حجم محدود
- ۵- شبیه سازی ترکیبی و مخازن شکافدار (ترکیبی و نفت سیاه) با تأکید بر محاسبات PVT
- ۶- سایر روش ها (خطوط جریان - انتگرال معکوس- اجزاء مرزی، روش کربن، نیمه تحلیلی)
- ۷- شبیه سازی روش های ازدیاد برداشت و کاربردهای ثانوی (تطبیق تاریخچه، همگوشی داده ها و ...)
- ۸- شبیه سازی چند مقیاسی (Multi scale) و افزایش مقیاس (up scaling)
- ۹- مقایسه و تحلیل داده های مورد نیاز شبیه سازی
- ۱۰- کارگاه نرم افزار

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

■ ارزشیابی مستمر ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی

فهرست منابع:

- ۱- K. Aziz, A. Settari, Petroleum Reservoir Simulation, Applied Science.
- ۲- G. W. Thomas, Principles of Hydrocarbon Reservoir Simulation, International Human Resources Developments Corporabon
- ۳- T. Ertekn, J.H. Abou-Kassem, G.R. king, Basic Applied Reservoir Simulation, SPE Textbook Series.
- ۴- Principles of Applied Reservoir Simulation, J.R. Fanchi Elsevier

ریاضیات مهندسی پیشرفته

Advanced Engineering Mathematics

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
انتخابی			نوع درس
--			درس یا دروس پیش نیاز
آموزش تكميلي:	☒ دارد	☐ ندارد	■
سفر علمي:	☒ دارد	☐ ندارد	■
سمينار:	☒ دارد	☐ ندارد	■
رؤس مطالب:			
الف : بخش عددی:			
- مقدمه شامل تعاريف انواع مسائل عددی - متدهای عددی - منابع خطا - پایداری			
- درون یابی و تقریب - چند جمله ای های درون یاب (فواصل مساوی و غیر مساوی) چند جمله ای های درون یابی مکعبی (اسپلانها) - حداقل مربعات			
- انتگرال گیری و مشتق گیری عددی- فرمولهای نیوتون - کوتس- فرمولهای گاووس - برون یابی ریچاد سون - انتگرالهای چندگانه - انتگرالهای ناسره.			
- حل يك معادله و دستگاه معادلات غير خطی روشهای تکرار - نیوتون و تغییر یافته نیوتون.			
- حل دستگاه معادلات خطی روشهای تکرار گاووس سایدل SOR			
- حل معادلات دiferansiyel معمولی با شرایط اولیه			
- روشهای يك گامی (اویلر - رانگ کوتا)			
- روشهای چند گامی - کنترل گام و خطأ			
- حل معادلات دiferansiyel معمولی با شرایط مرزی			
- روش پرتاپ - روش تفاضلهای متناهی			
- معادلات همگن با شرایط همگن مقادیر ویژه و توابع ویژه			
- حل معادلات دiferansiyel جزئی به روشهای تفاضلهای متناهی - پایداری			
- استفاده از کامپیوتر در حل مسائل فوق			
ب: بخش تحلیلی			
معادلات دiferansiyel پاره ای شامل بیضوی - سهموی - هذلولی در دستگاههای مختصات دکارتی - قطبی - استوانه ای			
- کروی - روشهای جداسازی متغیرها - بسط توابع ویژه - تبدیل لاپلاس - مسائل استرم لئویل و تعامد - توابع بسل - لزاندر- گاما - هرمیت - لاگور و غیره.			
روش ارزیابی: انتخاب يك يا چند روش از روش های زیر			
ارزشیابی مستمر ☒	آزمون نهایی ☒	میان ترم ☒	عملکردی ☐

فهرست منابع:

Burden & Faires, "Numerical Methods" ۲nd ed, I.T.P., ۱۹۹۸.

Gerald & Wheatley, "Applied Numerical Analysis", ۶th ed, Addison Wesley Longman, ۱۹۹۹.

P. Wers, D.L., " Boundary Value Problems" , ۳rd ed, Academic Press, ۱۹۸۷.

Trim, D.W., "Applied Partial Differential Equations" , P.W. S., ۱۹۹۰.

آنالیز چاه آزمائی پیشرفته

Advanced Well Test

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
	انتخابی				نوع درس
	--				درس یا دروس پیش نیاز
	■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	□ دارد	آموزش تكميلي:
	■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	□ دارد	سفر علمي:
	■ ندارد	□ دارد			سمينار:
					رؤس مطالب:
۱	مقدمه: نقش چاه آزمائی در مدل کردن و تشخیص رفتار مخزن				
۲	اصول چاه آزمائی				
۳	تاریخچه چاه آزمائی				
۴	روش های آنالیز				
۵	استفاده از روشهای تبدیل لاپلاس برای حل معادله دیفرانسیلی انتشار با شرایط مرزی مختلف				
۶	اجزاء مختلف مدلهاي چاه آزمائی				
۷	استفاده از روشهای خط مستقیم برای تعیین اثرات نزدیک چاه: اثرات انباره، ضریب پوسته، شکاف هیدرولیکی، مشبک کاری جزئی				
۸	استفاده از روشهای خط مستقیم برای تعیین رفتار مخزن: همگن، تخلخل دوگانه، مرکب				
۹	استفاده از روشهای خط مستقیم برای تعیین اثرات مرزی: گسل، مرز بسته، گسلهای متقطع				
۱۰	تعیین مدل و محاسبه پارامترها به روش منحنی های type curve				
۱۱	مشتق فشار				
۱۲	استفاده همزمان از منحنی های type curve (فشار و مشتق فشار) برای مخازن همگن				
۱۳	استفاده همزمان از منحنی های type curve (فشار و مشتق فشار) برای مخازن با تخلخل دوگانه				
۱۴	کاربرد مشتق فشار برای تشخیص اثرات نزدیک چاه، رفتار مخزن و اثرات مرزی				
۱۵	آنالیز داده های چاه آزمائی در چاههای افقی				
۱۶	آنالیز داده های چاه آزمائی در چاههای گازی				
۱۷	طراحی آزمایشات چاه آزمائی				
۱۸	جنبه های کاربردی در آنالیز داده های چاه آزمائی				
۱۹	آموزش عملی یک مدل شبیه ساز استاندارد				
۲۰	تعیین یک پروژه از آنالیز داده های چاه آزمائی در یکی از مخازن ایران				
	روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر				
	ارزشیابی مستمر ■	آزمون نهایی ■	آزمون ترم ■	آزمون نوشتاری ■	عملکردی □

فهرست منابع:

- 1- Dominique Bourdet: Well Test Analysis: The Use of Advanced Interpretation Models, Elsevier, ۲۰۰۳
- 2- George Stewart, WellTest Design and Analysis, ۲۰۱۱.PennWell
- 3- چاه آزمائی نوین در مخازن نفت و گاز - انتشارات دانشگاه صنعتی امیر کبیر

ازدیاد برداشت پیشرفته

Advanced Enhanced Oil Recovery

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	□ دارد	■ ندارد	□ دارد
آموزش تكميلی:		سفر علمي:		سمينار:	
رؤس مطالب:					
- ۱ سیلاپزی و کنترل پویائی (Mobility Control Process)					
- ۲ سیلاپزی شیمیایی					
- ۳ تزریق گاز امتزاجی					
- ۴ روش های حرارتی					
- ۵ روش های غیر استاندارد (روشهای میکروبی و امواج)					
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر					
عملکردی ☐	آزمون نوشتاري ☒	ميان ترم ☒	آزمون نهايي ☒	ارزشياری مستمر ☒	فهرست منابع:
۱- Enhanced Oil Recovery by : Green & Willhite, SPE Text Book Series					
۲- Water Flooding by : Willhite					

مهندسی بهره برداری پیشرفته

Advanced Production

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
نوع درس		انتخابی	
درس یا دروس پیش نیاز		--	
آموزش تكمیلی:	☐ دارد	■ ندارد	
سفر علمی:	☐ دارد	■ ندارد	
سمینار:	☐ دارد	■ ندارد	
رؤس مطالب:			
آسیب های واردہ به مخزن (عوامل مکانیکی- شیمیابی - بیولوژیکی و گرمایی)	-		
بهبود در تولید از چاه (بررسی مشکلات تولیدی و تشخیص آن ، انگیزش چاه، روشهای مدیریت و کنترل ماسه، روشهای جلوگیری از تولید آسفالت، روشهای جلوگیری از هیدرات و ...)	-		
روشهای فراز آوری مصنوعی با استفاده از متدهای نودال آنالیز	-		
روشهای پیشرفته تکمیل چاه (چاههای هوشمند - چند شاخه ای و ...)	-		
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر			
فهرست منابع:			
عملکردی ☐	■ آزمون نوشتاری	■ میان ترم	■ آزمون نهایی
۱- Well Completion Design by : Jonthan Bellarby			
۲- Petroleum Production Engineering by : Boyun Guo, William clyons, Ali Ghalambor			

مهندسی مخازن گازی
Gas Reservoir Engineering

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
انتخابی			نوع درس
--			درس یا دروس پیش نیاز
آموزش تکمیلی:	☐ دارد	■ ندارد	
سفر علمی:	☐ دارد	■ ندارد	
سمینار:	☐ دارد	■ ندارد	
رؤس مطالب:			
فصل اول : اصول مهندسی مخازن گازی شامل : بررسی عملکرد مخازن گازی در نواحی مختلف دیاگرام های فازی			
فصل دوم : معادلات حاکم بر جریان سیال گازی در محیط متخلخل شامل : قانون دارسی – جریان های خطی – شعاعی – معادلات جریان در بستری موازی و سری			
فصل سوم : نحوه آنالیز آزمایشات چاه آزمائی در مخازن گازی شامل : بدست آوردن AOF – Deliverability Tests – Type curve after Flow test – Modified Isochronal Test - Isochronal Test			
فصل چهارم : استراتژیهای تولید از مخازن گازی			
فصل پنجم : اصول مهندسی مخازن گاز میانی			
فصل ششم : نحوه آنالیز آزمایشات خواص سیالات در مخازن گازی شامل آزمایشات CVD و CCE			
فصل هفتم : هرز روی میانات گازی و محاسبات آن			
فصل هشتم : تاثیر آبی در عملکرد مخازن گازی			
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر			
☐ عملکردی ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ میان ترم ■ ارزشیابی مستمر			
فهرست منابع:			
۱- Hand book of Gas Res. Eng.			
۲- Hand book of Res. Eng.			

آنالیز دبی متغیر و فشار گذرای پیشرفته

Advanced Rate and Pressure Transient Analysis

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
☒ ندارد	☐ دارد	آموزش تكميلی:			
☒ ندارد	☐ دارد	سفر علمی:			
☒ ندارد	☐ دارد	سمینار:			
رئوس مطالب:					
فصل اول					
مقدمه‌ای بر مبحث آنالیز دبی متغیر مروری بر مباحث لایپلاس و کد نویسی و کاربرد آنها در این درس					
فصل دوم					
روشهای تجربی و مدرن در آنالیز داده‌های تولید ARPS مروری بر منحنی‌های کاهش					
فصل سوم					
ترکیب نمودارهای دوره گذرا و حالت شبه پایدار Fetkovich منحنی‌های افت					
فصل چهارم					
روشهای مدرن آنالیز تولید					
فصل پنجم					
مفهوم زمان معادل Blasingmae منحنی‌های افت					
فصل ششم					
منحنی‌های افت Agarwal-Gardner تبدیل معادله فشار ثابت به دبی ثابت					
فصل هفتم					
مفهوم انتگرال فشار نرمال شده (NPI) حل مثال‌های واقعی و کاربرد RTA					
فصل هشتم					
مقدمه‌ای بر مبحث آنالیز فشار گذرا استفاده از مفهوم واهم آویخت (Deconvolution)					
فصل نهم					
نقاط قوت و ضعف مفهوم واهم آویخت					

فصل دهم

آنالیز فشار مخازن چند لایه ای
استفاده از PLT در چاه آزمایی مخازن لایه ای

فصل یازدهم

بررسی آنالیز فشار به صورت عددی برای مخازن پیچیده

فصل دوازدهم

بررسی اثر دهانه چاه برای حالات غیر ایده آل (Non-Ideal Wellbore Storage) مدل های

فصل سیزدهم و چهاردهم

معرفی Formation test و کاربرد آنها در مهندسی مخزن

تفسیر داده های Formation test

بررسی اثر فوق شارژ روی داده های Formation test

فصل پانزدهم

بررسی روش های مختلف مشتق گیری برای حالت ساخت فشار

فصل شانزدهم

حل مسایل پیچیده تغییر دبی و فشار توسط نرم افزار

بررسی عدم قطعیت در آنالیز فشار

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

ارزشیابی مستمر ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی □

فهرست منابع:

- Advanced Reservoir Engineering, by T. Ahmed and P. Mckinney , Elsevier Publication, ۲۰۰۵
- Advanced Production Decline Analysis and Application, by Sun Hedong, Elsevier Publication, ۲۰۱۵
- Wireline formation testing and well deliverability, by George Stewart, PennWell Publication, ۲۰۱۲
- WellTest Design and Analysis, by George Stewart, PennWell Publication, ۲۰۱۱
- Formation and Well Testing, by: Fikri J. Kuchuk, Mustafa Onur , Elsevier Publication, ۲۰۱۰
- Dynamic Data Analysis by KAPPA, ۲۰۱۵
- Technical Papers

موارد ویژه در مهندسی نفت

Special topic in petroleum engineering

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
انتخابی			نوع درس
--			درس یا دروس پیش نیاز
آموزش تكميلی:	☐	دارد	■ ندارد
سفر علمی:	☐	دارد	■ ندارد
سمینار:	☐	دارد	■ ندارد
رئوس مطالب:			
براساس نیازهای عملیاتی و تحقیقاتی صنعت نفت در زمینه های اکتشاف، حفاری ، تولید و مخازن هیدروکربوری و وجود کارشناس مدرس در هر یک از موارد ویژه فوق دروس مختلفی در ۳ واحد ارائه خواهد شد.			
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر			
عملکردی ☐	آزمون نوشتاری ■	میان ترم ■	آزمون نهایی ■
فهرست منابع:			

برنامه نویسی کامپیوتری پیشرفته

Advanced Computer Programming

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی				نوع درس	
--				درس یا دروس پیش نیاز	
☒ ندارد ☐ دارد		☒ ندارد ☐ دارد		آموزش تكميلی:	
☒ ندارد ☐ دارد		☒ ندارد ☐ دارد		سفر علمی:	
☒ ندارد ☐ دارد		☒ ندارد ☐ دارد		سمینار:	
رؤوس مطالب:					
اصول برنامه نویسی MATLAB (تعريف متغيرها، عملكردها، آريه ها، ماترييسها و توابع) استفاده از m-file حلقه ها و كنترلهای برنامه – عملكرد های منطقی – توابع عددی ، برداری و آريه ای – عمليات ماترييس – حالتهای مختلف ترسیم ۲ بعدی و ۳ بعدی (سطح و کانتور و ...) کار با فایلها – کار با چندجمله ايهها – توابع سمبلیک – حل معادلات ODE – انتگرالگیری عددی – حل دستگاههای غير خطی وسائل بهينه سازی .					
کار با جعبه ابزارهای کاربردی در مهندسی نفت					
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر ارزشیابی مستمر ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ میان ترم ■ عملکردی □					
فهرست منابع: Curve Fitting Toolbox – Optimization Toolbox- PDE Toolbox- Symbolic Math Toolbox – Neural Network Toolbox – Fuzzy Logic Toolbox					

جريان های چند فازی در چاه و خطوط لوله

Multiphase flow in wells and pipelines

کد درس		تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
نوع درس		انتخابی		
درس یا دروس پیش نیاز		--		
آموزش تكميلي:		دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐
سفر علمي:		دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐
سمينار:		دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐
رؤس مطالب:				
۱- یادآوری مفاهیم جریان چند فازی شامل الگوهای جریان و تعریف متغیرهای استفاده شده در جریان چند فازی و معادلات اساسی و الگوریتم های حل				
۲- مدل های توصیف کننده جریان چند فازی که مستقل از رژیم جریانی می باشند(Homogeneous No slip)، مدل های مبتنی بر آنالیز ابعادی، مدل جریان مجزا، Hagedom & Brown و Beggs & Brill				
۳- مدل سازی یک بعدی جریان چند فازی در خطوط لوله و تعیین الگوی جریان (Mehl et al ۱۹۷۶) (خطوط لوله افقی)، Barnea (۱۹۸۷) (خطوط لوله عمودی)، Taitel & Dukler (۱۹۸۰) (خطوط لوله عمودی)، Taitel et al (۱۹۹۰) (خطوط لوله افقی)				
۴- محاسبه افت فشار جریان حبابی با استفاده از روش Hassan & Kabir				
۵- محاسبه افت فشار جریان قالبی (slug) با استفاده از روش Sylvester (۱۹۸۷) (خطوط لوله افقی)				
۶- محاسبه افت فشار جریان حلقوی (Mdl Alves et.al. ۱۹۹۰) (خطوط لوله شیبدار) (Taitel & Barnea ۱۹۹۰) (خطوط لوله عمودی) و (خطوط لوله شیبدار)				
۷- روش های جامع (Xiao et. Al. ۱۹۹۰) (خطوط لوله افقی)، (Ansari ۱۹۹۴) (خطوط لوله عمودی) و (Gomes et. al. ۲۰۰۰) (خطوط لوله شیبدار)				
۸- محاسبه افت فشار و الگوی جریان چند فازی (جامد، گاز، مایع)				
۹- طراحی لخته گیرها				
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر				
عملکردی ☐	آزمون نوشتاری ☐	آزمون نهایی ☐	میان ترم ☐	ارزشیابی مستمر ☐
فهرست منابع:				
۱- Mechanistic Modeling of Gas _Liquid Two- Phase Flow in Pipes, O. Shoham, SPE, ۲۰۰۶.				
۲- Fluid flow and heat transfer in wellbores, A.R. Hasan and C.S.Kabir, SPE, ۲۰۰۲. (۴ مورد)				
۳- Fundamentals of Multiphase Flow, Christopher E. Brennen, Cambridge University press, ۲۰۰۵. (۸ مورد)				
۴-Handbook of Natural Gas Transmission and Processing, Saeid Mokhatab, William A. Poe and James G. Speight, Gulf Publishing Company, Houston, TX, USA, ۲۰۰۶.				

تشکیل هیدروکربورهای جامد

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	☐	دارد	☐	آموزش تكميلی:	
■ ندارد	☐	دارد	☐	سفر علمی:	
■ ندارد	☐	دارد	☐	سمینار:	
رؤوس مطالب:					
<u>الف-رسوبات سنگین هیدروکربنی در نفت خام</u>					
مقدمه:					
۱- تعریف آسفالتین					
اجزای تشکیل دهنده نفت خام					
۱-۱- هیدروکربن‌های اشباع					
۱-۲- آروماتیک‌ها					
۱-۳- رزین‌ها					
۱-۴- آسفالتین‌ها					
۱-۵- آشنایی با آسفالتین					
۱-۶- طبیعت مولکول‌های آسفالتین					
۱-۷- شیمی آسفالتین					
۱-۸- ساختمان آسفالتین					
۱-۹- جرم مولکولی و اندازه ذرات آسفالتین					
۱-۱۰- اثر عوامل مختلف در تشکیل رسوب آسفالتین					
۱-۱۱- اثر غلظت و نوع مواد					
۱-۱۲- نسبت حلال به نفت و نوع حلال					
۱-۱۳- اثر دما					
۱-۱۴- اثر فشار					
۱-۱۵- ماهیت حلال					
۱-۱۶- مشخصه‌های جریانی					
۱-۱۷- عوامل دیگر					
۱-۱۸- روش‌های تجربی در اندازه گیری نقطه انعقاد (onset)					
۱-۱۹- روش میکروسکوپی					
۱-۲۰- روش جذب نور					
۱-۲۱- روش کشش سطحی					
۱-۲۲- روش وزن سنجدی					
۱-۲۳- روش هدایت سنجدی الکتریکی					
۱-۲۴- بررسی انتقال حرارت در پیش بینی نقطه شروع رسوب					
ب: مدلسازی تعادلی آسفالتین					
۱-۲۵- مروری بر مدلسازی تعادلی آسفالتین					
۱-۲۶- مدل تئوری محلول‌های باقاعدۀ					

۳-۲- مدل کلوبیدی فضایی (SC)

۴-۲- مدل تجمع فرکتالی

ج- کاهش نفوذپذیری مخازن در اثر رسوب آسفالتین و اثر آن بر رفتار دینامیک مخازن نفتی

مقدمه:

۳-۱- آسفالتین، به عنوان کلسترول، در سامانه مخازن نفت خام

۳-۱-۱- جذب رسوبات آسفالتینی بر سطح کانی های سنگ

۳-۱-۲- تغییر ترشوندگی سطح کانی های سنگ در اثر رسوب آسفالتین

۳-۱-۳- مکانیزم های اثر متقابل نفت خام / آب نمک / سنگ مخزن

۳-۲- روش های پیشگیری، ممانعت کننده و از بین برنده رسوب آسفالتین

۳-۳- سینتیک تشکیل کلوخه های آسفالتین

۳-۳-۱- تعیین بعد فرکتالی خوش های در حال رشد

۳-۳-۲- اثر غلظت رزین بر روی سینتیک خوش های در حال رشد آسفالتین

۳-۳-۳- کاهش نفوذپذیری و تغییر ترشوندگی سنگ مخزن در اثر رسوب آسفالتین

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

عملکردی □

آزمون نوشتاری ■

میان ترم ■ آزمون نهایی ■

فهرست منابع:

۱. Ashoori S. Jamealahmadi., "Asphaltene precipitation permeability reduction modeling." PhD dissertation, ۲۰۰۴.
۲. Kosta J. Leontaritis., "Asphaltene near-wellbore formation damage modeling." SPE ۳۹۴۴۶, ۱۹۹۶.
۳. Civan, F., "Modeling and simulation of formation damage by organic deposition." Rio de Janeiro, Brazil, November ۲۶-۲۹, ۱۹۹۵, ۱۰۲-۱۰۷.
۴. Civan, F., "Reservoir formation damage fundamentals modeling, assessment, and mitigation." Gulf Publish Company, Houston, ۷۴۲p, ۲۰۰۰.
۵. Ali, M. A., Islam, M. R., "The effect of asphaltene precipitation on carbonate rock permeability: An experimental and numerical approach" SPE production & facilities, ۱۷۸-۱۸۲, ۱۹۹۸.
۶. Wang, S., Civan, F., "Simulation of paraffin and asphaltene deposition in porous media." SPE ۵۰۷۴۶, ۱۹۹۹, ۵۷-۶۶.
۷. Shaojun Wang, Frauk Civan, "Productivity decline of vertical and horizontal wells by asphaltene deposition in petroleum reservoirs." SPE ۶۴۹۹۱, ۲۰۰۱.

تمکیل چاهها و بهره افزایی

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	آموزش تکمیلی:
■ ندارد	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	سفر علمی:
■ ندارد	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	سمینار:
رؤوس مطالب:					
مقدمه ای در ارتباط با عملیات حفاری و سیالات حفاری و تمکیل چاه - تاج چاه					
معرفی تمکیل چاه و انواع روش‌های تمکیل چاه - چاههای افقی / عمودی - چاههای جهت دار و ERD و MRC - تمکیل چاهها بصورت Dual/ single					
روشهای مختلف تمکیل چاه و اجزای مختلف تمکیل چاه در هر روش و انتخاب روش مناسب با توجه به وضعیت مخزن					
طراحی مستقیم تمکیل چاه (well completion design)					
روشهای مسدود سازی و تمکیل چاه مربوط به کنترل آب در چاهها (plug back & water shut off system)					
آسیب‌های سازندی (مکانیزم - انواع - روش‌های برطرف کردن)					
روشهای انگیزش چاهها (اسیدکاری - لایه شکافی هیدرولیکی): طراحی تزریق اسید و تعیین میزان اسید، تعیین نوع اسید و افزودنی‌های آن ، راندمان تولید پس از اسیدکاری					
- ممانعت از تولید شن: تئوری تولید شن و روشهای جلوگیری از آن، محاسبات مهندسی جهت افزایش تولید، طراحی تزریق شن و مایعات حامل و فشار تزریقی					
- طراحی رشته تمکیلی در یکی از چاههای ایران (ترجیحاً در یکی از مخازنی که در آن اکثر چاهها بوسیله رشته تمکیلی تمکیل می شود)					
(Vertical lift, well performance , Inflow/out flow) سیستم تولید چاه (Production Optimization) و طراحی رشته تولیدی مناسب برای چاهها					
جریان سیال در چاههای عمودی / افقی بهینه سازی تولید (Production Optimization) و طراحی رشته تولیدی مناسب برای چاهها					
روشهای فراز آوری مصنوعی در چاههای نفت استفاده از Coiled Tubing در تمکیل و تعمیر چاهها					
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر					
عملکردی ☐	آزمون نوشتاری ■	آزمون ترم ■	آزمون نهایی ■	میان ترم ■	ارزشیابی مستمر ■
فهرست منابع:					
۱- Michael Golan : Well Performance					
۲- Dale Baggs: Production Optimization Using Nodal Analysis					

مهندسی مخازن پیشرفته

Advanced Reservoir Engineering

کد درس		تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
نوع درس			۳	انتخابی
درس یا دروس پیش نیاز		--		
آموزش تكمیلی:		دارد ☐	دارد ☐	■ ندارد
سفر علمی:		دارد ☐	دارد ☐	■ ندارد
سمینار:		دارد ☐	دارد ☐	■ ندارد
رئوس مطالب:				
مروری بر روش‌های حجمی و موازنه مواد - نفوذ پذیری مجازی - فشار مویینه مجازی - جریان سیال در درون محیط‌های متخلخل (جریان چند فازی در یک بعد - جریان یک سیال در دو بعد - جریان چندی فازی در دو بعد) - بررسی روش‌های پیش‌بینی عملکرد مخزن - بررسی پدیده مخروطی شدن (coning) آب و گاز در مخازن - مهندسی مخازن گازی غیر نرمال (abnormal gas reservoir) - ذخیره سازی گاز (Gas storage) - مهندسی مخازن گاز میانی (Gas condensate reservoirs) - مقایمه مهندسی مخازن در چاههای افقی - مروری بر مهندسی مخازن ترکدار.				
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر				
ارزشیابی مستمر ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی ☐				
فهرست منابع:				
۱- Craft and Hawkins: Applied petroleum Reservoir Engineering.				
۲- Hand Book of Reservoir Engineering				
۳- Tarek Ahmed, Advanced Reservoir Engineering				
۴- Related Papers				

چاه پیمائی پیشرفته

Advanced well logging

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
نوع درس		۳	انتخابی
درس یا دروس پیش نیاز		--	
آموزش تكمیلی:	☒ دارد		■ ندارد
سفر علمی:	☒ دارد		■ ندارد
سمینار:	☒ دارد		■ ندارد
رؤوس مطالب:			
فصل اول : مقدمه			
-۱	توسعه کاربرد چاه پیمائی در سالهای اخیر و اهمیت آن در امور اکتشافی		
-۲	روشهای معمول در بررسی و ارزیابی سازندها: الف: روشهای مستقیم (نمودارهای خرده - حفاری - نمودارهای مغزه گیری)		
ب : روشهای غیر مستقیم (نمودارهای چاه پیمائی) و توسعه آنها در سالهای اخیر			
فصل دوم : خصوصیات فیزیکی و ضرایب هیدرودینامیکی سنگها			
-۱	مقاومت مخصوص و ضریب قابلیت هدایت الکتریکی سنگها و ذکر عوامل آن		
-۲	تعریف تخلخل و شرح انواع آن		
-۳	نفوذپذیری		
-۴	ضریب ذخیره		
-۵	ضریب اشباع		
-۶	ضریب طبقه ای		
-۷	شرح خواص مناطق اشباع آغشته و غیر آغشته اطراف دیواره چاه		
فصل سوم : روشهای چاه پیمائی			
-۱	روش SP		
-۲	روش الکتریکی نرمال، میکرولاغ (میکرونرمال و میکرواینورس)، میکرولانزو لائی، لانزالائی، لانزلاغ گرادنیت، القائی، اندازه گیری مقاومت ویژه محلول چاه		
-۳	روشهای رادیو متری (ساختمان اتمی عناصر و منشاء اشعه α , β , γ) روش رادیو اکتیو طبیعی، روش NCT, LTD		
-۴	روش صوتی		
-۵	روش درجه حرارت سنجی		
-۶	روش قطر چاه سنجی		
فصل چهارم : روش محاسباتی			
-۱	روش ارزیابی نمودارها و محاسبه پارامترها بوسیله نمودارهای مختلف		
-۲	طرز استفاده پارامترهای فیزیکی موجود بوسیله کامپیوتر و محاسبات نهائی		
فصل پنجم :			
کاربرد روشهای چاه پیمائی در تولید (نفت، ذغال سنگ، آهن)			
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر			
ارزشیابی مستمر ☒	آزمون نهایی ☒	میان ترم ☒	آزمون نوشتاری ☒
فهرست منابع:			
۱- Pirson, S.J., Handbook of Well log Analysis, Prentice Hall Inc., ۱۹۶۳.			
۲- Serr, O., Fundamental of Well-log Interpretation, Vol.۲, Elsevier Publishers Ltd. ۱۹۸۴.			

- ۳- Wyllie, M.R.J., The fundamentals of electric log interpretation, academic press Inc., ۱۹۵۷.
- ۴- Interpretation Principles-Applications, Schlumberger, ۱۹۹۲
- ۵- Interpretation Principles-Charts, **Schlumberger**, ۱۹۹۲
- ۶- Geological Application of Wireline logs, Geological Society London, ۱۹۹۲.

مکانیک سنگ پیشرفته

Advanced Rock Mechanics

کد درس		تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
نوع درس	انتخابی			
درس یا دروس پیش نیاز	--			
آموزش تكميلی:	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	■ ندارد
سفر علمی:	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	■ ندارد
سمینار:	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	■ ندارد
رئوس مطالب:				
۱- مفاهیم اولیه :				
تاثیر حرارت بر خصوصیات سنگ - ترمولانسیته - تاثیر سیالات بر خصوصیات سنگ - پورو الاستیته - تاثیر فشاری همه جانبه بر خصوصیات سنگ				
۲- ویژگیهای ناپیوستگی :				
ورودی بر تعاریف ناپیوستگی ها - روش‌های برداشت ناپیوستگی ها در صحراء- تحلیل گرافیکی ناپیوستگیها - تهیه نمودارهای تفسیری (از دیاگرام ، کنتور دیاگرام) - تاثیر ناهمواریها بر مقاومت برشی - تاثیر آب بر ناپیوستگیها.				
۳- معیارهای شکستگی :				
معیارهای کولمب - مور - ترکها - فون میزس - معیارهای تجربی شکستگی				
۴- مفاهیم اختصاصی مکانیک سنگ مرتبط با نفت :				
شکست هیدرولیکی (Hydraulic Fracturing) (Casing Collapse)				
مچالگی لوله های جداری (Wellbore Stability)				
پایداری چاه (Wellbore Stability)				
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر				
ارزشیابی مستمر ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی □				

فهرست منابع:

- E. Fjaer et al., Petroleum Related Rock Mechanics
- P. Charles - Rock Mechanics Petroleum Application
- Petroleum Rock Mechanics: Drilling Operations and Well Design - Kindle edition by Bernt Aadnoy, Reza Looyeh

مهندسی حفاری پیشرفته
Advanced Drilling Engineering

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
نوع درس		انتخابی	
درس یا دروس پیش نیاز		--	
آموزش تكمیلی:	☒ دارد	■ ندارد	
سفر علمی:	☒ دارد	■ ندارد	
سمینار:	☒ دارد	■ ندارد	
رئوس مطالب:			
-۱	۱- حفاری یک حفره (Making a Hole): طراحی چاه و عوامل مؤثر بر آن، پیش بینی مواد و مصالح مورد نیاز ، تهیه زمان بندی، برآورده بودجه و هزینه ها ای مورد نیاز.		
-۲	بهینه سازی عملیات حفاری و روش های پیش بینی آن (Drilling Optimization)		
-۳	مشکلات حفاری و راه های مقابله		
	هرزروی ها	•	
	گیرلوله ها	•	
	حفاری لایه های شیلی و مارلی	•	
	نصب پلاگ های سیمانی و مگنستی	•	
	حفاری همزمان لایه های کم فشار و پرفشار (لایه های با فشار متفاوت)	•	
-۴	حفاری جهت دار و افقی		
	تعاریف و کاربردها	•	
	سیستم های مختصات	•	
	انواع مسیرهای حفاری جهت دار	•	
	ابزار و تجهیزات	•	
	محاسبات حفاری جهت دار	•	
-۵	حفاری فروتعادلی (UBD)		
	تعاریف و کاربردها	•	
	مزایا و محدودیتها	•	
	انواع روشها	•	
	ابزار و تجهیزات	•	
	گل های حفاری مورد نیاز برای UBD	•	
	محاسبات	•	
-۶	لوله مغزی سیار		
	مشخصات و محدودیتها	•	
	ابزار و تجهیزات	•	
	کاربردها (جابجایی گل، نصب پلاگ سیمانی، اسید کاری، زنده سازی چاه، نمودار گیری)	•	

<p>حفاری با لوله مغزی سیار</p> <p>Snubbing & striping</p> <p>تعاریف و کاربردها</p> <p>روشهای مکشی</p> <p>روشهای دمشی</p> <p>ابزار و تجهیزات</p> <p>تکنولوژی های جدید</p>	• • • • • • -۸
<p>حفاری با روش فشار مدیریت شده (MPD)</p> <p>Casing Drilling</p> <p>(Extended Reach Drilling) ERD</p> <p>Multi Lateral</p> <p>Cluster Wells</p>	• • • • •
<p>روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر</p> <p>■ ارزشیابی مستمر ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردی □</p>	
<p>فهرست منابع:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Advanced Drilling and Well Technology, by Bernt Aadnoy, Iain Cooper, Stefan Miska, Robert F. Mitchell, and Michael L. Payne ,۲۰۰۹ • Advanced Drilling Engineering, G. Robello Samuel, Xiushan Liu,۲۰۰۹ • Applied Drilling Engineering, by Bourgoyne, Chenevert, Milheim, Young, SPE Textbook Series, ۱۹ • Underbalanced Drilling Manual, Gas Research Institute, GRI, Chicago, ۱۹۹۷. 	

مباحث ویژه در مهندسی بهره برداری

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	☐	دارد	☐	آموزش تكميلی:	
■ ندارد	☐	دارد	☐	سفر علمی:	
■ ندارد	☐	دارد	☐	سمینار:	
رؤوس مطالب:					
این درس براساس نیازهای عملیاتی و تحقیقاتی صنعت نفت در زمینه های مختلف تولید و استخراج از مخازن هیدروکربوری و وجود کارشناس مدرس در ۳ واحد ارائه خواهد شد. لازم است که قبل از ارائه ، مواد درسی به تصویب گروه تخصصی مربوطه برسد.					
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر					
عملکردی ☐	آزمون نوشتاری ■	میان ترم ■	آزمون نهایی ■	ارزشیابی مستمر	
فهرست منابع:					

مهندسی محیط زیست در حفاری و بهره برداری

Environmental Engineering in Drilling and Production

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	دارد ☐	آموزش تكميلی:	■ ندارد	دارد ☐	سفر علمی:
■ ندارد	دارد ☐	■ ندارد	دارد ☐	سمینار:	رئوس مطالب:

تعريف محیط زیست، قوانین ماده و انرژی، اکولوژی و اکوسیستم- فعل و انفعالات در اکوسیستم- سیر انرژی در اکوسیستم های مختلف- اثرات آلودگی بر اکوسیستم

کنترل و بهینه سازی انرژی های آلاینده - ارزیابی مصرف انرژی- روشها و امکانات صرفه جویی - بازیافت انرژی از مواد زائد

آلودگی های محیط زیست: تعريف آلودگی (آلودگی هوا، آب و خاک) - تعیین و ارزیابی صدمات زیست محیطی ناشی از فعالیت های انرژی با تاکید بر حفاری و بهره برداری از مخازن هیدروکربوری و سایر بخش های مرتبط -

تکنیک های آلوده زدایی: زباله زدایی جامدات- مایعات و حذف آلودگی هوا

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

عملکردی آزمون نوشتاری ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■

فهرست منابع:

تخرب سازند

Formation Damage

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
	انتخابی				نوع درس
	--				درس یا دروس پیش نیاز
	■ ندارد		□ دارد		آموزش تكميلي:
	■ ندارد		□ دارد		سفر علمي:
	■ ندارد		□ دارد		سمينار:
					رؤس مطالب:
					- تعريف تخریب سازند
					- بررسی عوامل موثر در تخریب سازند و مدل‌های ریاضی مربوطه
					- عوامل مکانیکی تخریب سازند
					- حرکت ذرات معلق در محیط زیست به هنگام تولید سیال از سازند به چاه
					- نفوذ ذرات خارجی در سازند به هنگام گردش سیالات حفاری به هنگام حفاری و تکمیل چاه و تحریک چاه
					- بلوکه شدن سیالات در محیط متخلخل
					- تغییر wet ability و عوامل موثر آن
					- عوامل شیمیایی تخریب سازند :
					- تخریب سازند در اثر تماس سیال با سنگ مخزن
					- تخریب سازند در اثر تماس سیال خارجی با سیال سازند
					- تغییر wet ability به هنگام حضور سیالات ناسازگار
					- عوامل بیولوژیکی تخریب سازند
					- عوامل گرمایی تخریب سازند
					روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر
	عملکرده □	آزمون نوشتاری ■	آزمون ترم ■	آزمون نهایی ■	ارزشیابی مستمر ■
					فهرست منابع:

طراحی و برنامه ریزی چاهها

Design and planning of wells

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
الزمی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
☒ ندارد	☐ دارد	آموزش تكميلي:			
☒ ندارد	☐ دارد	سفر علمي:			
☒ ندارد	☐ دارد	سمينار:			
					رؤس مطالب:
					مقدمه
					أصول طراحی چاه
					انتخاب نقاط جداره گذاری و آستره گذاری
					انتخاب نحوه تكميل چاهها بر اساس منحنی های تولید و آخرین قطر چاه
					طراحی مواد لازم در هر حفره شامل: هيدروليک، نوع مته، طراحی جداری ها و ....
					روش های تخمين زمان بندی: منحنی های Learning Curve و روشهای بهينه کردن زمان حفاری
					آناليز ريسك در حفاری
					روش های محاسبه هزینه چاههای مختلف
					برنامه ریزی و طراحی یک چاه نمونه در یکی از مخازن ایران
					روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روشهای زیر
☐ عملکردي	☒ آزمون نوشتاري	☒ آزمون نهایي	☒ ميان ترم	☒ آزمون مستمر	ارزشیابی مستمر
					فهرست منابع:
<p>۱- Drilling Engineering, A complete Well Planning Approach, by Neal Adams and Tommie Carrier. PennWell Publishing Company, Tulsa, OK, ۱۹۸۵</p> <p>۲- Practical Well Planning and Drilling Manual, by Steve Devereux. PennWell Publishing Company, Tulsa, OK, ۱۹۹۸</p> <p>۳- Modern well design / Bernt S. Aadnøy</p>					

حفاری فراساحلی

Offshore Drilling

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
الزامی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
☒ ندارد	☐ دارد	آموزش تكميلی:			
☒ ندارد	☐ دارد	سفر علمی:			
☒ ندارد	☐ دارد	سمینار:			
					رؤس مطالب:
مقدمه					
تفاوت های حفاری دریایی و خشکی					
انواع سکو های دریایی					
حفاری دسته ای BATCH DRILLING					
اصول و طراحی تجهیزات حفاری دریایی در مناطق کم عمق ، نیمه عمیق و عمیق					
حفاری و تکمیل چاه در مناطق عمیق دریا					
روش حفاری Dual Gradient و اجزای آن					
Mud Line Suspension سیستم					
تشریح نحوه عملکرد سیستم های زیر در حفاری دریایی :					
DPS -۱					
BOP CONTROL & BACK UP SYSTEM & BOP -۲					
LMRP& URMP -۳					
EDS -۴					
انواع مختلف موج در دریا و تاثیر آن بر حفاری					
انواع رایز های حفاری از جمله کامپوزیتی و ...					
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر					
☒ ارزشیابی مستمر	☐ میان ترم	☒ آزمون نهایی	☒ آزمون نوشتاری	☒ عملکردی	
فهرست منابع:					
<ul style="list-style-type: none"> • Offshore Oil Drilling, Nick Hunter , Heinemann Library, ۲۰۱۱ • Handbook of Offshore Engineering (۲-volume set), (Elsevier Ocean Engineering) Hardcover – ۲۱ Jun ۲۰۰۵ by Subrata Chakrabarti • Subsea Engineering Handbook Hardcover – January ۲۷, ۲۰۱۲ by Yong Bai (Editor), Qiang Bai (Editor) • Offshore Operation Facilities: Equipment and Procedures By Huacan Fang, Menglan Duan ,۲۰۰۹ • Nergaard, Arnfinn: Kompendium; Design of Subsea Production Systems • Nergaard, Arnfinn: Kompendium; Subsea Control Systems • Design and operation of Subsea Production Systems, Part ۱: General requirements and recommendations 					

سیالات حفاری پیشرفته
Advanced Drilling Fluids

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
انتخابی			نوع درس
--			درس یا دروس پیش نیاز
آموزش تكميلي:	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐
سفر علمي:	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐
سمينار:			
رؤس مطالب:			
<ul style="list-style-type: none"> ● مروری بر اهم وظایف سیالات حفاری ● مروری بر تقسیم بندی انواع سیالات حفاری و کاربردهای آنها (پایه آبی، پایه روغنی، هوازده، تكميلي، گلایکولی ، سیلیکاته، سیال UBD و ...) ● طقه بندی مواد و افایه های مصرفي سیال حفاری و آشنایی با روشاهی ارزیابی و استاندارد های مربوطه (....,OCMA, API) ● مکانیزم عملکرد وسائل و ادوات اندازه گیری خصوصیات گل حفاری ● محاسبات مربوط به سیالات حفاری ● تمیزسازی حفره چاه و عوامل مؤثر بر آن ● شیمی رس ها(انواع ، ساختمان، میزان تورم و نقش پارامتر CEC) ● رئولوژی سیالات حفاری (انواع مدلهاي سیالات حفاری و ....) ● کنترل جامدات 			
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر ارزشیابی مستمر ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ آزمون نوشتاری ■ عملکردن ☐			

فهرست منابع:

- Drilling Fluids Engineering, PAL SKALLE, ۲۰۱۱
- Baker Hughes INTEQ - Drilling Fluids Reference Manual
- Drilling Fluids Technology - Exxon Manual

مباحثت ویژه در مهندسی حفاری

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
انتخابی			نوع درس
--			درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	☐	دارد	آموزش تكميلی:
■ ندارد	☐	دارد	سفر علمی:
■ ندارد	☐	دارد	سمینار:
رؤوس مطالب:			
براساس نیازهای عملیاتی و تحقیقاتی صنعت نفت در زمینه های مختلف حفاری وجود کارشناس مدرس، این درس در ۳ واحد ارائه خواهد شد. لازم است قبل از ارائه درس سرفصل های آن به تصویب گروه مربوطه برسد			
عملکردی ☐	آزمون نوشتنی ■	میان ترم ■	آزمون نهایی ■
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر			
ارزشیابی مستمر ■ فهرست منابع:			

نمودارگیری چاه پیشرفته

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
☒	دارد	☐	دارد	آموزش تكميلی:	
☒	دارد	☐	دارد	سفر علمی:	
☒	دارد	☐	دارد	سمینار:	
رؤوس مطالب:					
مقدمه: اهداف، انتظارات و نقشه راه					
مقدمه: اهداف، انتظارات و نقشه راه					

فصل ۱: نگاهی کوتاه به مبانی نمودارگیری

فصل ۲: مثال هایی از آنالیز نمودار چاه توسط نگاه سریع "quick look" در مخازن ماسه سنگی و کربناته

فصل ۳: اصول و کاربردهایی از آنالیز حجمی (volumetric analysis): سنگ شناسی و سیالات

فصل ۴: مغزه ها، داده های مغزه، و عملیات مغزه گیری

فصل ۵: آنالیز شیلی - ماسه ای

فصل ۶: تخمین تمرکز حجمی (volumetric concentration) از نمودارهای چاه

فصل ۷: تخمین تراوائی از نمودارهای چاه

فصل ۸: دسته بندی سنگ ها بر اساس ذخیره و خصوصیات جریان: تعریف واحد های جریانی

فصل ۹: مطالعات روزنه - مقیاس خصوصیات الکتریکی و جریان غیر قابل ترکیب (immiscible-flow)

فصل ۱۰: نمودارگیری تشید مغناطیسی هسته NMR

فصل ۱۱: اصول و کاربردهای نمودارهای تصویری و تصویر سازی چاه

فصل ۱۲: اصول و کاربردهای نمودارگیری هنگام حفاری

فصل ۱۳: تفسیر پیشرفته نمودارهای مقاومت مخصوص

فصل ۱۴: اصول و کاربردهای تست مدرن سازند.

فصل ۱۵: مدل های فیزیک سنگی و جایگشتی سیال بر اساس چگالی کل و نمودارهای صوتی امواج P و S

فصل ۱۶: رابطه بین داده های لرزه ای سه بعدی و نمودارهای چاه.

فصل ۱۷: اصول روند فشردگی، زونبندی پتروفیزیکی، مارکرهای سازند، و چینه شناسی سکانسی

فصل ۱۸: اصول تطابق چینه شناسی سنگی و تاریخی بین چاهی. مثال هایی از موازنی سازی نمودارها

فصل ۱۹: ساخت مدل های پتروفیزیکی از نوع سلوی مناسب برای آشکارسازی مخزن

فصل ۲۰: مثال هایی از تعیین خصوصیات مخزن و تخمین تولید

فصل ۲۱: ارائه پروژه های نهائی، کار با نرم افزار

فصل ۲۲: نتیجه گیری و خلاصه درس

- Bassiouni, Z., 1994, *Theory, Measurement, and Interpretation of Well Logs*. SPE Textbook Series Vol. 4.
  - Luthi, S. M., 2001, *Geological Well Logs: Their use in reservoir modeling*. Springer-Verlag.
  - Dewan, J. T., 1983, *Essentials of Modern Open-Hole Log Interpretation*. PennWell Publishing Company.
  - Hearst, J. R., and Nelson, P. H., and Paillet, F. L., 2000, *Well Logging for Physical Properties: A Handbook for Geophysicists, Geologists and Engineers*. John Wiley and Sons, Ltd.
  - Borse, G. J., 1997, *Numerical Methods with Matlab*. PWS Publishing Company.
  - Middleton, G. V., *Data Analysis in the Earth Sciences using Matlab*, Prentice Hall.

نقشه برداری عمومی

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
☒	ندارد	☐	دارد	☒	آموزش تكميلی:
☒	ندارد	☐	دارد	☒	سفر علمی:
☒	ندارد	☐	دارد	☒	سمینار:
رئوس مطالب:					
شناخت شاخه های مختلف نقشه برداری، ریشه خطاهای و انواع آنها و دقت اندازه گیری ها، مختصراً از اصول کاردتوگرافی و شناخت انواع آن و استاندارد نقشه ها، آشنایی با سیستم های تصویر، روش های اندازه گیری مستقیم، طول، ترازیابی، اندازه گیری زاویه و تعیین امتداد، روش های غیر مستقیم اندازه گیری طول،					
پیمایش و مثلث بندی: تعیین مختصات و مختصراً از ترفیع و تقاطع، تاکثومتری و برداشت جزئیات، آشنایی با اصول فتوگرامتری و کاربرد عکس های هوائی					
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر					
☐	عملکردی	☒	آزمون نوشتاری	☒	آزمون ترم
☒	ارزشیابی مستمر	☒	آزمون نهایی	☒	میان ترم
فهرست منابع:					

کنترل فوران

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	□ دارد	آموزش تكميلی:			
■ ندارد	□ دارد	سفر علمی:			
■ ندارد	□ دارد	سمینار:			
رؤس مطالب:					
فشار سازند، ضریب شکست و مقاومت سازند،					
تئوری کنترل فوران و روش های کنترل					
حالات خاص در کنترل فوران					
ابزار مورد نیاز در کنترل فوران					
کنترل فوران در آبهای عمیق					
کنترل فوران در حفره های کوچک (Slim Hole)					
کنترل فوران در چاههای افقی و جهت دار					
تمرین و آموزش عملی با دستگاه شبیه ساز					
روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر					
□ عملکردی	■ آزمون نوشتاری	■ آزمون نهایی	■ میان ترم	■ ارزشیابی مستمر	فهرست منابع:
<ul style="list-style-type: none"> • Advanced Well Control , David Watson, Terry Brittenham & Preston L. Moore • Blowout and Well Control Handbook , Robert D. Grace, Bob Cudd, Richard S. Carden and Jerald L. Shurson • Practical Well Control, ۱۹۹۸ by Ron Baker 					

آسیب سازند پیشرفتہ

Advanced Formation Damage

کد درس	نوع درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
پیش نیاز	درس یا دروس	الزامی		
آموزش تكمیلی:	دارد ☐	دارد ☒		
سفر علمی:	دارد ☐	دارد ☒		
سمینار:	دارد ☒	دارد ☐		

اهداف کلی درس:

آشنایی با مفهوم کلی آسیب سازند و عوامل ایجاد آن و همچنین روش های تشخیص و کنترل آن

رئوس مطالب:

فصل ۱ - نگاه کلی بر آسیب سازند و تاثیر آن بر قابلیت تولید

تولید در شرایط ایده ال و واقعی، آسیب سازند طی عملیات حفاری، سیمانکاری، تکمیل چاه، سرویس چاه، انگیزش چاه، تولید از چاه، تزریق آب و عملیات ازدیاد برداشت. مکانیزم های آسیب سازند شیمیائی، مکانیکی، ناشی از مهاجرت ذرات ریزو ذرات جامد گل، بیولوژیکی، تغییر خاصیت ترشوندگی سنگ، انسداد آب و گاز، تشکیل امولسیون در اطراف چاه، تورم رس.

فصل ۲ - توصیف سنگ مخزن و آسیب سازند موثر از رسوب

کانی شناسی و ارزیابی حساسیت سازند های حاوی نفت، منشا سازند های نفتی، اجزای سنگهای رسی و حساسیت به سیال، مشخصه سازی سنگهای مخزن، مدلسازی تورم رس و کاهش تخلخل و تراوائی حاصل از آن، مدل تراوائی کارمن-کوزنی و اصلاح آن در شرایط تشکیل رسوب، رشد کینیتیکی کریستال و رسوب های غیرآلی در محیط متخلخل

فصل ۳ - آسیب سازند موثر از ذرات

منشاء ذرات ریز، آسیب سازند موثر از انتقال ذرات ریز، مدل حفره های موازی مسدود شده و مسدود نشده، مکانیسم انسداد گلوگاه ها، سرعت بحرانی، مکانیزم حمل ذرات، مکانیسم نشست رسوب روی سطح سنگ، مدل های مختلف کاهش تراوائی متناظر با هر مکانیزم، سایش کیک در اثر دینامیک گل، مدلسازی تشکیل فیلتر کیک خطی، مدلسازی تشکیل فیلتر کیک شعاعی،

فصل ۴ - آسیب سازند موثر از تشکیل رسوب آسفالتین

دیاگرام فازی رسوب آسفالتین، مدلسازی دینامیکی آسیب سازند ناشی از نشست آسفاتین در سنگ مخزن در جریان تک فازی، مدل جذب آسفالتین در سطح سنگ، مدلسازی دینامیکی آسیب سازند ناشی از نشست رسوب آسفاتین در سنگ مخزن در جریان دو فازی، نشست همزمان آسفاتین و پارافین، آسیب سازند ناشی از تشکیل کندانس

فصل ۵ - تشخیص پتانسیل آسیب سازند

تعیین آسیب سازند ناشی از رسوب آسفاتین در سنگ مخزن با استفاده از دستگاه نگهدارنده مغزه، تعیین آسیب سازند ناشی از گل حفاری در شرایط دینامیک با استفاده از دستگاه نگهدارنده مغزه، آنالیز و تفسیر نتایج آزمایشگاهی با استفاده از مدل، توسعه مدل عددی بمنظور بررسی بیشتر و ارائه آنالیز حساسیت از پارامتر های موثر

فصل ۶ - کاربرد میدانی آسیب سازند و مثال های موردی

آسیب سازند در اثر روشهای انگیزش چاه (اسید کاری، ایجاد شکاف هیدرولیکی) و حفر چاه های افقی، بررسی تمایل مخزن به تولید شن، بررسی موردی آسیب سازند در میادین (ناشی از تولید شن، گراول پک، فیلتر شدن و نفوذ گل حفاری، تزریق آب، تشکیل امولسیون

در اطراف چاه)، تشخیص و اندازه گیری آسیب سازند در میادین، کنترل آسیب سازند در میادین

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

عملکردی □ آزمون نوشتاری ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ ارزشیابی مستمر ■

فهرست منابع:

- Faruk Civan, Reservoir Formation Damage, Fundamental, Modeling Assessments, and Mitigation, 2nd Edition, ۲۰۰۷, Elsevier.
- Faruk Civan, Permeability Impairment by Fines Migration and Deposition in Porous Media Including Dispersive Transport, Trans. Porous Media, ۲۰۱۰.
- Pavel Bedrikovetsky et al., Particle Detachment Under Velocity Alternation during Suspension Transport in Porous Media, Trans. Porous Media, ۲۰۱۱

انگیزش پیشرفته چاه

Advanced Well Stimulation

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
الزامی					نوع درس
--					درس یا دروس پیش نیاز
	■ ندارد		□ دارد		آموزش تكميلی:
	■ ندارد		□ دارد		سفر علمی:
	■ ندارد		□ دارد		سمینار:

اهداف کلی درس:

آشنایی با مفهوم انگیزش چاه و روش آن انجام آن به همراه طراحی فرآیندهای مربوطه جهت نیل به اهداف تعیین شده برای افزایش تولید و کاهش ضریب پوسته

رئوس مطالب:

فصل ۱- انگیزش مخزن در استخراج نفت
استخراج نفت، عملکرد مخزن، چاه های افقی، اثرات پوسته، عملکرد لوله مغزی و ...

فصل ۲- توصیف سازند: مخزن و چاه آزمایی
روش هورنر، منحنی های لگاریتمی و نیمه لگاریتمی، مشتق فشار، تفسیر تست،

فصل ۳- مکانیک سنگ سازند و چاه نگاری
رفتار سنگ در برابر فشار و دما، استرس و استرین، تشخیص تخلخل و تراوایی

فصل ۴- اسید کاری
هدف، واکنش اسید با سنگ مخزن، رسوب حاصل از واکنش اسید، انتخاب اسید مناسب برای نوع مخزن، دبی و حجم تزریق اسید،

فصل ۵- شکاف با اسید
مدل های مربوطه، توانایی هدایت شکاف اسیدی، سنتیک واکنش اسید با سنگ مخزن، انتقال جرم

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر
عملکردی
آزمون نوشتاری ■
میان ترم ■
آزمون نهایی ■

فهرست منابع:

- Economide M., Boney C., Reservoir Stimulation, ۲۰۰۰ Advantek international
- Economide M., Daniel A., ۱۹۹۲, Petroleum Production Systems. By Prentice-Hall PTR publication

کاربرد مکانیک سنگ پیشرفته در مهندسی نفت

Advanced Rock Mechanic Application in Petroleum Engineering

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
	الزامی				نوع درس
					درس یا دروس پیش نیاز
					آموزش تكمیلی:
	■ ندارد		□ دارد		دارد
	□ ندارد		■ دارد		سفر علمی:
	■ ندارد		□ دارد		سمینار:

اهداف کلی درس:

آشنایی و تسلط کامل بر معادلات حاکم بر رفتار سنگ مخزن به منظور تعیین رفتار ژئو مکانیکی سازند تحت اعمال تنش های مختلف و بررسی مدل های مکانیک سنگی مورد نیاز مهندسی نفت

رئوس مطالب:

آشنایی با مکانیک سنگ و خواص سنگ

- ۱ مقدمه
- ۲ مرور مبانی مکانیک سنگ
- ۳ تحلیل تنش، کرنش و معیار های شکست
- ۴ آشنایی با آزمون های آزمایشگاهی مقاومت سنگ
- ۵ الاستیک خطی و روش های تحلیل تنش
- ۶ بررسی مدل های کمو - پورو - ترمو الاستیک و فرایندهای توامان
- ۷ کاربردهای ژئومکانیک و فرایندهای توامان در مدل سازی مخازن نفتی و پایداری دیواره چاه
- ۸ روش های تحلیل معادلات ژئومکانیک (مدل های کوپل، نیمه کوپل و بررسی اثر ناپیوستگی)
- ۹ خواص فیزیکی سنگها (تخلخل، نفوذ پذیری) روش های اندازه گیری و تغییر
- ۱۰ بررسی تاثیر تنشهای و تاثیر آنها در مهندسی نفت
- ۱۱ بررسی رفتار محیط کشسان - متخخل
- ۱۲ نقش عوارض ساختاری در نفوذ پذیری توده سنگ (الگوی درزداری و شکستگی ها و نقش آن در هدایت سیالات)
- ۱۳ کاربرد مکانیک سنگ در طراحی جهت یابی چاه های نفت با هدف تامین پایداری چاه و حصول حداقل نفوذ پذیری
- ۱۴ کاربرد مکانیک سنگ در مدل سازی مخازن نفت
- ۱۵ مطالعه تاثیر مقیاس در نفوذ پذیری با هدف افزایش تولید
- ۱۶ کاربرد مکانیک سنگ در افزایش تولید با روش های مختلف و با تاکید بر شکست هیدرولیکی
- ۱۷ تخمین نشست زمین در اثر استخراج نفت و مخاطرات احتمالی
- ۱۸ بررسی تغییر تنشهای زمینی و تاثیر آن بر تولید (تغییر باز شدگی ناپیوستگی ها، تغییر فشار منفذی)

۱۹ - بررسی فرآیند های توامان(تغییرات تنش- فشار سیال- ترمودینامیک- شیمیایی)

۲۰ - افکهای جدید در کاربرد مکانیک سنگ در مهندسی نفت

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

عملکردی □

آزمون نوشتاری ■

■ آزمون نهایی ■

میان ترم

■ ارزشیابی مستمر

فهرست منابع:

- Jaeger, J.C., Cook,N.G.W., and Zimmerman,R.W.(۲۰۰۷). *Fundamental of Rock Mechanic*, ۴th Edition, Blackwell publishing, Malden,MA.
- Ching,H.Yew,(۱۹۹۷). *Mechanics of Hydraulic Fracturing*.
- Fjar, E.,Holt,. R.M., Horsrud, P., Raaen, A.M., Risnes, R. *Petroleum Related Rock Mechanics*, ۲nd Edition
- SPE journal
- International journal of rock mechanics &mining science
- Journal of rock mechanics & rock engineering
- Fundamental of fractured reservoirs

چاه آزمایی پیشرفته Advanced Well Testing

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
الزامی					نوع درس
					درس یا دروس پیش نیاز
☒ ندارد	☐ دارد	آموزش تكميلی:			
☒ ندارد	☐ دارد	سفر علمی:			
☒ ندارد	☐ دارد	سمینار:			
		اهداف کلی درس:	-۲۱		
		بررسی و تسلط بر مدل های مختلف چاه آزمایی ترکیبی و چند فازی برای مخازن لایه ای و ترکدار و روش های حل آن	-۲۲		
		رؤوس مطالب:	-۲۳		
		الف - مدل های چاه آزمایی - نگرش تئوری	-۲۴		
		مروری بر مدل پایه چاه آزمایی	-۲۵		
		مدل چاه آزمایی مخازن ترکیبی	-۲۶		
		مدل چاه آزمایی مخازن لایه ای	-۲۷		
		مدل مخازن ترکدار waren and Rooth -	-۲۸		
		مدل مخازن ترکدار de Swan -	-۲۹		
		مدل چاه آزمایی افقی	-۳۰		
		کاربرد هم آمیخت و واهم آمیخت	-۳۱		
		مدل های چاه آزمایی چند فازی	-۳۲		
		-	-۳۳		
		ب - چاه آزمایی بهره برداری	-۳۴		
		تعیین حدود مخزن با استفاده از چاه آزمایی	-۳۵		
		تعیین شاخص بهره دهی در چاه های عمودی و افقی با استفاده از چاه آزمایی	-۳۶		
		استفاده از چاه آزمایی برای تعیین شکل و محدوده ناحیه تخلیه برای سیستم های تراکم پذیر و تراکم ناپذیر	-۳۷		
		چاه آزمایی تعیین شاخص بهره دهی در مخازن شکافدار	-۳۸		
		فشار میانگین حجمی در ناحیه تخلیه برای مخازن معمولی و شکافدار	-۳۹		
		-	-۴۰		

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

عملکردی   آزمون نوشتاری   آزمون ترم   آزمون نهایی   ارزشیابی مستمر

فهرست منابع:

- Sabet,, ۱۹۸۸, Well test analysis, Penwell Publishing Company.
- Slider, H.C., ۱۹۸۳, Worldwide practical petroleum reservoir engineering, Penwell Publishing Company.

شکافت هیدرولیکی پیشرفته

Advanced Hydraulic Fracturing

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
		الزامی			نوع درس
					درس یا دروس پیش نیاز
					آموزش تكميلی:
		■ ندارد	□ دارد		سفر علمی:
		■ ندارد	□ دارد		دروس
		■ ندارد	□ دارد		آموزش تكميلی: سeminar:

اهداف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم کلیدی شکاف هیدرولیکی و مدل های مختلف ۲ بعدی و ۳ بعدی با تکیه بر کاربردهای عملی آن در صنعت نفت

رؤوس مطالب:

فصل ۱- مفاهیم پایه ای شکاف هیدرولیکی

تاریخچه، تنش درجا، تعریف شکاف، مکانیک سنگ و سیال و برهمنکنش آن ها، مدل های شکاف

فصل ۲- مدل های سه بعدی و شبیه سه بعدی شکاف هیدرولیکی

مدل سه بعدی پلنر، قانون پایستگی تکانه، موازنۀ تکانه برای سیالات غیر نیوتینی، مدل سه بعدی توده ای و سلولی

فصل ۳- نشت (Leak off) و جایگذاری پروپانت

فیلتر شدن گل، ناحیه فیلتر شده، مدل عمومی برای leak off، تاثیر پروپانت بر خواص رئولوژی سیالات شکاف،

فصل ۴- پیچش و دیگر اثرات نزدیک چاه

هندسه شکاف های اطراف چاه، مشبک کاری و جهت چاه، اصطکاک مشبک ها، پیچش

فصل ۵- شکاف با اسید

مدل های مربوطه، توانایی هدایت شکاف اسیدی، سنتیک واکنش اسید با سنگ مخزن، انتقال جرم

فصل ۶- خواص شیمیایی سیال شکاف و پروپانت

سیالات پایه آبی و روغنی، سیالات پایه اسیدی و مکانیزم عمل، سیالات چندفازی مانند فوم و امولسیون، افزودنیها،

فصل ۷- عملکرد شکاف

خواص مولکولی مواد ژلی، رئولوژی، اثر پروپانت، نفوذ و از دست رفتن سیال

فصل ۸- عملیات ایجاد شکاف

تمکیل جهت دار چاه، سیمان و اثر آن بر شکاف، تجهیزات سرچاهی و ته چاهی عملیات شکاف، کنترل پروپانت ها، کنترل کیفیت کار،
ایمنی،

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

عملکردی آزمون نوشتاری آزمون ترم آزمون نهایی

فهرست منابع:

- Economide M., Boney C., Reservoir Stimulation, ۲۰۰۰ Advantek international
- EconomideM., Daniel A., ۱۹۹۲, Petroleum Production Systems. By Prentice-Hall PTR publication

جريان سیال در محیط‌های متخلخل (پیشرفته)

Advanced Fluid Flow in Porous Media

کد درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	۴۸
نوع درس		الزامی	
درس یا دروس پیش نیاز			
آموزش تكميلي:	دارد ☐	ندارد ☒	
سفر علمي:	دارد ☐	ندارد ☒	
سمینار:	دارد ☐	ندارد ☒	
اهداف کلی درس:			

آشنایی و تسلط بر مدل های تک فازی و چند فازی جريان سیال در محیط متخلخل از دیدگاه میکروسکوپیک و ماکروسکوپیک همراه با در نظر گرفتن روش های مختلف تزریق و تغییر فاز اجزای موجود در مخزن

رئوس مطالب:

فصل اول: مدلسازی جريان سه فازی در محیط متخلخل

تراوائی نسبی و فشار موئینگی در جريان سه فازی، مدلسازی تعادلی جريان سه فازی در محیط متخلخل در حضور و عدم حضور اثرات موئینگی، مدلسازی غیرتعادلی جريان دو فازی در محیط متخلخل، مدلسازی غیرتعادلی جريان سه فازی در محیط متخلخل،

فصل دوم: مدلسازی تزریق آب در مخازن

مدلسازی و بررسی کمی اثرات موئینگی انتهاهی، اثر سرعت جريان برحمنی های تراوائی نسبی و فشار موئینگی آب و نفت، مدلسازی تزریق آب در فشار ثابت و تعیین دبی تزریق آب بر حسب زمان، مقایسه نتایج مدل تزریق آب در فشار ثابت با دبی ثابت، مدل سازی تزریق آب در حضور فشار موئینگی، مدل سازی تزریق آب با فرض انحلال مجدد گاز گیر افتاده در نفت، تعیین منحنی های تراوائی نسبی با استفاده از نتایج آزمایشگاهی (روش های JBN, Jr, Toth آب و گاز بمنظور حفظ فشار مخزن

فصل سوم: مدلسازی میکروسکوپیک

اصول مدلسازی شبکه ای و کاربرد آن برای پیش بینی جريان دو فازی (تخلیه و آشام) در محیط متخلخل، مکانیزم های جایگاهی فازها، مدلسازی شبکه ای جريان سه فازی در محیط متخلخل، اصول مدلسازی بروش LG و LBM و کاربرد آن برای پیش بینی جريان تک فازی (تعیین تراوائی مطلق) و جريان دو فازی آب و نفت در محیط متخلخل

فصل چهارم: شبیه سازی خطوط جريان

اصول شبیه سازی خطوط جريان و کاربرد آن در مخزن در حضور و عدم حضور گراویتی برای سیستم های خطی و شعاعی

فصل پنجم: معادله نفوذ پذیری

حل تحلیلی معادله نفوذ پذیری در سیستم استوانه ای با شعاع معین در شرایط مرزی متفاوت (مرز خارجی با فشار ثابت، فلاکس ثابت و بدون جريان) و در سرعت ثابت تولید ازروش تبدیل لاپلاس، حل تحلیلی معادله نفوذ پذیری در سیستم خطی در شرایط مرزی متفاوت و در سرعت ثابت تولید ازروش تبدیل لاپلاس، حل تحلیلی معادله نفوذ پذیری در مخازن شکافدار برمبنای مدل تخلخل دو گانه با استفاده از تبدیل لاپلاس، معادله نفوذ پذیری برای جريان چند فازی، کاربرد روش های عددی لاپلاس معکوس (چاپری، استیفست، زاکیان و فوریه) برای حل معادله نفوذ پذیری در مخازن

فصل ششم: جريان با تغییر فاز

فرمولاسیون جريان نفت و گاز در مخازن تحت اثر رانش گاز محلول با در نظر گرفتن تعادلات فازی

فصل هفتم: نفوذ و پراکندگی

مدلسازی نفوذ در محیط متخالخل در سیستم نفت سنگین-حال و نتایج آزمایشگاهی، مدلسازی نفوذ در محیط متخالخل در سیستم نفت سنگین-دی اکسید کرین و نتایج آزمایشگاهی، مفهوم فیزیکی عدد پکلت، رژیم های مختلف پراکندگی، تعیین ضرایب پراکندگی بصورت تابعی از عدد پکلت با استفاده از دگام معادلات پیوستگی، ممنتوم و نفوذ-جابجائی طی تزریق امتزاجی، مدلسازی پراکندگی بروش ممان و تعیین عناصر قطر غیر اصلی تنسور پراکندگی، مدلسازی تزریق امتزاجی بروش شبکه ای، مدلسازی تزریق امتزاجی بروش متحرک تصادفی.

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

عملکردی

آزمون نوشتاری

■ میان ترم آزمون نهایی

فهرست منابع:

- ۱- Chen, Z. and Ewing, R. E. "Comparison of various formulations of three-phase flow in porous media", J. Comp. Phys. ۱۹۹۷.
- ۲- Willhite, G. Paul, Water Flooding, SPE Textbook Series, ۱۹۸۶.
- ۳- Juanes R. Nonequilibrium effects in models of three-phase flow in porous media. Adv. Water Resour. ۲۰۰۹
- ۴- Sahimi, M., Flow and Transport in Porous Media and Fractured Rock, from Classical Methods to Modern Approaches, Wiley-VCH, ۱۹۹۵.
- ۵- Piri, M. and Blunt, M., Three-dimensional mixed-wet random pore-scale network modeling of two- and three-phase flow in porous media. Phys. Rev. E, ۲۰۰۵

مرزهای محدود

Finite elements

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
		الزامی			نوع درس
					درس یا دروس پیش نیاز
			☒ ندارد ☐ دارد		آموزش تكميلی:
			☐ ندارد ☒ دارد		سفر علمی:
			☒ ندارد ☐ دارد		سمینار:

اهداف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم اجزاء های محدود و روش های حل مسائل چند متغیره و چند بعدی خطی و غیر خطی به همراه تحلیل خطأ و تسلط بر روش های کدنویسی

رئوس مطالب:

۱. مقدمه‌ای بر حساب تغییرات
  - a. تابعی (Functional) و مفاهیم اولیه
  - b. معادله انتگرالی
  - c. معادله دیفرانسیلی
  - d. تبدیل معادله دیفرانسیلی به معادله انتگرالی و بالعکس
  - e. قاعده اوپلر
  - f. قضیه اساسی و متعالی حساب تغییرات
۲. مقدمه‌ای بر حساب دیفرانسیل برداری و چند متغیره
  - a. گرادیان، دیورژانس و ....
  - b. قضیه دیورژانس (تبدیل انتگرال روی حجم به انتگرال روی سطح و مفاهیم کلی روش‌های اجزاء محدود (FEM) و اجزاء مرزی (BEM))
  - c. کار کردن با اپراتورها
  - d. مفاهیم فضای توابع
۳. روش ریتز در حل مسائل دارای تابعی
۴. روش گلرکین در حل معادلات انتگرالی
۵. آشنایی با نرم‌افزار Maple برای انجام کارهای تحلیلی ریاضی
۶. روش اجزاء محدود در حل معادلات انتگرالی
  - a. مفاهیم اولیه و مقایسه با روش‌های قبل

- روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر
■ ارزشیابی مستمر	■ میان ترم	■ آزمون نهایی	■ آزمون نوشتاری
□ عملکردی			
- ۴۱- مقدمه‌ای بر روش اجزاء محدود در مسائل غیرخطی
- ۸- مقدمه‌ای بر روش حجم محدود در مکانیک جامدات
- .d. مزیت‌ها و معایب روش اجزاء مرزی و مقایسه با روش اجزاء محدود
- .e. فرمولاسیون ریاضی، سرهم‌بندی ماتریس ضرایب و بدست آوردن دستگاه معادله جبری
- .f. توابع شکل و شبکه‌بندی محیط
- .g. بدست آوردن تابع گرین برای معادلات دیفرانسیل
- .h. مفهوم تابع گرین
- .i. مبانی روش اجزاء مرزی
- .j. مقدمه‌ای بر تولید شبکه و یک نرم افزار تجاری و حرفه‌ای (patran)
- .k. حل معادلات به فرم تنسوری و اندیسی (حل معادله حرکت حاکم بر محیط‌های الاستیک)، مسائل حوزه زمان
- .l. توضیحات تکمیلی بر کدنویسی حرفه‌ای اجزاء محدود (نحوه وارد کردن اطلاعات از نرم افزار تولید شبکه به برنامه و همچنین وارد کردن اپراتور دیفرانسیل در برنامه ها)
- .m. مقدمه‌ای بر تولید شبکه و یک نرم افزار تجاری و حرفه‌ای (patran)
- .n. مسائل سه بعدی (توابع شکل، ماتریس اجزاء، انتگرال گیری عددی و سرهم بندی ماتریس سختی، اینرسی و میرایی)
- .o. مسائل سه بعدی (توابع شکل، ماتریس اجزاء، انتگرال گیری عددی و سرهم بندی ماتریس سختی، اینرسی و میرایی)
- .p. مقدمه‌ای بر مکانیک جامدات و محیط‌های پیوسته، معرفی مفهوم تنسور، نوشتن معادلات به فرم اندیسی و تنسوری
- .q. حل معادلات به فرم تنسوری و اندیسی (حل معادله حرکت حاکم بر محیط‌های الاستیک)، مسائل حوزه زمان
- .r. مسائل دو بعدی (توابع شکل، ماتریس اجزاء، انتگرال گیری عددی و سرهم بندی ماتریس سختی، اینرسی و میرایی)
- .s. مسائل دو بعدی (توابع شکل، ماتریس اجزاء، سرهم‌بندی (assembling) ماتریس‌های اجزاء و حل مسائل یک بعدی (توابع شکل، ماتریس اجزاء، سرهم‌بندی (assembling) ماتریس‌های اجزاء و مسائل حوزه زمان در مختصات global)
- .t. معرفی مختصات محلی (local)، توابع شکل و نحوه حل مسائل در این مختصات و معرفی روش‌های انتگرال گیری عددی
- .u. تحلیل خطأ و کدنویسی حرفه‌ای روش اجزاء محدود با زبان فرتون و MATLAB
- .v. روش اجزاء محدود در حل مسائل دو متغیره و چند متغیره
- .w. مسائل دو بعدی (توابع شکل، ماتریس اجزاء، انتگرال گیری عددی و سرهم بندی ماتریس سختی، اینرسی و میرایی)
- .x. مسائل سه بعدی (توابع شکل، ماتریس اجزاء، انتگرال گیری عددی و سرهم بندی ماتریس سختی، اینرسی و میرایی)
- .y. انواع توابع شکل و بدست آوردن آن‌ها در مسائل یک بعدی

فهرست منابع:

۱. ZIENKIEWICZ, O. C. The Finite Element Method (5th ed.), Pergamon Press, 2000.
۲. Peter Hunter , FEM/BEM notes, Department of Engineering Science, The University of Auckland, New Zealand, 2001.
۳. Reddy, J. N., 1984, An introduction to the finite element method, McGraw-Hill, Inc.

روش اجزاء مرزی در مکانیک جامدات جلد ۱ و ۲، رابل، علی آبادی

کاربرد هوش مصنوعی در مهندسی نفت

Application of Artificial Intelligence in Petroleum Engineering

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
					درس یا دروس
					پیش نیاز
☒ ندارد	☐ دارد				آموزش تکمیلی:
☒ ندارد	☐ دارد				سفر علمی:
☒ ندارد	☐ دارد				سمینار:

رئوس مطالب:

فصل ۱- مفاهیم اساسی هوش مصنوعی و یادگیری ماشینی

آزمون تورینگ ، فلسفهٔ هوش مصنوعی ، مدیریت پیچیدگی ، سیستم‌های خبره

فصل ۲- شبکه‌های عصبی مصنوعی

بررسی انواع شبکه‌ها، بررسی مدل‌های حل شبکه، مدل ریاضی شبکه عصبی مصنوعی، آموزش شبکه به روش پس انتشار خطأ، یادگیری یک پرسپترون

فصل ۳- الگوریتم ژنتیک و برنامه ریزی ژنتیک

جمعیت ، تابع تناسب ، تقاطع ، جهش، مقدار آستانه ، انتخاب فرضیه‌ها

فصل ۴- منطق فازی و ترکیب آن با دیگر روش‌های هوش مصنوعی

فصل ۵- کاربرد هوش مصنوعی در مهندسی مخازن

مکان یابی چاهها، ساخت SRM ، بهینه سازی تولید از چاهها، پیش‌بینی خواص فازی سیالات هیدرولیکی، انجام محاسبات تخمین دخایر ، ازدیاد برداشت

فصل ۶- کاربرد هوش مصنوعی در مهندسی برهه برداری

بهینه سازی تولید از چاهها، پیش‌بینی تولید میدان، بهینه سازی فرازآوری مصنوعی

فصل ۷- کاربرد هوش مصنوعی در مهندسی حفاری

بهینه سازی ROP ، بهینه سازی تکمیل چاه

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

عملکردی آزمون نوشتاری ارزشیابی مستمر میان ترم آزمون نهایی

فهرست منابع:

- Goldberg, David E. (۱۹۸۹). Genetic Algorithms in Search Optimization and Machine Learning. Addison Wesley.
- p. ۴۱. ISBN ۰-۲۰۱-۱۵۷۶۷-۵

- Luger, George; Stubblefield, William (٢٠٠٤). Artificial Intelligence: Structures and Strategies for Complex Problem Solving (٦th ed.). The Benjamin/Cummings Publishing Company, Inc.. ISBN ٠-٨-٥٣-٤٧٨-١. <http://www.cs.unm.edu/~luger/ai-final/tocfull.html>.
- Nilsson, Nils (١٩٩٨). Artificial Intelligence: A New Synthesis. Morgan Kaufmann Publishers. ISBN ٩٧٨-١-٥٥٨٦-٤٦٧-٤.
- Russell, Stuart J.; Norvig, Peter (٢٠٠٣), Artificial Intelligence: A Modern Approach (٢nd ed.), Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall, ISBN ٠-١٣-٧٩٠٣٩٥-٢, <http://aima.cs.berkeley.edu/>
- Poole, David; Mackworth, Alan; Goebel, Randy (١٩٩٨). Computational Intelligence: A Logical Approach. New York: Oxford University Press. ISBN ٠-١٩-٥١٠٢٧-٣.
- <http://www.cs.ubc.ca/spider/poole/ci.html>.
- Winston, Patrick Henry (١٩٨٤). Artificial Intelligence. Reading, Massachusetts: Addison-Wesley. ISBN ٠-٢-٠-٨٢٥٩٤.
- Eiben, A. E. et al (١٩٩٤). "Genetic algorithms with multi-parent recombination". PPSN III: Proceedings of the International Conference on Evolutionary Computation. The Third Conference on Parallel Problem Solving from Nature: ٧٨-٨٧. ISBN ٣-٥٤-٠-٥٨٤٨٤-٦.
- ACM Computing Classification System: Artificial intelligence". ACM. ١٩٩٨. <http://www.acm.org/class/1998/I.2.html>. Retrieved ٣٠ August ٢٠٠٧.
- Haugeland, John (١٩٨٥). Artificial Intelligence: The Very Idea. Cambridge, Mass.: MIT Press. ISBN ٠-٢٦-٢-٠-٨١٥٣-٩.
- Brent, R.P. Algorithms for Minimization Without Derivatives, Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall
- Fletcher, R.; Practical Methods of Optimization , Vol. I, Unconstrained Optimization, John Wiley& Sons, Inc.,

بهینه سازی کاربردی در مهندسی نفت
Applied Optimization in Petroleum Engineering

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	□ دارد				آموزش تكميلي:
■ ندارد	□ دارد				سفر علمي:
■ ندارد	□ دارد				سمينار:

رؤس مطالب:

فصل ۱- مفاهيم اساسی و رياضي پشتيبان

ارزابي اکسترمم توابع إسکالر يك،دو و چند متغيره،روش‌های تحلیلی برای لحاظ‌کردن قیود جبری مساوی و نامساوی،ضرایب لاگرانژ،برنامه‌ریزی هندسی.

فصل ۲- برنامه‌ریزی خطی و مجدوری، بهینه سازی مقید با استفاده از روش‌های بهینه سازی چند هدفه

حل سیستماتیک روش Simplex، آنالیز حساسیت در مخازن نفتی،

فصل ۳- بهینه سازی نامقید، توابع يك و چندمتغيره، روش‌های مستقيمه

روش‌های مبتنی بر برازش منحنی،روش هوک - جیوز، روشن پاول،

فصل ۴- بهینه سازی نامقید، توابع چندمتغيره، روش‌های کلاسیک

روش گرادیان مزدوج، روشن نیوتون و آنالوگ‌های آن، روشن دیویدن، فلچر و پاول DFP.

فصل ۵- بهینه سازی نامقید، توابع چندمتغيره، روش‌های متاهیوریستیک

روشن GA ، روشن SA ، روشن PSO ، روشن AC

فصل ۶- بهینه سازی نامقید، توابع چندمتغيره، روش‌های دینامیک

فصل ۷- مباحث ویژه

برنامه ریزی تصادفی ، بهینه سازی چند هدفه

فصل ۸- کاربرد

تابع تاریخچه، چاهه‌ای هوشمند، تولید بهینه، بهینه سازی همزمان

روشن ارزیابی: انتخاب يك يا چند روش از روش‌های زیر

ارزشیابی مستمر میان ترم آزمون نهایی آزمون نوشتاري عملکردی

- فهرست منابع:

1. Beveridge& Schechter, Optimization Theory and Practice, McGraw-Hil Book Co. NY
2. Brent, R.P. Algorithms for Minimization Without Derivatives, Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall
3. Fletcher, R.; Practical Methods of Optimization , Vol. I, Unconstrained Optimization, John wiley& Sons, Inc.,
4. Katta G. Murty,Optimization Models For Decision Making, Springer , ۲۰۱.
5. Luger, George; Stubblefield, William (۲۰۰۴). Artificial Intelligence: Structures and Strategies for Complex Problem Solving (۵th ed.). The Benjamin/Cummings Publishing Company, Inc.. ISBN ۰-۸۰۵۳-۴۷۸۰-۱
6. Russell, Stuart J.; Norvig, Peter (۲۰۰۳), Artificial Intelligence: A Modern Approach (۲nd ed.), Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall, ISBN ۰-۱۳-۷۹۰۳۹۵-۲
7. Poole, David; Mackworth, Alan; Goebel, Randy (۱۹۹۸). Computational Intelligence: A Logical Approach. New York: Oxford University Press. ISBN ۰-۱۹۵۱۰۲۷۰۳.

ازدیاد برداشت حرارتی

(Thermal Enhanced Oil Recovery)

۴۸	تعداد ساعت	۳	تعداد واحد		کد درس
انتخابی					نوع درس
					درس یا دروس پیش نیاز
■ ندارد	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	آموزش تكميلی:
■ ندارد	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	سفر علمی:
■ ندارد	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	سمینار:
رؤس مطالب:					

فصل ۱- پدیده‌های انتقال در محیط متخلخل

کلیات (فیزیک) انتقال جرم و گرما - معادلات حاکم بر انتقال جرم و گرما - انتقال جرم و گرما در محیط متخلخل و معادلات حاکم بر آن ها

فصل ۲- اثر گرما بر سیالات مخزن و سنگ مخزن

تغییرات شیمیایی هیدروکربن‌ها (پیرولیز، اکسیداسیون و احتراق)، تغییرات در خواص فیزیکی سنگ و سیالات مخزن در اثر گرما

فصل ۳- تهیه و تزریق بخار

مولدهای بخار سطحی و درون چاهی- مبانی و محاسبات مربوط تولید بخار و تزریق آن - گرماهای تلف شده در مولدها، خطوط سطحی انتقال بخار و چاه - گرمای تلف شده بهلاوهای مجاور مخزن - گرمای خالص منتقل شده به سازند

فصل ۴- تزریق بخار در مخزن

۱. تزریق دوره‌ای بخار - تشریح فرایند - مخازن مستعد برای تزریق دوره‌ای بخار - محاسبات مربوط به شاع ناحیه گرم شده و دمای میانگین

آن - بهبود در افزایش نرخ تولید (ایده‌آل واقعی) - عمل کرد تزریق دوره‌ای بخار با در نظر گرفتن ریزش ثقلی

۲. تزریق پیوسته بخار - تشریح فرایند - کارآبی فرایند - نرخ افزایش سطح ناحیه گرم شده - نرخ جابجایی نفت در مخزن در اثر تزریق بخار - نقط انباشتی جابجا شده در اثر تزریق - مخازن مستعد برای تزریق پیوسته بخار

فصل ۵- فرایند احتراق درجا

تشریح فرایند احتراق درجا - انواع روش‌های فرایند احتراق درجا - مطالعات آزمایشگاهی (لوله احتراق و سلول اکسیداسیون) - پارامترهای احتراق - مخازن و نفت مستعد برای فرایند احتراق درجا - محاسبات مربوط به فرایند

فصل ۶- روش‌های مرکب

SAGD و روش‌های مشابه

فصل ۷- شبیه‌سازی و برآوردهای ۱

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش‌های زیر

عملکردی آزمون نوشتاری ■ آزمون ترم ■ میان ترم ■ آزمون نهایی ■ ارزشیابی مستمر

- فهرست منابع:

Thermal Recovery , M. Pratt

Enhanced Oil Recovery , Green – willhite

Practical Heavy Oil Recovery, Farouq ali- Jones - Meldau

مهندسی مخازن گازی پیشرفته

Advanced Gas Reservoir Engineering

کد درس	پیش نیاز	درس یا دروس	نوع درس	انتخابی	تعداد ساعت	۴۸
آموزش تكميلی:	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	■ ندارد	۳	تعداد واحد
سفر علمی:	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	■ ندارد	۳	تعداد ساعت
سمینار:	دارد ☐	دارد ☐	دارد ☐	■ ندارد	۳	تعداد ساعت

رئوس مطالب:

فصل ۱- مقدمه

وضعیت "ذخیره-تولید-صرف" گاز در ایران و جهان، انواع مخازن گازی (مخازن گازی معمول-مخازن گازی نامتعارف/ مخازن گازی خشک-تر-میعاني)، فرایند کلی تولید گاز در ایران

فصل ۲- رفتار فازی سیال در مخازن گازی

نمودار فازی مخازن گازی، مروری بر روابط تطبیقی در توصیف خواص pvt گاز، اهمیت pvt در مخازن گاز میعاني، نمونه گیری و چالش های تهیه نمونه سیال معرف مخزن گاز میعاني، اعتبار سنجی آزمایشات pvt در مخازن گاز میعاني، مشخصه سازی جزء سنگین (C7+) در ترکیب گاز میعاني، رگرسیون مدل سیال گاز میعاني، هیدراتهای گازی

فصل ۳- موازنۀ مواد در مخازن گازی

موازنۀ مواد در مخازن گازی خشک، موازنۀ مواد در مخازن گازی خشک متصل به آبده، موازنۀ مواد در مخازن گازی با فشار غیر طبیعی، موازنۀ مواد در مخازن گاز میعاني، روشهای تعیین آب ورودی به مخزن گازی (water influx)، تعیین اشباع گاز باقیمانده در ناحیه آبزده مخزن

فصل ۴- رفتار جريانی گاز در مخزن

توصیف رژیم جريانی در نواحی مختلف مخزن گاز میعاني، توصیف پدیده های ناحیه مجاور چاه در مخازن گازی خشک (جريان غیر دارسي) و میعاني (جريان غیر دارسي و اثر جفت شدگی مثبت)، معادله بهره دهی در مخازن گازی خشک، تراوائی نسبی در مخازن گاز میعاني با اعمال اثرات پدیده های ناحیه نزدیک چاه، معادله بهره دهی در مخازن گاز میعاني، تئوري حالت پايدار (steady state theory) در مخازن گاز میعاني، بررسی اعمال پدیده های ناحیه نزدیک چاه در شبیه سازیها

فصل ۵- تحلیل داده های تولید چاه آزمائی در مخازن گاز میعاني

مروری بر چاه آزمائی مخازن گازی خشک، تحلیل داده های چاه آزمائی مخازن گاز میعاني با روش شبه فشار تک فازی، تحلیل داده های چاه آرمائی مخازن گاز میعاني با روش شبه فشار دوفازی، تحلیل داده های تولید با نمودارهای افت

فصل ۶- جريان گاز در چاه و خطوط لوله و آناليز گره ائي

نمودارهای عملکرد مخازن گازی و گاز میعاني، سیستم تولید گاز، افت فشار در چاه و خطوط جريان، آزمایش تحويل دهی چاه های گازی، منحنی های تحويل دهی، محدودیت های تولید گاز، آنالیز گره ائي

فصل ۷- ذخیره سازی گاز

بررسی انواع روشهای ذخیره سازی گاز، ذخیره سازی در خطوط لوله، ذخیره سازی زیرزمینی، ذخیره سازی در مغارهای نمکی، ظرفیت ذخیره سازی

فصل ۸- مدیریت و توسعه میدان گازی

بررسی روشهای ازدیاد برداشت در میدان گازی، بازگردانی گاز، الگوی توسعه میدان، مدل بهینه توسعه، فاصله بین چاه ها، دبی تولید بهینه

روش ارزیابی: انتخاب یک یا چند روش از روش های زیر

عملکردی □

■ آزمون نوشتاری

■ میان ترم

■ آزمون نهایی

- فهرست منابع:

- Tarek A., Kinney Mc. and Paul D, Advanced Reservoir Engineering, developed in Elsevier
- Danesh A., PVT and Phase Behavior of Petroleum Reservoir Fluids, developments in Petroleum Science
- Advanced Natural Gas Engineering, Xiuli Wang, Michael Economides , Gulf Publishing Company Houston, Texas, ۲۰۰۹
- PHASE BEHAVIOR, Curtis H. Whitson, Michael R. Brulé, Society of Petroleum Engineers Inc., ۲۰۰۸
- Gas Reservoir Engineering, John Lee, Robert A., Wattenbarger, Society of Petroleum Engineers Inc., ۱۹۹۶
- Energy Information Administration web site
- Equations of State and PVT Analysis- Applications for Improved Reservoir Modeling- Tarek Ahmed., Gulf Publishing Company Houston, Texas, ۲۰۰۷
- Tarek A., Kinney Mc. and Paul D, Advanced Reservoir Engineering, developed in Elsevier
- Danesh A., PVT and Phase Behavior of Petroleum Reservoir Fluids, developments in Petroleum Science
- Advanced Natural Gas Engineering, Xiuli Wang, Michael Economides , Gulf Publishing Company Houston, Texas, ۲۰۰۹
- PHASE BEHAVIOR, Curtis H. Whitson, Michael R. Brulé, Society of Petroleum Engineers Inc., ۲۰۰۸
- Gas Reservoir Engineering, John Lee, Robert A., Wattenbarger, Society of Petroleum Engineers Inc., ۱۹۹۶
- Energy Information Administration web site
- Equations of State and PVT Analysis- Applications for Improved Reservoir Modeling- Tarek Ahmed., Gulf Publishing Company Houston, Texas, ۲۰۰۷

